

YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ
VETERİNER HEKİMLİĞİ FAKÜLTESİ

KÖPEK YETİŞTİRİCİLİĞİ
DERS NOTLARI

Doç.Dr.Dilek ARSOY

LEFKOŐA/KKTC

2015

KÖPEK YETİŞTİRİCİLİĞİ

Dünyanın en popüler pet hayvanı şüphesiz evcil köpektir (Canis Familiaris). Köpek, insan hayatında her zaman ayrıcalıklı bir yere sahip olmuştur. Günümüzde İngiltere’de 6 milyondan fazla, ABD’de ise 50 milyon pet köpeği bulunmaktadır.

İnsan-köpek dostluğunun tarihi eskidir. Köpekler, insanların canını ve malını korumuş, avlanmasında yardımcı olmak suretiyle hayatını devam ettirmesini sağlamıştır. Köpek insanlık için önemli olan çok az sayıdaki hayvan türlerinden biridir.

1. EVCİL KÖPEK TARİHÇESİ

Arkeolojik bulgular, köpeğin 14 bin yıl önce M.Ö. 12 bin yıllarda Mezopotamya da evcilleştirildiğini göstermektedir. Yiyecek bulma imkanının azalması sonucu köpekler, insan barınaklarına yaklaşmışlardır. Bu durumun evciltme sürecinde önemli rol oynadığı düşünülmektedir.

Köpeğin atasının kurt, özellikle de bir güney ırkı olan ufak yapılı ve yaşamını hala Hindistan’da devam ettirmekte olan gri kurt (Canis lupus pallipes) olduğu bildirilmiştir. Kurt (Canis lupus), çakal (Canis aureus), dingo (Canis dingo) ve coyote (Canis latrans) ortak ataya sahiplerdir ve çiftleştiklerinde döl verirler. İskelet sistemleri benzerdir. Ön ayaklarında 5, arka ayaklarında 4 parmak bulunmaktadır. Yuvarlak, büzümüş irisleri vardır.

Günümüzde köpeklerin sıcak çöl bölgelerden dondurucu kuzey kutubuna, ovalardan yüksek dağlara kadar yayılmasında, vücut yapısının bir bütün olarak çevreye uyum kabiliyeti ve özellikle çene ve diş yapısının rolü büyüktür.

1.1.En Eski Köpek Tipleri

Milattan 4500 yıl önce bronz çağının başlangıcına ait fosillerden 5 tip köpek belirlenmiştir. Bunlar: **Mastifler**, **Kurt Benzeri Köpekler**, **Greyhound’ler**, **Pointer Tipi Köpekler** ve **Çoban Köpekleridir**.

Özel yetiştirme metotları ve doğal gen mutasyonları sonucu bu temel tip köpeklerden günümüzde gördüğümüz yüzlerce köpek ırkı meydana gelmiştir.

1.2.Evciltmenin Etkileri

Evciltme sonrası köpek türünde bazı değişiklikler meydana gelmiştir. Yabani ırklara göre vücut yapısı küçülmüş, diğer hayvanların aksine zeka düzeyi artmış, değişik kafa yapısı ve sarkık kulaklar oluşmuş ve renklilik ile alalık ortaya çıkmıştır.

1.3. Köpeklerin Zoolojik Sistemdeki Yeri

Köpekler memeliler sınıfından (biyolojik sistemdeki en büyük yere sahiptir), carnivora takımındandır.Bu takım 8 aileden oluşmaktadır. Bunlar; **Canidae** (evcil köpek), **Procyonidae** (Rakun), **Felidae** (Kedi), **Mustelidae** (Sansargiller), **Ailuridae** (Pandalar), **Ursidae** (Ayılar), **Viverridae** (Miskler), **Flayaenidae** (Sırtlanlar) dir.

Canidae (Köpek) ; coyote

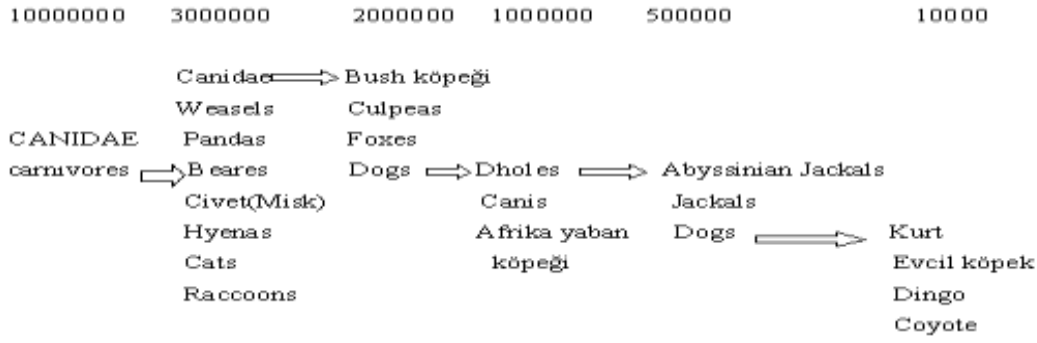
Evcil köpek (genus canis) : Dhole, Afrika yaban köpeği (African wild dog)'dir.

Canis cinsleri : Kurt, Çakal, Dingo, Coyote

- **Tilki grubu (genus Vulpes)**
- **Culpeo grubu (genus dusicyan)**
 - Fokland kurdu (Falkland wolf)
 - Kalpio tilkisi
 - Çizgili kuyruklu köpek (Striped- tail dog)
 - Andes kurdu (Andes wolf)
 - Mamed kurdu (Mamed wolf)
- **Bush köpeği grubu (diğerleri)**
 - Yengeç yiyen tilki (Crab-eating Fox)
 - Yarasa kulaklı tilki (Bat-eard Fox)
 - Rakon köpek (Raccoon –dog)
 - Gri tilki (Gray- fox) ve tüm tilki grubu

1.4.Köpeklerin Tarih Öncesi Uzantıları

Canis cinsi üyelerinin 1 milyon yıl öncesinde Asya – Avrasya'da ortaya çıktığı oradan kuzey yarımküre'ye ve Amerika'ya göç ettikleri bilinmektedir. Avustralya kıtasında henüz hiç köpek fosiline rastlanılmamıştır.

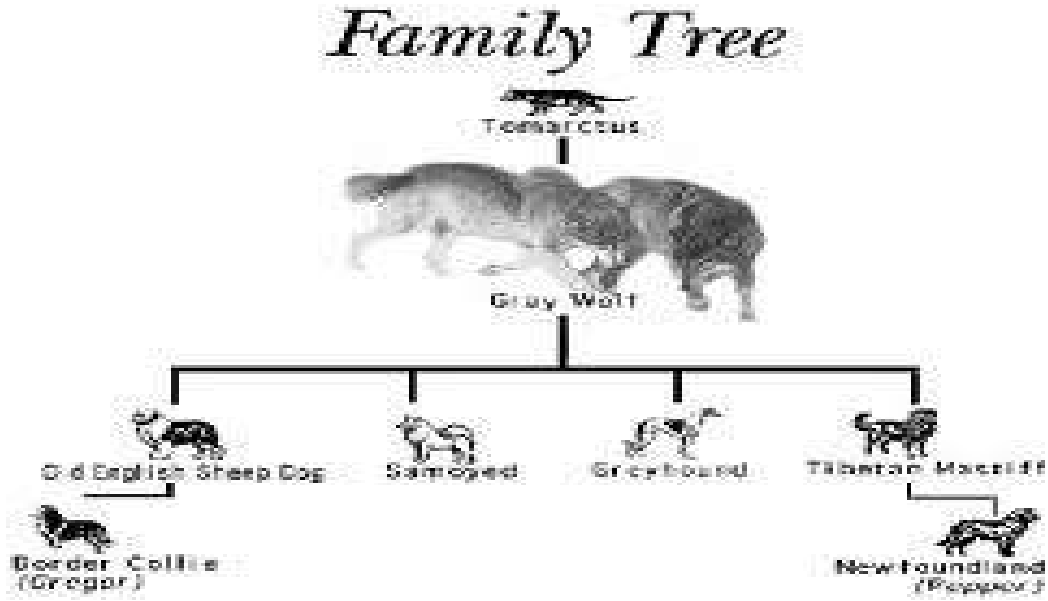

1.5.Yabani Köpekler

Yabani köpekler en çok kurtlara benzemektedirler. Kurtlar kuzey yarımkürede (Avrupa, Kuzey Amerika, Asya) dağılım göstermektedir. Soğuk bölgelerde yaşayan kurtlar iri, açık renkli ve saldırgan, ılıman bölgelerde yaşayanlar ise küçük cüsseli, daha az saldırgan, renkleri sarı veya açık kahve, karın bölgelerinde daha açık renklidir. İkinci gruptaki vücut rengi, köpeklerde de görülmektedir. Kurtlar insanlara düşman değildir. Kurtların insanlara saldırmaları nadirdir, insanlara dost olduğu durumlar fazladır. Çakallar, grup halinde avlanmalarına rağmen esas olarak diğer yırtıcıların avlarıyla beslenirler. Coyote'lar sivri çeneleri, büyük kulakları, kalın kuyruklu yapıları ile kurda çok benzerler. Amerika'nın Grassland wolfs bölgesinde yaşarlar. Bölgede yaşayan insanlar hayvanlarını korumak amacıyla coyoteleri avladığı için sayıları gün geçtikçe azalmaktadır. Güney Amerika'da Crab-eating fox ve zorro gibi yabani köpekler yaşamaktadır. Zorro'lar büyük kulaklara, kalın bir kuyruğa ve tıknaz vücuda sahiptirler. Evcil köpeklerin yabani köpekler ile melezlenmesi sonucu doğan yavruların av kabiliyetleri iyi olduğu için yerliler devamlı bu melezlemeyi yapmaktadır. Dingolar, Avustralya'nın yabani köpeğidir. Doğada ender havlayan dingolar evcil hayatta havlamaları sıklaşmıştır.

Yukarıda anlatılan hayvanların hepsi evcil köpeklerin akrabasıdır. Tümü, dış görünüş, davranış ve kendini ifade etmede birbirlerine benzerdirler. Benzeyen bu karakterler; büyüklükleri farklı ama kafatası şekillerinin benzerliği, 42 adet olan diş sayısı, benzer omurga tipi ve sayısı (50-52), irisin daire şeklinde ve büzülmüş olması, güçlü koku alma yetenekleri, aynı hastalıklara duyarlı olmaları, uluma şekli, sevinç, üzüntü ve acıdaki yüz ifadeleri, kızma biçimleri, iki haftalıkken gözlerinin açılmasıdır.

Bazı istisnalar da bulunmaktadır. Bunlar; Kısa tüylü bulldog, Toy Chihuahua, Kıvrık kulaklı (Bent eared) setter, Sponiels'dir.Evcil ve yaban köpeği arasındaki benzerliklere rağmen melezlenmeleri sakıncalıdır. Doğan yavruların propotionları iyi olmayabilir.

1.6. İnsanlar ve Köpek

Eski çağdaki insanlar avladıkları avın etini yer, derisini giyerlerdi. İnsanlar ve köpekler rekabet halindeydiler ve köpekleri avlamaktaydılar. Yerleşim alanlarının kurulması ile insanlar ve köpekler beraber yaşamaya başladılar. Köpeklerin insanların malını, canını, çiftlik hayvanlarını koruması, insanların da onlara yiyecek, barınak vermesi ile anlaşmışlardır. Avrupa'nın kuzey batısında mezolitik çağda insanların köpek ve diğer hayvanları kontrolü altına aldıkları bilinir. Neolitik çağda insanlar mağaralardan çıkıp nehir kenarında yaşamaya daha sonra da toprağı sürmeye ve koyun yetiştirmeye başlamışlardır. İşte bu çağdaki evcil köpek fosili Avrupa'da bulunmuştur. Bu dönemde yavrular alınıp evciltilmeye başlanmıştır. Yavrular içinden, o zamanın şartlarına uygun yapacakları işe göre istenilen özellikteki köpekler çoğaltmaya başlanmıştır. Sonraki çağlarda insan eliyle yapılan ıslah çalışmaları sonucunda özel köpek ırkları oluşturulmuştur. FCI' ye göre günümüzde 350 civarında köpek ırkı bulunmaktadır. Gerçekte bu sayı 5 bin'i bulmaktadır. Köpek ırklarının her birinin kendine özgü ırk standartları vardır. Her ırk için dünyanın çeşitli yerlerinde kulüpler kurulmuştur. Bu kulüplerde ilgili köpeğin ırk tarihçesi, genel dış görünüş, mizaç, yürüyüş şekli, vücut ölçüleri ve kusurları belirlenmiştir.

2.HUY-MİZAÇ

Köpeklerin, koku alma, işitme, görme yeteneklerine bağlı olarak, yollarını belirleme ve bulma gibi önemli kabiliyetleri bulunmaktadır. Köpekler evlerinden uzak mesafelere bırakıldığında, eve döndükleri bildirilmiştir. Toprağı kazması, karanlık yerlerde uyuması ve uyumadan önce daire şeklinde dönmesi gibi davranışlarının sebebi kesin olarak bilinmemektedir. Köpekler yaşadıkları bölgeyi temiz tutarlar. Bu özelliği doğumdan itibaren ananın yavruyu temizlemesi ile başlamaktadır. Dışkılarını da yemek yedikleri yerden uzağa yaparlar. Bazı eşyaları saklarlar. Kendi bölgeleri ve bölgelerinin dışındaki yerlere idrar bırakırlar.

2.1.Hareket Kabiliyeti

En hızlı memeli hayvanın Çita olduğu bilinmektedir. Kısa mesafede 130km/saat hız yapabilmektedirler. Her ne kadar kurtlar 56, Saluki ve Greyhounds' lar 70 km/ saat hıza ulaşabiliyorsa da, en hızlı koşan köpek ırkları bile bu ligde yarışamazlar. Hayvan aleminde avlamanın uzun mesafe koşusu ile gerçekleştiği için, köpek familyasının uzun koşudaki tahammül yeteneğinin önemi öne çıkmaktadır. Afrika yaban köpekleri av peşinde iken hızlarını paylaşırlar. Lider yorulduğunda arkasında rahat adımlarla koşan köpek öne geçer ve bu şekilde uzun mesafe koşarak avı yakalarlar. Köpekler suda sıradan yüzücüdürler. Ama Çin, Japon ve Sibiryaya yabani Raccoon köpeği müthiş bir yüzücü dalıcı ve balık avlayıcısıdır. Bu köpek dalışta birkaç dakika süre ile su altında kalabilmektedir.

2.2.Duyu Organları

Köpekler insanlarla aynı duyu organlarına sahiptir. Ancak farklı tarafı bu organların daha güçlü olmasıdır.

2.2.a.Koku Alma

Köpekler çok güçlü koku alma duyusuna sahiptirler. Bu duyu insanın koku alma duyusundan yaklaşık 1 milyon kere daha güçlüdür. Koku alma gücü, ırklar arası hatta bir ırkın bireyleri arasında da farklılık göstermektedir.

Köpeklerin koku alma duyusu en ileri teknoloji ile yapılan aletlerden daha hassastır. İtalya ve Fransa'da 30 cm toprak altında oluşan yer mantarlarını aramada, Hollanda ve Danimarka'da gaz kaçaklarını tespit etmede, dünyanın her yerinde patlayıcı, uyuşturucu ve enkaz altındaki insanları bulmada kullanılmaktadır.

Koku Alma Mekanizması;

Kokular havada yüzen kimyasal partiküllerin moleküllerinden oluşmaktadır. Bu moleküller burun içerisindeki özel koku alma membranların üzerine konduğu zaman sinirler bu koku bilgisini beyinin özel bölmesine iletirler. Beyindeki koku alma merkezi çok gelişmiş ve insanla kıyaslandığında çok daha büyüktür. Koku alma merkezi yetişkin bir insanda beyin yüzeyinin yaklaşık 3 cm² sini kaplarken köpekte ortalama 130 cm² alanı kaplamaktadır. Koku alma membranlarının geniş olması

alınan hava ile birlikte havadaki kokuların çok iyi süzülmesine neden olmaktadır. Böyle bir mekanizmanın gerçekleşmesi için son zamanlarda suni şekilde elde edilen bazı ırklar hariç, köpeklerde uzun burun şekli gelişmiştir. Ayrıca köpeğin koku membranlarında alıcı hücre sayısı insandan çok daha fazladır. İnsanda 5 milyon alıcı hücre bulunmakta iken bu sayı Dachshund'da 125, Fox Terrier'de 147 ve Alman Kurt Köpeğinde 220 milyon hücredir. Islak burun da havadaki molekülleri çözerek koku membran ile temas haline getirmesi ve eski kokuları temizlemesi ile koku almada yardımcı rol oynamaktadır. Pigmentin de yardımcı olduğu bilinmekte birlikte çalışma mekanizması henüz anlaşılmamaktadır. Pigment madde alıcı hücrelerde olmayıp yakınında yer almaktadır. Köpeklerde nazal membran koyu renktedir ve burun iç yüzeyini kaplayan bu koyu pigment de koku alma kalitesinin yüksek olmasında yardımcı olabilir. Parmak izinde olduğu gibi her insanın kendine has ter kokusu vardır. İz sürücü köpekler ise bu avantajdan yararlanarak insan izini sürmektedirler

2.2.b.Tat Alma

Köpeklerde tat alma duyusu insanlara göre rölatif olarak daha zayıftır. Bunun sebebi muhtemelen insanların atasının aynı zamanda vejetaryen olması ve çok yiyecek seçeneklerinden kendine uygun olanı seçmesinden kaynaklanmaktadır. Köpekler ise karnivordur. Avlarını uzaktan belirleyip yakalamaya çalışırlar. Yakaladıkları av ile de yetinmek zorundadırlar.

2.2.c.Görme Yeteneği

Köpeklerin görme yeteneği, küçük ve hızlı hareket eden hayvanları avlamaya adapte olmuştur. Görme mekanizması, sarı ve mavi renkleri daha iyi algılayabilen yapıdadır Avlanmalarda genelde görme yeteneği pek kullanılmaz. Çünkü avlar genelde gözden kayıp hareketsiz şekilde saklanırlar. Köpekler renklere karşı duyarlı değiller ve cisimleri siyah, beyaz ve gri tonlarda görürler. Loş ışıklarda görme bakımından köpekler insanlardan daha avantajlıdırlar. Gözün arka tarafında tapetum lucidum denen ve ışığı yansıtmaya yarayan bir tabaka vardır. Bu tabaka cisimlerden gelen yansımaları yoğunlaştıran bir aygıt gibi çalışır. Bu aygıt cisimlerden yansıyan çok küçük ışıkları bile kullanışlı hale getirmeye yarar. Aynı zamanda kedilerde olduğu gibi gözlerin karanlıkta parlamasına sebep olur. İnsandan farklı olarak köpeğin gözü detaydan ziyade cismin hareketine karşı hassastır. Dolayısıyla belirli uzaklıkta hareketsiz olarak duran bir canlıyı köpek görememektedir. Bu yüzden avlar alarm durumlarında kaçmadan önce oldukları yerde donmuş gibi hareketsiz beklerler. Köpekler 300 yarda (275 m) mesafede hareketsiz halde duran sahiplerini teşhis edemedikleri, buna karşılık bir çobanın 1 mil (1610 m) mesafeden el salladığı takdirde köpeği tarafından fark edildiği testlerle ispat edilmiştir. Harekete hassasiyet özelliği yabani köpeklere avlanmalarında büyük katkı sağlar. Özellikle avlanmalarda, köpeğe katkı sağlayan diğer bir göz özelliği de gözde açığı genişliğidir. Dar bir kafa yapısına sahip Greyhound gibi köpeklerin görme açısı 270c°, bu açı 250 c°'ye kadar düşer. Yuvarlak kafalı köpeklerde daha düşüktür ama hiçbir zaman insanın görme açısı olan 180c°' ye düşmez.

2.2.d.Duyma Yeteneği

Köpeklerin düşük perdelerdeki seslerde duyma yeteneği insaninkine benzer olmaktadır. Yüksek perdelerdeki sesleri duyma konusunda insanlardan çok daha üstündürler.

İnsanlarda en yüksek işitme kapasitesi çocukluk çağında 30.000; genç yaşlarda 20.000 yaşlılıkta ise 12.000 frekans/sn' ye kadar düşer.Köpeklerde bu rakam 35.000 – 40.000 hatta Rusya'da yapılan son çalışmalarda 100.000 f/sn' ye kadar çıkmaktadır.Bu özellik köpeğe insanın duyamadığı sesleri duyma yeteneği kazandırmıştır.Bir köpeğin aniden kulaklarını dikleştiren hazır ola geçmesi bizim duyamadığımız bir kemirici veya yarasa gibi canlıların yüksek frekanslı cıyaklarını duyması anlamına gelir.Evcil köpeklerdeki bu özelliğin fare ve sıçan gibi küçük kemirgenlerle beslenen atalarından miras kaldığı muhtemeldir.Köpek herkesten önce sahibinin eve gelmek üzere olduğunu hissetmesi ve alarm durumuna geçmesi buna örnektir.Sahip yürüyerek geliyorsa yürüyüş tarzının ayak sesinden, arabayla geliyorsa arabanın çıkarttığı özel sesteki sahibinin gelişini uzun mesafeden algılar.

Yaban hayatta da kurtların en az 4 mil (6436 m) den mesafede arkadaşlarının ulumasını duyması da başka bir örnektir.

3.FİZYOLOJİK VE MORFOLOJİK ÖZELLİKLERİ

Tüm erişkin köpeklerde 42 adet diş bulunur. Duyu organlarından biri olan deri ergin bir köpekte vücut ağırlığının yaklaşık % 12 sini oluşturur. Tüm köpek ırklarında kulak kanalı dirsekli yapıdadır ve dış kulak, orta kulak ve iç kulak olarak üç bölümden oluşur. Buna karşın kulak kepçeleri birbirinden oldukça farklı şekil ve büyüklüktedir. Tüm ırklarda kemik sayısı aynıdır ve vücutlarında ortalama 319 adet kemik bulunur. Gövde anatomik yapının en geniş bölümünü oluşturur. Bu alan köpeğin hayati öneme sahip kalp, karaciğer, akciğer, böbrek, dalak, mide, bağırsaklar ve idrar kesesinin yerleştii bölümdür. Temel organlar olan kalp ve akciğer göğüs kafesiyle sarılmıştır. Göğüs bölgesinde sağı sollu 13 er adet olan kaburđa kemikleri sternum olarak adlandırılan göğüs kemiği ile birleşmiştir. Sadece son kaburđa kemikleri daha kısadır ve uç bölümde yer alan kıkırdak bölüm sternum ile birleşmemiştir. Bu nedenle bu kaburđa kemikleri yüzer kaburđa kemiği (costae) olarak adlandırılır. Hayati önemi olan ve bölgede yerleşen akciğerler lobüler yapıdadır. Sol akciğer iki, sağ akciğer ise üç lobdan oluşur. Hayati bir organ olan karaciger de lobüler yapıdadır. Diyaframın arkasında ve midenin ön tarafında yerleşmiş olan karaciğerin sol lobu bütün, sağ lob ise, ön lob, orta lob ve arka lob olarak üç parçalıdır. Sol tarafta ayrıca bir arka lob, sağ ve sol loblar arasında da quadrat lob vardır. Ayrıca safra kesesinde sağ orta lob ve quadrat lob arasında yerleşmiştir. Parenchymatous yapıda bir organ olan dalak tek parça halindedir ve sol karın duvarına yaslanmış olarak midenin gerisinde yer alır. Mide monogastriktir.

Anüs bölgesinde dışkıının çıkışını kolaylaştıran salgı bezleri yani anal keseler sağ ve solda birer adet bulunur.

3.1.Fizyolojik Parametreler

VÜCUT ISISI	38-39 C'
SOLUNUM	10-40 / dakika
NABIZ	60-160/dakika YETİŞKİN 200-220 / dakika YAVRU
DİŞ SAYISI	42 (YETİŞKİN)
İLK SÜT DİŞİ ÇIKIŞI	4-5 haftalık
DİŞ DEĞİŞİM YAŞI	4 AYLIK (Diş değişim yaşı ırklara göre değişim gösterebilir. Ortalama 4 aylıkken başlayan değişim 7 aylık olduklarında tamamlanır.)
KIZGINLIK SÜRESİ	6-12(2-24)gün ortalama 9
ERGENLİK YAŞI	7 - 12 AY
GEBE KALMA DÖNEMİ	KIZGINLIĞIN 9-13 GÜNLERİ ARASI
UYGUN ÇİFTLEŞME YAŞI	18 AYLIK
GEBELİK SÜRESİ	ORTALAMA 60 GÜN
DOĞUMDAKİ YAVRU SAYISI	1 – 14
GÖZLER	PARLAK VE CANLI, CONJUKTİVALAR BEYAZ PEMBE RENKTE
AĞIZ VE DİL	PEMBE RENKTE
BURUN	NEMLİ
KALORİ İHTİYACI	KÜÇÜK IRK (2 KG- 10 KG) ----200 kcal - 750 kcal / günlük ORTA BOY IRK (11 KG - 25 KG)--800 kcal - 1500 kcal /günlük BÜYÜK IRK (26 KG - 40 KG)--1600 kcal - 2100 kcal/günlük
TÜY DEĞİŞTİRME	SENEDE 2 KEZ

3.2.Köpeklerde Baş Yapısı

Köpeklerde genelde 3 tip baş yapısı vardır.

- **Dolichocephalic** : Dar ve Uzun(greyhound)

- **Brachycephalic** : Kısa ve geniş (boston terrier)
- **Mesaticephalic** : İki tipin ortası (kangal, alaskan malamut)

Brachycephalic

Mesaticephalic

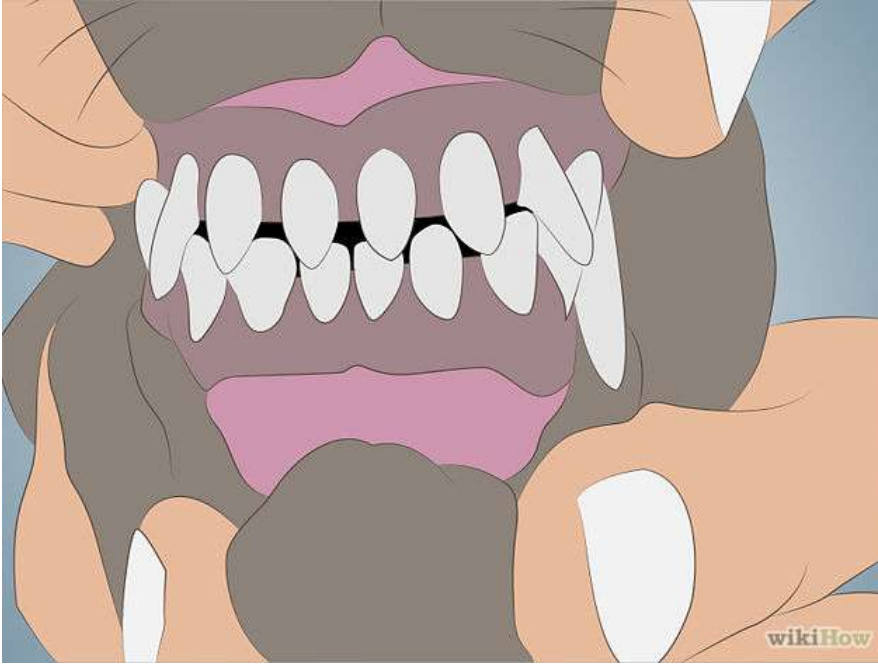
Dolichocephalic

3.3. Köpeklerde Diş Yapısı ve Yaş Tayini

4 tip köpek dişi ayırt edilir; 1.İncisors 2.Canine 3.Premolar 4.Molars. Üst ve alt çenede aynıdır. 4 incisors üst 4 incisor alt çenede bulunur.

Canine dişler incisorların yanında ve her bir tarafta 4 adettir.

0-3 haftalık köpek yavrusu : Yavru köpeklerde bu süre zarfında herhangi bir diş görülmez.

4 haftalık yaşa yaklaşan köpek yavrusu : bebek köpek dişleri bu sürelere ulaşan yavru köpeklerde ilk olarak görülmeye başlayan dişlerdir.

4-6 haftalık köpek yavrusu : Bebek kesici dişleri ve bebek premolar dişleri görülmeye başlar.

8 haftalık – 3 aylık dönemdeki köpek yavrusu : Toplamda 28 adet olan tüm bebek dişlerine sahip olmaları ile en az 8 haftalık bir yavru olduğu anlaşılmaktadır. Bu dönemdeki köpeklerin 28 adet bebek dişlerinin tamamı görülmekle birlikte bu süre zarfı içerisindeki yavru köpeklerin dişlerinde herhangi belirgin bir değişiklik gerçekleşmemektedir.

4-5 aylık köpek yavrusu : Kalıcı dişlerin görünmeye başladığı dönemdir. Köpek dişleri ilk olarak görünmeye başlayan dişlerdir.

7 aylık köpek yavrusu : Tüm kalıcı dişler tamamlanmıştır. Toplam 42 adet kalıcı diş bulunmaktadır.

1 yaşındaki köpekler : Dişlerin görünümü normal ve sağlıklıdır. Tüm dişler beyaz renkte olup herhangi bir leke veya matlaşma görülmez.

2-3 yaşındaki köpekler : Sadece arka dişlerde sarımsı lekeler başlar, matlaşma ve tartar başlar.

3-5 yaşındaki köpekler : Dişlerde sararma ve tartar öndeki dişler de dahil olmak üzere dişlerin tamamında görülebilmektedir. Ayrıca kötü kokulu nefes ve diş eti hastalıkları da gözlemlenebilmektedir. Kapalı duruşta aşınmalar başlamıştır.

5 yaş üzeri köpekler : Dişlerde hasarlar ve hastalıklar görülmektedir. Caninlerde daha büyük aşınma vardır.

10 yaş üzeri köpekler : Diş kayıpları görülmektedir.

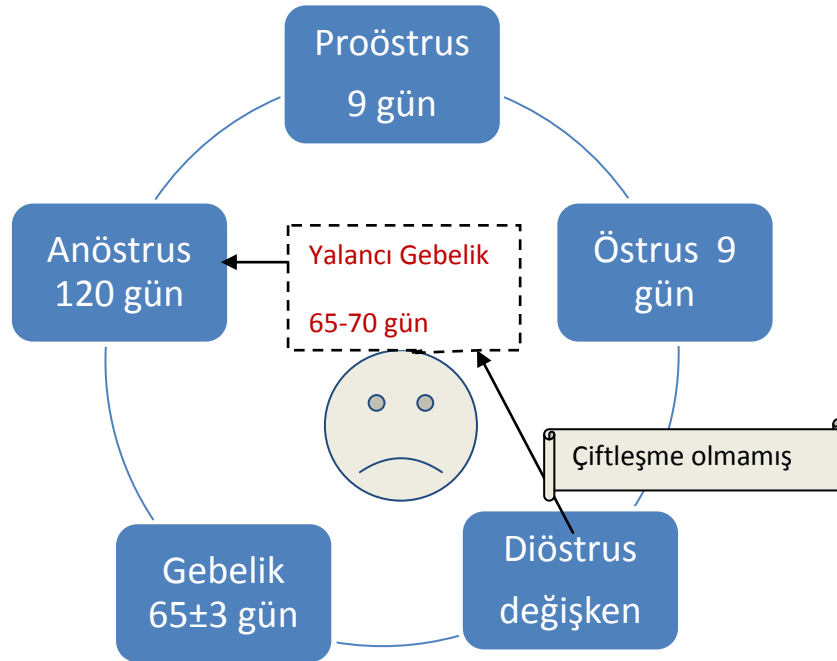

3.4.Diğer Göstergeler

- 1.Köpeğin burnunu inceleyin.Burun ve bıyık etrafında kıllarda beyazlaşma varsa 7 yaşında olma olasılığı var.
2. Köpekler yaşlandıkça gözde opaklanma başlar opaklanmanın seviyesine göre 7 ve yukarı yaştadır.
3. Köpek davranışlarını değerlendirmek. Yaşla birlikte aktivite ve oyun oynama isteği azalır.Merdiven çıkmak gibi eylemlerden kaçınır.

3.5.Köpeklerde Üreme Fizyolojisi

Köpekler diğer türlerden farklılık gösterirler.Kızgınlık siklusunda proöstrus ve östrus süreleri oldukça uzundur.

Ovulasyon meydana geldikten sonra ovum dölleme yeteneğinde değildir ve 2-3 günlük bir zamana ihtiyaç duyar. Köpekler Monoöstrik hayvanlardır ve ovulasyon spontan olarak gerçekleşir. 4-10 ay arasında ırklara ve bireye göre değişen aralıklar ile östrus gösterirler.

Östrus bulguları: vaginal mukoza solgun, lüle taşı şeklinde kıvrık ve buruşuktur.Vagina ödemli ve vulva normal boyutunun 3 misline kadar ulaşmıştır.

Östrus diğer türlerin aksine köpeklerde progesteron hakimiyeti altındadır. Davranışsal belirtiler:havlama,vulvasını yalama, kuyruğunu yana doğru çekmedir.Vulvadan kanlı akıntının görülmesi proöstrusun 1. günüdür. Çiftleşmenin kabul edildiği dönem östrusun 1.günü, reddettiği dönem ise diöstrun 1.günüdür.

3.5.1.Çiftleşme

Çiftleşme kur ile başlar ve dişinin erkeği kabul etme davranışları göstermesi ile birlikte 1:atlama ve kavrama(1-2 dk) 2:Dönme (2-5 sn) 3:kenetlenme (85-45 dk) evreleri geçirerek son bulur. Kilitlenme evresinde penis kökünde bulunan bulbus glandis olarak adlandırılan erektil dokunun genişler ve vulva kasları tarafından tutulur. Fertil çiftleşme şansının üst düzeyde olduğu zaman östrus siklusunun 3-7,8 günleri arasındadır.Bu dönem mukozal kıvrımların de en fazla olduğu dönemdir.Köpeklerde süperfekondasyon vardır östrus uzun sürdüğünden farklı erkekler ile çiftleşebilir ve yavrular farklı babalardan olabilir.

3.5.2.Gebelik ve doğum

Fertil bir çiftleşme ile doğum arasında geçen süre ortalama 57-68 gün arasındadır.Çiftleşmeden sonra köpeklerde gıda tüketimi 3-4 hafta boyunca azalır.Gebeliğin 2. Yarısında ise %50 oranında artar. Çiftleşmeden 1 ay sonra meme başları pembe bir renk alır 35. Günden sonra vücut ağırlığı artar ve 40.günden sonra abdominal gelişim belirginleşir. Gebelik teşhisinde fiziksel muaynenin en doğru yanıt verdiği dönem gebeliğin 28-35.günleridir.

Doğum öncesinde köpeklerde belirgin davranış değişiklikleri bulunur. Doğumun başlamasından 1 hafta önce köpek sakin bir bölmeye alınmalıdır. Kutu köpeğin rahatlıkla hareket edeceği büyüklükte ve yerden biraz yüksek olmalıdır. Köpekler doğumdan önce kağıt giysi gibi eşyaları toplayarak doğum bölgesi hazırlar.Vulva bölgesi ödematöz ve yapışkan bir akıntı vardır. Karın kasları gevşemiştir.Tembellik ve uyuşukluk başlamıştır. Doğuma 1 gün kala yerini hareketliliğe bırakır.Vücut ısısı 38 c den 37 c dereceye düşer. Doğum sırasında ve doğumdan 4 gün sonraya kadar ise yükselir.

(Köpek doğum: www.youtube.com/watch?v=1nn8SOEtOc)

3.5.3.Yeni Doğan Yavruların Bakımı

Yeni doğan yavruların vücut ısısı 35.5-36 c dir.Yavruların ısı kayıplarının önüne geçilmelidir. Amniyon zarları yumuşak bir havlu ile uzaklaştırılmalıdır. Kaburgalar arası boşluklara masaj yapılarak solunum aktive edilmelidir. Ağız ve burundaki mukuslar temizlenmelidir.Göbek kordonu bakımı yapılmalıdır.Yavrular 80-100 gr arasında doğarlar ve ilk haftada 70-100 gr bir ağırlık artışı olmalıdır. 12-24 saat içerisinde gerekli kolostrumu almaları gerekir. Ek gıda 4 haftalık yaşta verilebilir. Eğer anne sütü alamıyorsa en geç 8 saat arayla yavrular ikame süt ile beslenebilirler. Beslenme, laktasyon sona erdikten sonra ki 3. Aya kadar günde 4-5 kez, altı aya kadar 3 ve daha sonra günde 1-2 kez yapılmalıdır. Erkek yavrularda testisler 2. Hafta sonunda scrotuma inerler. Yavrular 6-7 haftalık olduklarında süttten kesilebilirler.

4. KÖPEKLERİN SINIFLANDIRILMASI

Köpek yetiştiriciliğinde değişik birleştirme metotları ve seleksiyon uygulanarak farklı amaçlara uygun köpek ırkları meydana getirilmiştir

Uluslararası köpek federasyonu (FCI) kayıtlarına göre dünyada 350 civarında köpek ırkının var olduğu bilinmektedir.

Bu ırklar: Vücut yapısına göre ; Küçük, Orta, Büyük

Yaptıkları işe göre; **Çoban, İş, Spor, Av, Terrier, Toy ve Spor olmayan**, köpekler olmak üzere 7 gruba ayrılmıştır.

Ayrıca patlayıcı ve uyuşturucu arama, deprem vb afetlerde arama-kurtarma ve engellilere yardımcılık konularında yetenekli köpek ırkları belirlenerek eğitilmiştir.

4.1.En İyi Eğitim Alan Köpek Irkları

1.Border Collie

2.Poddle (Kaniş)

3.Alman oban Köpeği

4.Golden Retriever

5.Papillon

6. Shetland obanKpeği

7.Labrador pincher

8.Doberman Pinscher

9.Rottweiler

10. Avustralya oban köpeği

4.1.1.Köpek Eğitimi

4.1.1.a.Yavru Köpeğin/köpeğin Sosyalleşmesi

4 haftalıktan 4 aylığa kadar olan dönem yavruların sosyalleşmeleri için en önemli dönemdir. Köpeğinin her türlü insan, çevre ve farklı görüntüdeki köpekleri görmeye ihtiyacı vardır. Sosyalleşme süreci köpeğinin yavaş yavaş değişik dış görünüşleri olan insanları, çocukları, çevreleri, nesnelere ve başka köpekleri incelemesiyle oluşan bir süreçtir.

4 Haftadan 16 Haftaya = Sosyalleşme

Dört hafta ile 6 hafta arası olan yavrular en çok kendileri ile aynı dönemde doğmuş olan yavrulardan etkilenirler ve bir köpek olmayı öğrenirler. Dört haftalıktan 12 haftalığa kadar olan yavrular oynamayı, sosyal becerilere iştirak etmeyi, ısırılmaktan kaçınmayı, sosyal yapılanmayı ve sınıflamayı ve fiziksel koordinasyon becerilerini öğrenirler.

Üç hafta ile beş hafta arasında çevrelerini, dostlarını (köpekler ve insanlar) ile ilişkileri ve oyun oynamayı kavramaya başlarlar.

5 haftadan 7 haftaya kadar merak ve keşfetme duyguları gelişir. Bu süre zarfında pozitif “insan” deneyimlerine ihtiyaçları vardır.

7 haftalıktan 9 haftalığa kadar fiziksel becerilerini ve bunların koordinasyonunu (buna ev içi eğitim de dahil) ve duyularını tam olarak kullanmayı pekiştirirler.

8 haftalıktan 10 haftalığa kadar – etraflarındaki normal nesnelere ve olaylarla karşılaştıkça, gerçek anlamda bunlardan korkarlar ve korkunun ne olduğunu öğrenirler ve bu dönem süresince pozitif eğitime ihtiyaç duyarlar.

9 haftalıktan 12 haftalığa kadar yaşıtı hemcinslerine karşı reaksiyonlarını, sosyal becerilerini (uygun etkileşimleri) daha uygun hale getirirler, çevrelerini, alanları ve nesnelere araştırırlar. İnsanlara odaklanmaya başlarlar. Bu eğitime başlamak için en iyi zamandır.Sürü içindeki hiyerarşiyi (lider ve itaat) anlamaya ve kullanmaya başlar, buna insanlar da dahildir.

4.1.1.b.Yavrunun Sosyalleşme Kuralları

Yavru için tüm deneyimlerin güvenli ve pozitif olduğundan emin olun. Gün içinde pek çok yüzeyle tanıştırılmalıdır: ağaç, talaş, halı, karo, çimento, muşamba, ıslak çim, çamur, su birikintileri, çakıl, ızgara, engebeli yüzeyler, bir masanın üzeri, bir iskemle üzeri vb.Değişik nesnelere oynatılmalıdır: peluş oyuncaklar, büyük ve küçük toplar, sert oyuncaklar, tuhaf sesler çıkartan oyuncaklar, tahta nesnelere, kağıt veya karton nesnelere, metal nesnelere, araba anahtarları vs.Çok çeşitli mekanlarla tanıştırılmalıdır: Pek çok yeni insanla tanışmalı ve oynamalıdır (aile dışından): Pek çok değişik ses duyması sağlanmalıdır. Hızlı hareket eden nesnelere karşılaştımasını sağlanmalıdır. Pek çok değişik

yerde yemek yemesini sağlayın. Pek çok değişik yavru köpekle (ya da güvenilir yetişkin köpeklerle) olabildiğince çok oynamasına izin verin. Haftada birkaç kere, siz yanında olmadan ve aileden uzak olarak tek başına (başka hayvanlar olmadan) (5 ila 45 dakika süreyle) oynamasını sağlayın. Sosyalleşme Eğitiminde çok sayıda genetik unsurun yer aldığını kavramak önemlidir.

4.1.1.c. Yavru Köpek Eğitimi

Yavru Köpek Eğitim Programında köpeğe;
1-(sosyalleşme+ön eğitim)

- Adı,
- Isırma, insanların üzerine atlama gibi istenmeyen davranışların giderilmesi,
- Yalnız kalmaya alıştırma (Köpekler sosyal hayvanlardır ve doğaları gereği yalnız kalamazlar, mutlaka bu yaşlarda yalnız kalmaya alıştırılmalıdır.)
- Merdiven inip çıkma,
- Yemek yerken oluşan saldırganlığın giderilmesi,
- Başka köpeklere karşı saldırganlık veya çekingenlik durumunun giderilmesi,
- Fırçalanma ve banyoya alıştırma,
- Fön makinesinden korkmamasını öğrenme,
- Otomobile binme/inme,
- Şehir trafiği gibi gündelik hayattaki ortamlara uyumlu davranması öğretilir.
- Tuvalet alışkanlığı (konaklamasız eğitimde)
- Besleme ve oyun oynama biçimleri....

2-(Temel eğitim)

Temel İtaat Eğitimi (Basic Obidience)

- 6 aylıktan büyük köpeklere uygulanan bir programdır..
- Gezdirmeye kayışı olduğu halde aşağıdaki komutları sesle ve/veya işaretle uygulatılır.
- Sol tarafınızda çekiştirmeksizin ve adımlarınıza uygun bir tempoda yürür, sola sağa ve geriye dönüşleri ayağınıza dolaşmadan yapar.
- Otur, yat ve dur komutunu uygulatılır.
- Otur bekle, yat bekle, dur bekle komutlarını yaparlar.
- Git, gel ve hayır komutunu uygulatılır.

3- İleri İtaat (Advance Obidience)

Temel itaat eğitimini tamamlamış köpeklerin alacağı aşamadır. Temel itaatten farklı olarak gezdirmeye kayışı takılı değilken komutların uygulatılmasıdır. Komutların sesle ve/veya işaretle verilir.

4. Koruma Eğitimleri (Protecting Dog Training)

Bir yaşından büyük, tercihen 1.5 yaşında, koruma özelliğine sahip ve itaat eğitimlerini tamamlamış köpekler; psikolojik gelişmişlik muayenelerinde de uygun bulunurlarsa koruma eğitimi programlarına kabul edilirler. Koruma eğitiminde amaç; köpekte içgüdüsel olarak var olan koruma duygusunu “kullanılabilir ve kontrol edilebilir” hale getirmektir.

4.2. Çoban Köpekleri ;Sürüyü Koruyan Köpekler

- Australian Cattle
- Bearded Collie
- Belgian Sheep
- **Border Collie**
- Briard
- Cardigan Welsh Corgi
- **German Shepherd**
- Pembroke Welsh Corgi
- Shetland Sheepdog
- **Akbaş**
- Australian Shepherd
- Belgian Malinois
- Belgian Tervuren
- Bouvier des Flandres
- Canaan
- Old English Sheep
- **Collie**
- Puli
- Shetland shepard

4.3. Sürüyü güden köpekler

- Alman çoban köpeği
- Belçika çoban köpeği
- Avustralya çoban köpeği
- Avustralya sığır köpeği
- Collie
- Border collie
- Shetland

İnsanlar yemek ve çiftlikte kullanmak amacıyla yabani hayvanları yakalayıp ahırlarda tutarlardı. Bu hayvanların kaçmalarını önlemek ve yırtıcı hayvanlardan korumak için çoban köpekleri yetiştirilmiştir.

4.2.1.Sürü Koruma Davranışı

- Çobandan bağımsız görev yapar.

- 300 başlık sürüye biri dişi en az 3 yetişkin köpek olmalıdır.
- Dişi köpek dişi kurtlara daha duyarlı ve koruma davranışı daha gelişmiş olduğu için yararlıdır.
- Sürü koruma davranışı farklı zamanlarda farklı şekilde ortaya çıkar.
- Sürünün ağıldan çıkma zamanı yaklaştıkça köpekte hareketlilik ve heyecan artar. Sürü ağıldan çıktığında sürü içerisine dalarak büyük bir özlemle koyunların yüzünü koklayıp yalamaya başlar.
- Sonra uzaklaşarak sürü istikametini taramaya başlar.
- Yaşlılar arada bir dönerek sürüyü kontrol eder.
- Sürü otlamaya başladığında çevreyi kontrol ettikten sonra rüzgarın estiği yönde yüksekçe yerlerde yatarlar.
- Sürü ürktüğünde tehlike yönüne doğru koşarlar. Kurt var ise kovalarlar. Önce yetişen kurdun üstüne atlar (kurda çöker) diğerleri de yardıma gelir.
- Kurdu yakalama olayı az görülür. Genelde kurt kaçar ve köpekler bir süre kovaladıktan sonra sürüye geri dönerler.
- Koloni halinde yaşayan kurtlar sürüye planlı şekilde saldırabilir. kurtlardan biri, köpekleri peşine takarak uzaklaştırırken diğerleri farklı yönlerden sürüye saldırırlar.
- Bu saldırılara karşı yedek köpek bulundurarak önlem alınması gerekir.
- Ayrıca çoban ve köpeklerin tecrübesi önemlidir. Deneyimli köpekler kısa bir takipten sonra tümü veya bir kısmı geri dönerek sürüyü kontrol eder.
- Herhangi bir tehdit olmadığı durumlarda sürüyü kontrol ettikten sonra tekrar kurdun peşine düşebilirler.
- Gündüz kovalamada ısrarcı olan köpek gece kısa bir kovalamadan sonra sürünün yanına döner.
- Kurdu inatla kovalayan Köpek, saldırıyı püskürtüp hemen sürüye dönen Köpeğe göre yaşamı kısa olur.

Nedeni: Kurt kapanı tuzağına düşerek kurtlar tarafından yada diğer sürülerin köpekleri tarafından öldürülmesidir.

1. Kurtlardan birisi sürüye yanaşıp köpeklerin dikkatini çekerek kaçar, peşinden gelen köpeği pusuya düşürüp aile fertleriyle birlikte öldürürler.
 2. Kurdu uzun süre kovalayan Köpek sürüye dönüşü esnasında diğer sürülerin köpekleri tarafından saldırıya uğrar. Bu saldırılarda çobanın rolü büyüktür.
- Uzun takipten sonra kurdu öldüren köpekler de vardır.
 - Kurtlar kendilerini uzun süre takip eden Köpeklerin sürülerine ikinci kez pek yanaşmazlar .
 - Kurtlar yavrularını büyütene kadar yerlerini belli etmemek için yuva etrafındaki sürülere zarar vermezler.
 - Kurt saldırısı çoğunlukla gece ve sabah erken saatlerde olur.
 - Dolaysıyla Köpekler gündüzleri yatıp dinlenirler. Sürünün ürkmesi veya çobanın seslenmesi ile harekete geçerler.

- Gece daha aktiftirler, sürü yatana kadar etrafında sürekli dolaşırlar, sonra da sürü çevresinde belli bir konumda yatarlar.
- Çoban, gece sürü hareket ettiğinde uyanmak için kendine alıştırdığı bir koyunu koluna bağlar. Bu koyuna halk arasında bağıcak koyunu denir. Sürünün ani hareketinde bağıcak koyunu da harekete geçer ve çobanı uyandırır.
- İyi yetişmiş deneyimli bir köpek, çoban olmadan da sürüyle birlikte gider ve sürü güvenliğini sağlar.
- Sürü korumada kullanılan köpeklerin kardeş olmasında yarar vardır. Çünkü kardeşler birbirlerini kollar ve hiçbir zaman kardeşlerini terk etmezler.
- Sürüdeki köpekler arasında hiyerarşi vardır. En güçlü köpek sürünün lideridir. Doğal şartlarda dişiyle o çiftleşir. Aralarında kavga çıkan gençlere o müdahale eder. Aynı kaptaki yemek yenecekse önce o karnını doyurur.

4.2.2.Çiftleşme döneminde davranış

- Aynı yerde büyütülen kardeşler genelde çiftleşmez
- Erkek köpekler her zaman çiftleşmeye hazırdır, dişiler genelde yılda 2 kez kızgınlık gösterir ve kanamanın (proöstrus) bittiği dönemde erkeği kabul eder.
- Kızgın dişiler huzursuz ve saldırgandır. Diğer dişilere karşı davranışları da oldukça serttir.
- Kızgınlık doğada gerçekleşirse;
- Sürü erkekleri ile diğer erkekler arasında dişiye döllemek için ciddi kavgalar çıkabilir.
- Kızgın dişiler, erkekleri peşine takıp sürüden uzaklaştırarak sürüyü korumasız bırakabilirler.
- Bu olumsuzlukların önlenmesi ve yavruların pedigree kayıtlarının tutulması için dişi belirlenen erkek ile kapalı bir yere kapatılmak suretiyle çiftleşmesi sağlanmalıdır.
- Erkek bazen aşırı sahiplenme davranışı göstererek sahiplerini bile kıskanıp dişiye yaklaştırmaz.
- Bazı durumlarda kızgın dişi seçici davranarak kapatıldığı erkek ile çiftleşmeyebilir.
- Çiftleşme tamamlandıktan sonra köpekler yaklaşık 15 dakika süre ile birbirlerine kenetlenmiş olarak kalır ve daha sonra ayrılırlar.

4.2.3.Analık Davranışı

- Analık davranışı bakımından bireyler arasında varyasyon vardır. Bu nedenle damızlık seçiminde bu özellik dikkate alınmalıdır.
- Analık davranışı doğum sayısının artmasıyla iyileşir. İlk doğumlarda yavruların üstüne yatarak ölümlerine sebep olan dişilere rastlanır. Bu olay analık davranışının zayıf olmasına bağlı olduğu gibi ananın tecrübesizliği ve fazla iri olması ile de ilgilidir.
- Analık içgüdü zayıf olan dişiler doğum sonrasında yavruları kurulamaz ve emzirmezler. Bu durumda müdahale etmek gerekir.
- Ana, et ve kemik gibi lezzetli yiyecekleri yavrulardan kıskanarak yavrulara sert davranabilir.
- Ayrıca süt kesimi sonlarına doğru yavruların büyüyen diş ve tırnaklarından rahatsız olan dişi yavrulara hırlar, bazen de uyarı anlamında ısırabilir.

- Bunu önlemek için anaya, istediği zaman yavrulardan uzak yemeğini yiyebileceği bir alan sağlanmalıdır.
- Doğum bölmeleri yapılırken yavru bölmesi ile gezinti alanı arasında yavruların belli bir yaşa kadar çıkamayacakları şekilde eşik yapılmalıdır.
- Çoban köpeklerinde mide içeriğini kusmak yoluyla yavruları besleme davranışı vardır. Bu davranış yabani hayattan kalan bir davranış olup yavruların büyüdüğü ve ana sütünün yetmediği durumlarda görülür.
- Yeni doğum yapmış dişi, köpeklere ve yabancılara karşı sert davranır. Bu davranış, yavruların güvende olduğunun hissedilmesiyle zamanla azalır.

4.2.4.Sürü Koruma Eğitimi

- Doğal şartlarda Çoban köpeklerine özel bir sürü koruma eğitimi gerekmez.
- Yavrular ağıla yakın doğup büyüdüleri için ebeveynlerin davranışını gözleyerek içgüdüsel olan sürü koruma davranışlarını geliştirirler.
- Çevrede, koyunlarla oynama, sürüden kaçıp köye dönme ve diğer sürülerin köpekleriyle dalaşma gibi davranışlarda bulunan köpeklerin varlığı yavrulara kötü örnek olur ve ilerideki sürü koruma yeteneğini olumsuz etkiler.
- Üretim çiftliğinde yavruların ilk eğitimleri çiftlikte başlar. Köy ortamında olduğu gibi çiftlikte evcil hayvanlar bulundurulur. Yavrular kısa sürelerle çiftlik içerisinde serbest bırakılarak bu hayvanlara alıştırılır.
- Çiftlikte 20 baş civarında köpeklere alışık bir koyun grubunun bulunması yararlıdır.
- Süt kesiminde yavrular ağıl içerisinde ayrı bir bölmeye konularak koyunların kokusuna alıştırılır.
- Yavrular 3 aylık olduklarında, kısa sürelerle ağılda koyunların arasına veya sürü çiftlik civarında otlatıldığı zaman sürüye katılarak koyunlarla beraber olmaları sağlanır.
- Bu arada yavruların koyunlar tarafından hırpalanmamasına özen gösterilmelidir.
- 1 yaşında yavrular sürekli olarak sürüye katılabilir. Daha erken yaştaki katılmalar sakıncalıdır.
- Bakım ve besleme yetersizliğinden sağlıklı büyüyüp gelişemez.

- Kurt veya diğer köpeklerden alacağı bir darbe telafi edilemez davranış bozukluklarına sebep olabilir.
- Çoban, sürüye yeni katılan köpekleri kollamalı ve ezdirmemelidir. Olumsuz davranışlarda buldukları zaman da uyarmalı ve bu davranışları alışkanlık haline getirmelerine engel olmalıdır

4.2.5.Çoban Köpeği Örnekleri

1.Border Collie

Genel özellikler : Kuyruksuz Avustralya Çoban Köpeği benzeri olan orta büyüklükte enerji yumağı bir ırktır. kafatası belirgin alın çıkıntısı ile orta derecede geniştir. Ağız kısmı siyah burna doğru incelir. Kulaklar genellikle yarı diktir. Oval gözleri merle (gri-beyaz siyah benekli) renginde olanlar hariç genellikle koyu renklidir. Kuyruk topuğa kadar uzanır ve hayvan heyecanlandığında bazen sırtın üzerinde taşınır. İki tip Border Collie vardır; uzun tüylü (yaklaşık 8 cm uzunluğunda sık ve düz tüyler) ve kısa tüylü (yaklaşık 2.5 cm uzunluğunda). Kürk rengi siyah/ beyaz, üç renk, kızıl/beyaz, siyah/gri ya da tamamen siyah olabilir. Uzun tüylü tipinde boyun yelesi ve kuyruk uzun tüylüdür. Yüz, kulaklar ve ön bacaklardaki tüyler kısadır. Border Collie fiziksel güzellik yerine zeka ve çalışma kapasitesi için üretildiğinden dış görünüşte değişiklikler sık görülür.

Karakteri : Border Collie oldukça zeki ve eğitime cevap veren bir köpektir. İtaat eğitimi, agility ve frizbi gibi yarışmalarda büyük başarı elde eder. Övgüye karşı oldukça duyarlı ve eğitilebilirliği oldukça yüksek köpektir. Border Collie yüksek enerji düzeyine sahiptir. Yeterli egzersiz ve çalışma imkanı sağlandığında diğer hayvanlar, köpekler ve çocuklarla iyi geçinir. Çekingenliğini engellemek için yavru iken çok iyi sosyalleştirilmesi gerekir. Tamamen mutlu olabilmesi için yoğun bir eğitim programı, bol ilgi ve gerçek bir göreve ihtiyacı vardır. Köpeklerle ilgili yarışmalara katılacak biri için Border Collie biçilmiş kaftandır. Koyun güden çiftçiler için de mükemmel bir çoban köpeğidir. Bu ırk gece ve gündüz size hizmet etmek için yaşar. Bu köpek hiç bir şey yapmadan gün boyu oturamayacak kadar zekidir. Bu tür bir köpekten hoşlananlar Avustralya Çoban Köpeği ya da Shetland Çoban Köpeği gibi daha sakin ırkları seçebilirler. Sıkıldıklarında eşyalara zarar verirler. Uzun süre yalnız bırakıldıklarında nevroitik bir şekilde kötü huylar geliştirir. Güçlü koyun gütmeye güdülerini nedeniyle çocuklar ve yabancılara karşı kontrol amaçlı ısırma eğiliminde olabilir. Köpeği ile geçirecek bol vakti olan tecrübeli bir sahiple daha mutlu olacaktır. Genç Border Collie genellikle sahibinin otoritesine karşı duracağı bir dönemden geçer. Bazıları çok hareketli ve tepkilidir. Bu da aile köpeği olmalarını engeller.

Yaşam ortamı: Border Collie apartman hayatına uygun değildir. Ev içinde oldukça hareketlidir. Ancak büyük bir bahçede mutlu olabilir.

Egzersiz ihtiyacı: Sadece fiziksel egzersiz bu zeki ve çalışkan ırk için yeterli değildir. Çalışmak ister ve bunu bedeni ve aklını birlikte kullanarak yapmalıdır. Bu hızlı ve çevik köpekler yorulmaz enerji küpleridir.

Bakımı :Border düzenli fırçalanması gereken bir köpektir. Gerekğinde yıkanmalı ya da kuru şampuan uygulanmalıdır. Kulaklarının içi ve tüyleri kenelere karşı sık sık kontrol edilmelidir. Irk orta derecede tüy döker.

Sağlık sorunları: Kalça displazisi, Prograsive Retinal Atrophy, Collie Gözü Anormalliği, Lens çıkığı, Dış parazitlere karşı alerji, Epilepsi, Sağırılık.

2.Collie

Genel özellikler: Irkın adı muhtemelen korumakla görevlendirildikleri Colley denen siyah suratlı İskoç koyunundan gelmektedir. İlk Uzun Tüylü Collie'ler daha küçük köpeklerdir. Collie öylesine zekidir ki kurtarma köpeği, körlere rehber, tv yıldızlığı ve koruma köpekliliği gibi çeşitli görevleri başarıyla yerine getirebilmektedir. Kraliçe Victoria, İskoçya'daki Balmoral Kalesinde Collie beslemiş ve onun bu ilgisi ırkın popülerliğinde büyük rol oynamıştır.

Zarif, ince ve uzun başı insanda hafiflik hissi uyandırır. Başın üst kısmı düzdür. Uzun, temiz ve yuvarlak burun kısmı siyah bir burun ile sonlanır. Kulakların sadece ¾'ü diktir ve uçları öne doğru kıvrıktır. Gözler, badem şeklinde ve blue merle olanlar dışında koyu renklidir. İnce, ama adaleli vücudu yüksek olmaktan çok biraz uzundur. Göğüs güçlü ve orantılı bir şekilde geniştir. Kuyruk uzunluğu köpeğin topuğuna ulaşır. Uzun tüylü çeşidinde bol çift kürkü boyun ve göğüste yeke oluşturur. Güzel görüntüsünü kaybetmemek için kürkün yoğun bir bakıma gereksinimi vardır. Kısa tüylü Collie'nin 2.5 cm'lik tüyleri çok az bakım gerektirir. İki tipte de baştaki tüyler kısadır. İkisi de açık kahve ve beyaz, üç renk (siyah-beyaz ve pas rengi), blue merle ya da kahve rengi, üç renk ya da blue merle lekelerle çoğunluğu beyaz olabilir.23-34 kg arasındadır.

Karakteri :Asil ve oldukça zeki bir köpektir. Duyarlı, sevimli, eğitimi kolay ve sadıktır. Genellikle diğer ev hayvanları ve köpeklerle arası iyidir. Sevdiklerine karşı çok yakın ve koruyucudur. Çocuklara mükemmel bir dost ve kibar bir oyun arkadaşıdır. İnatçı olacağından sabırlı ve kibar yöntemlerle eğitilmelidir. Aksi takdirde iş birliği yapmak istemeyecektir. Bazıları yavruyken insanların topuklarını ısırarak gütmeye eğilimi sergileyebilir. Erişkin köpekler bu davranışı zamanla unuttur veya bu huyu devam ettirir. Yabancılara karşı mesafeli olabilirler

Collie yavruları, yaklaşık 10-12 haftalık olduktan sonra bir hafta gibi bir sürede tuvalet eğitimi alabilir. İyi huylu ve dost canlısı köpeklerdir..

Yaşam Ortamı : Apartman hayatı için tavsiye edilmez. Ev içinde çok hareketli olmasalar da çevresi çitlerle çevrili en az orta büyüklükte bir bahçeye gereksinimi vardır. Sıcak havalarda bol su ve gölge sağlandığından emin olunmalıdır.

Egzersiz İhtiyacı :Collie, muhtemelen bir kısmı da tasmaz olan bol egzersize gereksinim duyar.

Bakımı :Gösterişli kürkü dışardan pislik taşıyabileceği için günlük fırçalama şarttır. Alt sık kürk dökülmeye başladığında ekstra dikkat edilmelidir. Kısa tüylüsü çok az tüy bakımı gerektirir. Düğümlenen tüyler küt uçlu bir makasla kesilmelidir. Bu ırk orta derecede tüy döker.

Sağlık sorunları: Progresive Retinal Atrophy, Kalça displazisi, Burun ucunda güneş yanığına karşı hassasiyet.Yaşam süresi 14-16 yıl

3.German Shephard (Alman Çoban Köpeği)

Genel özellik: Dünyada en çok tanınan ırklardan biridir. Halk arasında kurt köpeği olarak bilinmesine karşın ataları Alman Çoban Köpekleridir. Binici hocası Stephanitz tarafından yetiştirilmiş 1899'da tescil edilmiştir. En ünlü olanı "Rintintin" dir. 1918'de Fransa'da hendek içinde Amerikalı bir asker tarafından bulunan bu köpek hollywood'da birçok filmde başrol oynayarak meşhur olmuştur. Günümüzde daha çok arama-kurtarma, refakat, narkotik, görme özürlülerine refakat ve toplumsal güvenliği sağlamak için polis köpeği olarak kullanılmaktadır. 42 bin tanesi 2. dünya savaşında bekçi ve kurtarıcı olarak kullanılmıştır. Çok gelişmiş koku duyusu, zekası, yeteneği ve cesareti ile ünlenmiştir. Orta uzunlukta bir baş ve hafif öne eğik sivri ve dik kulakları vardır. Kahverengi tonlarında gözler, uzun, büyük ve siyah buruna sahiptir.

Tüy rengi sarı, sırt ve vücudun arka tarafına doğru siyah ve kurt grisi rengin olması tipiktir. Kuyruk aşağıya doğru sarkıktır. Yükseklik yaklaşık 60, ağırlık 30 kg civarındadır. Eğitime ve ilgiye ihtiyaç duyar.

Sağlık sorunları: Kalça displazisi, Kan rahatsızlıkları, Sindirim problemleri, Epilepsi, Kronik egzema, Keratitis, Cücelik, Pire allerjisi. Yaşam süresi yaklaşık 12 yıldır.

4.3. İş Köpekleri

Bu grup cesaret ve güçlerini insan sahiplerinin hizmetine sunma konusunda üstün olan ırklardan oluşur. Bu grupteki cinsler genel olarak cesaret ve dayanıklılıkları ile bilinirler.

-Akita

-Alaskan Malamute

- Bernese Mountain
- Bullmastiff
- Giant Schnauzer
- Great Pyrenees
- Komondor
- Mastiff
- Portuguese Water
- Saint Bernard
- Siberian Husky
- Standard Schnauzer
- Boxer
- Doberman Pinscher
- Great Dane
- Greater Swiss Mountain
- Kuvasz
- Newfoundland
- Rottweiler
- Samoyed
- Sivas Kangal

Bu köpekler düşmanların geleceğini hisseder ve sahiplerine bildirirler. Bu gruptaki köpekler; **Bekçi köpekleri, Orduda kullanılan köpekler, Koruma, Kurtarma, Taşıma ve Çekme köpeklerinden** oluşur.

4.3.1.İş Köpek Örnekleri

1.Schnauzer-Giant

Genel özellik: Schnauze" kelimesi Almanca burun kısmı demektir. Dev Schnauzer ilk olarak Bavyera'da sığırların sürülmesinde kullanıldı. Daha sonra polis ve askeriye tarafından koruma köpeğine terfi etti.

Dev Schnauzer, gür kaşları, sakalı ve bıyığı ile iri ve güçlü bir köpektir. Standart Schnauzer'ın daha büyük bir versiyonu gibidir. Sert ve telsi bir dış; yumuşak ve sık bir iç kürkü vardır. Yüksekliği ile uzunluğu köpeğe kare görünüm verecek şekilde birbirine eşittir. Güçlü ve kavisli boynu omuzlarıyla zarif bir şekilde kaynaşır. Kafasının uzunluğu omuzundan kuyruk sokumuna olan sırt çizgisinin yarısı kadardır. Burun kısmı ve kafasının üst kısmı birbirine paralel birer çizgi oluşturur. Burun iri ve siyahtır. Gözler oval ve koyu kahverengidir. Dişler makas ısırışı ile kapanır. Ön bacaklar yere dik ve birbirine paraleldir. Kürk siyah ya da gri kırçılı olabilir.

Karakteri : Dev Schnauzer çocuklarla arası iyi olan güvenilir bir köpektir. Bu ırk sahibinin yaşam tarzına uyum sağlayabilen sadık ve iyi huylu bir arkadaşır. Oldukça koruyucu bir doğası vardır. Dominant bir ırk olduğundan tecrübeli bir sahibe gereksinim duyar. Disiplinli ve bol ödül içerdiği sürece kolay öğrenir. Dev Schnauzer doğru eğitilirse mükemmel bir aile köpeği olabilir. Dominant yapısı nedeniyle diğer köpeklerle daha yavruyken çok iyi

sosyalleştirilmelidir. Yabancılarla karşı mesafeli olabilir.

Yaşam Ortamı: Dev Schnauzer yeterli egzersiz imkanı sağlandığında apartman hayatına uyum sağlayabilir.

Egzersiz İhtiyacı: Bu enerjik köpek sağladığımız kadar egzersizden, serbest koşudan ve oyundan büyük keyif alacaktır. Günde en az bir kez uzun bir yürüyüşe çıkmalıdır. Yavruyken huzursuzlanmaması için bol egzersiz şarttır.

Bakımı : Telsi dış tüylerin bakımı nispeten kolaydır; ancak iç tüyler sıktır ve haftalık taranmazsa keçeleşip düğümlenebilir. Yılda iki kez - bahar ve son baharda - tüm tüyler kesilebilir. Küt uçlu bir makasla göz ve kulak çevresi düzeltilmelidir. Bıyıklar yemek sonrası silinmelidir. Köpeğe has kokusu yoktur ve az tüy döker.

Sağlık Sorunları: Doğumsal kalp hastalıkları (CHD), Obsesif kompulsif hastalıklar (OCD), Mide dönmesi.

2.Alaskan Malamute

Genel özellik: Adına bir Alaska kabilesinin adından alan bu ırk Arktik kurt soyundan gelmektedir. Eski bir geçmişe (2-3 bin yıl) sahiptir. Güç, dayanıklılık, cesaret, koku alma ve yön bulmada olağanüstü yetenekli olduğundan kutuplarda Kızak köpeği olarak kullanılmıştır.

Karakter: Ayrıca sahibine bağlı ve çocuklara iyi bir arkadaştır. Sağlam kas yapısına sahip ve çift katlı tüylerle örtülü bir vücut, büyük ve orta uzunlukta bir başa sahiptir. Sosyalleşmesi için eğitime ihtiyacı vardır. Vücudun ve yüzün alt bölümü ile kuyruk

beyaz, üst taraf ise siyah-gri veya siya – kırmızı renktedir. Kulaklar küçük ve dik, gözler badem şeklinde ve kahverengi tonlarındadır. Dişi ve erkeklerde omuz yüksekliği sırasıyla 60 ve 65 cm, ağırlık ise 35 ve 40 kg' dir.

Egzersiz İhtiyacı: Diğer hayvanlarla geçimsizdir. Sosyalleşmesi için eğitime ihtiyacı vardır.

Bakımı: Yıkandıktan düzenli şekilde tüylerin fırçalanması ve günlük gezdirilmesi gerekir.

Sağlık sorunları: Kalça Çıkığı, Cücelik, Gaz Problemleri, Koroner Kalp hastalığı (CHD), Mide dönmesi.Yaşam süresi 10-12 yıl

3.Akita

Genel özellik: Akita, Japonya'nın Honshu adasının Akita bölgesinden köken almaktadır. Yüzyıllar boyu değişmeden korunabilmiştir. Bugün Japonya'nın saygıdeğer naturel abidesi gibi görülmektedir. İlk

başlarda Japon imparatorunun koruma köpeği olarak kullanılmış, sonrasında dövüş, geyik ve ayı avı, kızak köpeği, polis ve askeri iş köpeği olarak kullanılmıştır. Akita çok iyi bir av yeteneğine sahiptir. Hatta yoğun kar altında bile av yapabilmektedir. Su kuşlarını takip edip sudan çıkarma konusunda çok iyidir. Akita, köpek ırklarında Spitz tip dediğimiz en büyük Japon köpek türüdür. Ağırbaşlılığı, biçimli vucudu, güçlü ve kendine has görüntüsü ile diğer ırklardan bir bakışta ayrılır. Güçlü kaslara, büyük bir başa ve kısa bir çene sahiptir. Görüntü itibarıyla uzunluğu yüksekliğinden ve eninden biraz daha fazladır. Derin ve geniş bir göğsü vardır. Baş biçimli bir üçgen görüntüsü ile vucuttan ayrılır. Duruşu kolayca seçilebilir ve alınının ortasında yüzlek olan bir çizgi vardır. Küçük ve dik kulaklar boyunla bir uyum sağlamaktadır. Gözler köşeli, küçük ve koyu kahverengidir. Burun siyahtır. Beyaz olanlarında kahverengi burun olabilmesine rağmen siyah tercih edilmektedir. Dudaklar siyah, dil ise pembedir. Kuyruğunu yukarıda ve kıvrarak taşır. Kedi gibi perdeli ayaklara sahip ve onun kadar iyi yüzücüdür. Kalın ve ince olmak üzere iki kat ve yoğun tüylere sahiptir. Bu tüyler onu dış ortamdaki sıcak ve soğuktan aynı zamanda da ıslanmaktan korur. Tüy renkleri beyaz, kırmızı, açık kahve tonları, benekli veya çizgilidir. Renk geçişleri kesin çizgilerle ayrılmamıştır.

Karakteri : Akita sakin fakat bazen başına buyruktur. Ailesine karşı dikkatli ve sevecendir. Akıllı, cesur ve gözüpektir. Yavru iken zor eğitim alabileceği için bu konuda inatçı olunmalıdır. Akita birinci sınıf bir koruma köpeğidir. Akita'lar arkadaşlık açısından son derece güvenilir olmalarına rağmen diğer köpek ve hayvanlara karşı tahammülsüzdür. Bu yüzden başka hayvanların bulunduğu ortamlarda asla serbest bırakılmamalı ve tasmasız dolaştırılmamalıdır. Diğer kedi-köpeğe ve çocuklara karşı çok dikkatli ve çekingendir. Bununla beraber kendi ailesindeki çocuklara toleranslı, daima iyidir ve diğer çocukların aileye karışmasına oyun oynamasına izin vermek istemez. Yemek konusunda bazen vahşileşebilmektedir. Fakat yavru iken verilecek eğitimle bunun önüne geçilebilir. İtaat eğitimi sırasında çabuk sıkılabilecekleri için bu konuda biraz ısrarcı olmak gereklidir. Akita her zaman ailesi ile birlikte olmak ister. İlginç bir ses tonu olmasına rağmen pek fazla havlamaz.

Yaşam Ortamı: Eğer yeterince egzersiz yaptırılıyorsa apartmanda yaşayabilir. Evin içinde de aktif olabilmesine rağmen onun için en iyisi geniş arazili bir yuvadır.

Bakımı: Kalın ve kısa tüylerini, tel bir fırça ile sık sık temizlemek gerekir. Çok mecbur kalınmadıkça yıkanılmamalıdır. Çünkü yıkamak üzerinde bulunan su geçirmez tabakaya zarar verir. Yılda 2 kez yoğun olarak tüy değiştirirler.

Sağlık sorunları: Kalça Çıkığı, Koroner Kalp Hastalığı (CHD), Progresif Retinal Atrofi (PRA)

4.Siberian Husky

Genel özellik: Kızak köpek kategorisine giren bu ırkın orijini Kuzeydoğu Asya'dır.Sibirya'da göçebe şekilde yaşayan Yugakirler ve Çukçen kavimleri avlanırken kızaklarını çekecek dayanıklı, güçlü ve hızlı köpekler elde etmek için kuzey ülkeleri köpekleri arasında yaptıkları melezlemeler sonucu Husky ortaya çıkmıştır. Nitekim o zor şartlarda bu köpekler olmadan yaşamak imkansızdır. Çok dayanıklıdır. Kızağa bağlı 160 km yol yapmıştır. Havlama yerine kurt gibi ulumaları, yarı vahşi yaşamları ve kurtlarla sıkça çiftleştirilmeleri kurt ile olan akrabalığın çok belirgin olduğuna işarettir. 1909 yılında bir Rus kürk tüccarı tarafından Alaska'ya getirilmiştir. Irk tescili 1966 yılında gerçekleşmiştir. Kuzey Alaska'nın ıssız bir bölgesinde 4 husky'nin anısına dikilen bir anıt taşı mevcuttur.Bu 4 fedakar köpek difteri hastalığından çocukların ölmesini önlemek için 300 km uzaklıktan yodan serum getirirken hayatını kaybeden 5 husky'den dördüdür.

Karakteri: Çok dayanıklıdır. Kızağa bağlı 160 km yol yapmıştır. Havlama yerine kurt gibi ulumaları, yarı vahşi yaşamları ve kurtlarla sıkça çiftleştirilmeleri kurt ile olan akrabalığın çok belirgin olduğuna işarettir.

Dişi ve erkeklerde omuz yüksekliği 50-55 ve 55-60 cm, ortalama ağırlık ise ağırlık ise 30-35 kg arasındadır.Baş orta büyüklükte, kulaklar orta büyüklükte hafif yuvarlak, tüylü ve dik, burun siyah veya kahverengi, beyaz köpeklerde et renginde, gözler badem şeklinde mavi veya kahverengi tonlarındadır. Vücudu saran tüyler üstü yumuşak, altı sıkı ve gür olmak üzere 2 tabakadan oluşmaktadır.Renk siyahtan beyaza tonlar ile kurt grisi ve gümüş rengi de olabilir. Kuyruk sarkıktır.

Yaşam Ortamı: Kızak köpek kategorisine giren bu ırkın orijini Kuzeydoğu Asya'dır. Ev köpeği olarak uygun değil.

Sağlık Sorunları: Kalça displazisi, Göz hastalıkları, Çinko eksikliği. Yaşama süresi 12-15 yıldır

5.Samoyed

Genel özellik: 1889'da kaşif Robert Scott bu ırktan pek çok köpeği İngiltere'ye getirdi. İrk, burada geliştirildi ve bütün dünyaya yayıldı. Sibirya'da kızak köpeği olarak kullanılır.

Karakteri :Yüzyıllardır kızak çeken güzel ve dayanıklı bir köpek olarak bilinir. Dayanıklılığı sayesinde uzun mesafeler boyunca kızak çekebilir. Aynı zamanda

Mors avcılığında, bekçilikte ve sürü bekçiliğinde de kullanılmıştır.Arkadaş canlısı, iyi huylu, zeki bir ırktır. Güçlü, dayanıklı bir yapısı vardır. Yüksek enerji seviyesine sahiptir. Apartman yaşamından çok dışarıyı tercih ederler.Güzelliği ve kibarlığı dünyanın her yerinde ona arkadaşlar kazandırmıştır. Mizacında sertlik yoktur, çocuklarla oynayabilen temiz bir köpektir.Tek **kusuru sık sık ve yüksek sesle havlamasıdır**. Hırsızlara karşı çok sert olabilir. Yükseklik erkeklerde 53-60 cm., dişilerde 48-53 cm'dir. Ağırlık: 23-30 kg' dır.

Yaşam Ortamı: Sibirya kökenlidir. Çok eski zamanlardan bu yana Samoyed'ler olarak bilinen bir avcı ve balıkçı nüfus ile birlikte Sibirya'da yaşar.

Sağlık Sorunları: Kalça çıkığı, Şeker hastalığı, Deri problemleri. Yaşam süresi:12-15 yıl.

6.St Bernard

Genel özellik: İsviçre kökenlidir. Köpeğe dair ilk kayıt 18. yüzyılda elde edilmiştir. Buradaki rahipler, dağlık araziden kışın, kar ve fırtına ortamında geçen yolcuların rehberliğinde, çığ yüzünden tehlike geçirenlerin kurtarılmalarında St Bernard'ın yardımından yararlanmaktadırlar.

Karakteri: Yükseklik 61 - 71 cm'dir.Ağırlık 50 - 90 kg'dir. Saint Bernard'ın koku alma yetisi o kadar güçlüdür ki metrelerce kar altındaki bir kişinin yerini tespit edebilir.Irk ayrıca fırtına ve çığ tehlikesini de önceden hissedebilmesiyle ünlüdür.Tabiatı gereği çok sakin ve dost canlısı, fakat hep gözlemleyen bir köpektir. Zekidir ve diğer canlılarla arası çok iyidir. Dev cüssesine rağmen çok sevgi doludur.Tarihi görevi olan Alp Dağlarında arama-kurtarma görevini halen başarıyla sürdürür. Çok iri olan köpeğin, özel bakım istediği, bol et yediği, barınağının da rahat olması gerektiği anımsanmalıdır.Sadece büyüklüğü bile caydırıcı bir etken olarak kabul edilebilir. Yemek yedikten ve su içtikten sonra salya problemleri olabilir.Yaşam süresi:8-10 yıldır.

Yaşam Ortamı: Asya kökenli olması muhtemel bulunan köpeğin Mastiff türüne benzediğini söylemek gerekir. Adını "Hospice du Grand Saint Bernard'tan, yani İsviçre ile İtalya arasında, Alp'lerin esas bölümündeki geçit yerindeki sığınaktan almaktadır.

Sağlık Sorunları: Wobblers sendromu, Kalp rahatsızlıkları, Deri problemleri, Kalça displazisi, Ektropion, Entropion, Distichiasis, Mide dönmesi, Osteosarcom.

7.Bull Mastiff

Genel özellik: Kökeni İngilteredir.Mastiffler ile Buldogların çiftleştirilmesiyle 1924'te elde edilmiştir. Erkekler 63,5-68.5 cm. yüksekliğinde ve 50-58 kg, ağırlığındadır.Dişiler 61-66 cm. yüksekliğinde ve 45-54 kg. ağırlığındadır.Avcı ve muhafız olarak çok değerlidir, ordu ve polis faaliyetlerinde yardımcı olur.

Karakteri: Günümüzde esas olarak en ürkütücü bekçi köpeği ve muhafız olarak kullanılır. Neşeli, korkusuz, dengeli, itaatkar ve duyguludur. Bullmastiff, Mastiff'den daha agresif bir ırktır. Horlama ve salya akıtma eğilimi olabilir. Yavrular erişkin oluncaya kadar biraz sakardır. Bu köpekler ses tonuna karşı çok duyarlıdır. Zor bir ırk değildir ancak disiplinli ve enerjik bir sahibe ihtiyaç duyarlar.Yavruları çok sakar ve oldukça vahşidir, her tarafı dişlemeye bayılırlar. Evde çocuk varsa dikkat gerektirir. Yaşam süresi 10 yıl ve daha az

Egzersiz İhtiyacı: Şişmanlamaması için iyi bir beslenme rejimi uygulanmalı ve sık sık yürüyüşe çıkartılmalıdır.

Yaşam Ortamı: Aileyle birlikte yaşamayı sever ve aile ortamına gayet iyi uyar. Bullmastiff asla bir yere kapatılmamalıdır.

Sağlık sorunları: Kalça displazisi, Göz hastalıkları, Dudak uçukları, Mide dönmesi.

8.Rottweiler

Genel özellik: Kökeni Almanya'dır. Muhtemelen İtalyan Mastiff 'inden gelmektedir. Wuttemberg 'deki bir Alman kasabasında, Rottweil'de yetiştirildi. 1800'lerde nesli tükendi. Yirminci Yüzyıl'ın başlarında Stuttgart'da toplanan coşkulu köpek yetiştiriciler sayesinde, yeniden popüler hale geldi. Yükseklik erkek 61 - 68 cm, dişi 56 - 63 cm. Ağırlık 42 kg Çoban ve polis köpeği olarak kullanılır, daha önemlisi bekçi ve muhafızdır. İnsana eşlik eden bir köpek olarak da değerlidir. Bir batında on iki yavru doğurabilir.

Karakteri: Dengeli, sakin, itaatkar, cesur ve kolay eğitilirler. Sadece efendisi saldırıya uğradığı zaman sertleşir. Asil, ağırbaşlı, oldukça cesur ve yavaş sinirlenen bir ırktır. İyi eğitilirse mükemmel bir koruyucudur. Çocuklarla birlikte yetiştirilirse güvenilir ve çocuklarla iyi geçinen bir ırktır.Genlerinden gelen koruma içgüdüleri dikkat gerektirir. Tanımadığı insanlara karşı beklenmeyecek kadar sert davranabilir. Yapısı itibarı ile bazı durumlarda ne yapacağını kestirmek mümkün olmayabilir.

Sağlık sorunları: Kalça çıkığı, Progresiv Retinal Atrofi, Entropion, Mide dönmesi. Yaşam süresi 11-13 yıl

9. Doberman

Genel özellik: Almanya kökenlidir. Bu ırkın geçmişi çok eskiye dayanmaz. Biraz Beauceron ve İngiliz Tazı kanı da dahil olmak üzere muhtemelen Danua, Alman Çoban Köpeği ve Rottweiler ve Pinscher çaprazlanarak 1860'larda Almanya'da geliştirildi. Bu karışımın yaratıcısı Louis Dobermann adındaki Alman bir vergi tahsildarıdır. Dobermann sık sık haydutlarla dolu bölgelerde yolculuk yapmak zorunda kalıyordu ve ortaya çıkabilecek her türlü durumda koruma ve bekçilik yapmaya yetecek bir köpek üretmek istedi. Üreticisinin ismini de koruyarak Doberman ilk defa 1876'da bir köpek yarışmasında halka tanıtıldı ve hemen büyük bir ilgi ve başarı kazandı. Erkek ve dişiler arasında mizaç farkı vardır. Yükseklik erkeklerde 66-71 cm., dişilerde 61-66 cm'dir. Ağırlık 30-40 kg. kadardır.

Karakteri: Aileye karşı sakin, duyarlı ve duygulu, ancak yabancılarla karşı kuşkucudurlar. Erkek son derece zeki, ancak aceleci ve genellikle saldırgandır. Bu nedenle enerjik bir efendi tarafından yönetilmesi gerekir. Kötü Doberman yoktur, kötü Doberman sahibi vardır, sözü buradan gelir. Doberman'ın kişiliği iki yaşından sonra da gelişmeye devam eder. Bununla birlikte köpek on ile on iki aylıkken sıkı eğitime başlanmalıdır. Uzun ömürlüdür. On beş, hatta yirmi yıl yaşayabilir. Bekçi ve muhafız köpeği olarak kullanılan Doberman, yüz yılı aşan bir süre içinde bu görevleri yerine getirmeyi sürdürmüştür. Polis köpeği olarak, orduda (Deniz Kuvvetleri Doberman'ı pusu bulma işinde kullanmıştır) ve her türlü endüstriyel tesisin korunmasında kullanılmıştır.

Yaşam Ortamı: Dişiler erkeklere nazaran apartman hayatına daha kolay uyum sağlarlar, ancak her ikisinin de günlük sinirsel enerjilerini boşaltmaları gerekir.

Sağlık sorunları: Mide dönmesi, Kalça displazisi, Konjenital kalp rahatsızlıkları, Cervical Spondylitis, Orta yaşlarda şişmanlık. Yaşam süresi: 13 yıl

10.Boxer

Genel özellik: Kökeni Almanya'dır (1800'lerin sonu) Irk 1850 yılında Münih'de bullenbeisser mastiffi ile bulldogun çiftleştirilmesiyle geliştirildi. Alman orijinine rağmen Boxer ismi köpeğin yumruklamayı andıran dövüş stiline istinaden İngilizlerce verilmiştir. İlk Boxer'lar sert yaratılışlı olsa da ırk bugün oldukça kibar ve duyarlı bir aile köpeğidir. Yükseklik erkeklerde 56-61 cm. dişilerde 52-58 cm'dir.Ağırlık erkeklerde 30-32 kg., dişilerde 24-25 kg'dir.

Bu ırkların ilki, ayı avında, ikincisi ise, boğalarla dövüşmek için kullanıldı. Atalarının vahşi içgüdülerinin bu geçmişten kaynaklandığı düşünülmektedir.

Karakteri: Boxer çok iyi huylu ve sadık bir köpektir, Kin duymaz ve özellikle çocuklarla arası iyidir. Kolay eğitilir polis faaliyetlerinde ayrıca bekçi köpeği, muhafız ve körler için rehber olarak kullanılır. Daha önemlisi sevimli ve canlı bir arkadaş olarak büyük değer taşır. Hoşgörülü, oyuncu bir köpektir. Oldukça enerjiktirler ve yaşlandıklarında bile atletik yapılarını korurlar. Boxer'a çok hareketli olmaması ve insanların üzerine çıkmaması gerektiği öğretilmelidir. Olumsuz sayılabilecek yönleri ise baskın karaktere sahip bir köpek olması, aşırı salya, aşırı hareketlilik ve horlamadır. Yaşam süresi 11-14 yıldır.

Sağlık sorunları: Cardiomyopathy, Sub-aortic stenosis, Kalça displazisi, Omurga sorunları, Kalp hastalıkları, Allerjiler, Beyaz Boxer'larda sağırılık riski, İleri yaşlarda kanser riski.

11.Great Dane

Genel özellik: Kökeni Almanya 'dır. (MÖ 2000). M.S. 407 yılında Almanya'nın Gaul bölgesi, İtalya'nın bir kısmı ve İspanya, beraberlerinde mastiff benzeri güçlü köpeklerini de getiren Asyatik bir kavim -Alanlar- tarafından istila edildi

Özellikle Almanya'da, ayıların ve yaban domuzlarının üstesinden gelebilen bu muhteşem hayvanların hayranlık uyandırdığı bu ülkede, bir ırklaştırma süreci başlatıldı. Bu köpekler İrlanda tazılarıyla çiftleştirildiler. Bu çiftleşmelerden günümüzde Great Dane olarak bilinen o

güzel, büyük, ince ve çevik köpekler dünyaya geldi. İngilizce Dane denilmesine rağmen bu köpeklerin Danimarka ile hiç ilişkisi olmamıştır Yükseklik erkeklerde 76 cm., dişilerde 72 cm. kadardır. Ağırlık 60 kg. kadardır. Uzun tarihi boyunca Great Dane, savaş köpeği, av köpeği, küçük araba çeken köpek, bekçi köpeği ve muhafız köpek olarak kullanılmıştırGünümüzde hala bekçi köpeği olarak kullanılmaktadır, ancak güzelliği ve iyi huyluluğu nedeniyle dekoratif bir arkadaş olarak da değerlidir.Great Dane, asaleti dayanıklılıkla, gücü zarafetle birleştiren dev bir köpektir.

Karakteri: Great Dane yapısı gereği fazla değişkenlik göstermeyen bir köpektir, ancak koşullar gerektirdiğinde saldırganlaşabilir. Temel özellik olarak, yumuşak huylu, duygulu ve sabırlıdır. Mağrur, iyi huylu ve sevgi doludur. Çocuklara karşı sabırlıdır. Herkesi sever ve insanların çevresinde olmaktan hoşlanır. Fazla havlamaz ve sadece gerektiğinde saldırganlaşır. Kontrollü, sorumluluk sahibi ve güvenilirdir..

Sağlık problemleri: Yavaş bir metabolizması vardır.Gastrik dilatasyon ve kalça displazisine eğilimlidir. Doğumsal kalp hastalıkları ve kalp miyopaty görülebilir. Yaşam süresi 6-8 yıldır

4.4.Spor Amaçlı Köpekler

- American Cocker Spaniel
- Brittany
- Clumber Spaniel

English Setter

- English Springer Spaniel
- Flat-coated Retriever
- German Wirehaired
- Pointer
- Golden Setter
- Amerikan Water Spaniel
- Chesapeake Bay Retriever
- Curly-coated Retriever
- Field Spaniel
- German Shorthaired Pointer
- Golden Retriever
- Pointer
- Labrador Retriever
- Spinone Italiano
- Vizsla
- Welsh Springer Spaniel
- Irish Water Spaniel

English Cocker

Irish Setter

4.4.1.Genel Özellikleri

Aktif ve uyanıktırlar.Genellikle sessizce oyun oynarlar ve gösteri yetenekleri bulunur. Eğitilebilme özellikleri oldukça iyidir.Bazıları yüzmeyi ve su oyunlarını çok sever.Yeterli egzersiz yaptırıldığında aile köpeği olarak evde bakılabilirler.

4.4.2.Spor Amaçlı Köpek Örnekleri

1.English Pointer

Genel özellik: En çok kabul gören hipoteze göre Pointer İtalyan Poniter, Tilki Tazısı, Bloodhound,Tazı, Newfoundland, Setter ve Bulldog karışımından iki yüz yıl önce geliştirilmiştir. Bu inanılmaz karşım yine inanılmaz bir sonuç çıkarmıştır. Modern Pointer son seksen yıldır vardır. Pointer adını avı bulduğundan takındığı, avın yerini işaret eden kıpırtısız duruşundan alır.İngiliz Pointer da denilen "Pointer" güçlü, zarif ve asil görünümlü bir köpektir. Başını mağrur bir şekilde gururla taşır. Dikkatli bir yüz ifadesi, atletik ve adaleli bir vücudu vardır. Burnun kendisi burun kısmından daha yukarda durur. Alın çıkıntısı belirgindir. Üst dudak tam; ancak sarkık değildir. Gözler kürkün rengine bağlı olarak ela ya da kestane rengi olabilir. Orta büyüklükteki kulaklar düşük ve ucu sivridir. Dişler makas ya da birbirinin tam üstüne gelecek şekilde kapanır. Boyun uzundur. Kuyruk düz ve uca doğru inceler. Ayaklar ovaldir. Kısa ve parlak kürkü temel olarak beyazdır; ancak ister tek renk, ister parça lekeli isterse de benekli olsun ciğer rengi, sarı, siyah ya da turuncumsu olabilir.

Karakteri: İngiliz Pointer enerjik ve azimli bir köpektir. Sadık bir arkadaştır. Çocuklara karşı sabırlı ve tam bir centilmendir. Zeki ve temizdir. Sıkı bir avcıdır ancak evde sakindir. Çekingenliğini yenmesi için erken yaşta sosyalleştirilmelidir. Yabancılara karşı inatçı ve biraz mesafeli olabilir.Şüpheli seslere havlarsa da iyi bir bekçi köpeği değildir. Avcı güdüleri erken gelişir. Sekiz haftalık yavrular bile işaret etme davranışını sergileyebilir. Bağımsız köpeklerdir ve genelde diğer köpekler ve ev hayvanları ile arası iyidir.

Yaşam Ortamı: Bu köpekler apartman hayatına tavsiye edilmez. En ideali bahçeli bir evdir.

Egzersiz ihtiyacı: Bu yorulmaz köpekler için egzersiz büyük önem taşır. Yeterli egzersiz imkanı

sağlanmadığında huzursuzlanabilir ve eşyalara zarar verebilir.

Sağlık sorunları: Kalça çıkığı, Deri problemleri, Troid problemleri, Katarakt, Progresiv Retinal Atrofi.yaşam süresi 13-14 yıl

2.American Water Spaniel

Genel özellik: Amerikan Su Spaniel en yaygın olarak AWS olarak anılır. 18. yüzyıldan beri bu cins özellikle Minnesota ve Wisconsin'de, çiftlikte ve avcılık için kullanılmıştır. Bunlar Amerika'da geliştirilmiş bir kaç cinslerden biridir, ve ender bir cins olarak kabul edilir.

Karakteri : Uysal, sevecen, hassas ve neşeli bir köpektir. Söz dinlemeyebilir o yüzden eğitime dikkat etmek gerekir. Sadık, enerjik, itaatkardır. Genellikle çocuklar ve diğer ev hayvanlarına karşı naziktirler. **Amerikan Su Spaniel ideal bir aile hayvanıdır.** Düzgün tanıtılırsa yabancılara karşı dostluk sergiler. Bu köpekler ailesi içinde belirli bir kişiye çok sıkı bir şekilde bağlanabilir ve aşırı sahiplenir. Kötü huylarından birisi ise havlamaya aşırı eğilimlerinin olmasıdır.

Egzersiz ihtiyacı: İyi derecede yüzme ve avcılık yeteneğine sahiptir. Onlar gezmeyi çok severler bu yüzden günlük koşu veya yürüyüş bu cinse çok iyi gelecektir. Bunların dışında Frizbi veya "yakalama" gibi bir oyun ile çeşitli oyun oturumları düzenlenebilir.Yaşam süresi :12-15 yıl kadardır

Orta büyüklükte bir ırktır.10,5 – 13,5 Kg kadardır. Siyah, Kızıl, Devetüyü, Siyah üzerine Bej lekeli, Beyaz üzerine Bej – Siyah lekeli olabilir. Kıvrıkcık veya dalgalı tüy yapısına sahip orta boy bir ırktır. Kürkün yapısı, rengi ve vücudun orantılı oluşu ırkın özelliklerini belirleyen kriterlerdir. Kürk yapısının hava koşullarına ve suya dayanıklılık sağlamak amacıyla çift katmanlı olması son derece önemlidir.

Sağlık sorunları: Kalça Displazisi, Katarakt, Glakom, Diz kapağı çıkığı, Göz kapaklarının içe dönmesi, Göz kapaklarının dışa dönmesi, Deri hastalıkları, Karaciğer hastalıkları, İdrar yollarında taş, Kalp hastalıklarına yatkındır.

3.AmericanCockerSpaniel

Genel özellik: English Cocker Spaniel' in Amerika' ya götürülmesinden sonra geliştirilen bir ırktır. English Cocker Spaniel' den biraz daha küçüktür. Cocker ismi Woodcock (çulluk) dediğimiz kuştan gelmektedir. Eskiden kuş avında kullanılmıştır. Bugün daha çok arkadaş olarak ve şov amaçlı beslenmektedir.

Orta-uzun, ipeksi, bol tüylere sahip güzel uzun kulakları olan bir ırktır. Ağız ve çene yapısı derin, biraz uzuncadır. Üst dudaklar aşağı doğru sarkarak alt çeneyi olduğu gibi kapatır. Dişler güçlü ve görüntüsü hoştur. Siyah renkli olanlarda burun daima siyahtır. Fakat diğer renklerde burun siyah veya kahverengi olabilir. Gözler hep ileriye bakar gibidir ve göz kenarları hafifçe ovaldir. Vücudu kompakt bir yapıda, arka tarafı kısa görünüşlü ve ön tarafa göre biraz daha aşağıya meyillidir. Ön bacaklar uzun ve kemikli görünüşlüdür. Siyah, kızıl,

devetüyü, siyah üzerine-bej lekeli, beyaz üzerine-bej/siyah gibi çeşitli beden ve tüy rengine sahiptir. İyi bir avcılık yeteneği vardır.

Karakteri: Neşeli, tatlı ve hassastır. Çocuklarla çok iyi geçinir ve onlarla sanki çocuk olur. İnsanlara karşı saygılı ve hürmetkar olmasına rağmen eğer iyi eğitilmezse laf dinlemez, başına buyruk olur. Akıllı ve güvenilirdir. Genellikle tanıdık-yabancı ayırt etmeden insanların yanında her zaman mutludur. Başka köpeklerle birlikte eğitiliyorsa onlar havlarken dikkatleri dağılabilir. Fakat buna rağmen rahat ve iyi bir eğitim alır.

Yaşam Ortamı: Apartman yaşamı için uygun bir ırktır. Tabi ki bahçeli bir ev tercih sebebidir. Günlük egzersizi aksatılmadan yaptırılmalıdır. Çalılarının içine girmeye çok meraklı ve uzun kulaklı oldukları için dolaştırırken bilhassa böyle yerlerden uzak durulmalıdır.

Sağlık sorunları: Kalça Displazisi, Katarakt, Gluakom, Diz kapağı çıkığı, Göz kapaklarının içe dönmesi, Göz kapaklarının dışa dönmesi, Deri hastalıkları, Karaciğer hastalıkları, İdrar yollarında taş, Kalp hastalıkları. Yaşam süresi 12-15 yıl kadardır

4. Golden Retriever

Genel özellik: Golden Retriever, kremden altın rengine kadar değişebilen kürkyle güzel ve sağlam yapılı bir köpektir. Dış tüyler su geçirmez, iç tüyler ise sıktır. Kafa, uca doğru incelen, ama yine de geniş ve güçlü görünen ağız kısmı ile iridir. Burun siyahtır. Gözler koyu renk, göz kenarları ile kahverengidir. Kulaklar orta büyüklükte ve düşüktür. Boyun ve baldırlar adaleli, göğüs geniştir. Kuyruk

uzun ve düzdür ve genellikle kıvrık tutulmaz.

Karakteri : Goldenlar sevgi dolu, uslu ve zeki köpeklerdir. Kolaylıkla eğitilirler ve çocuklarla iken güvenilir ve naziktirler. Sadık, kendine güvenen, tatlı ve sahibini memnun etmeye hevesli bir ırktır. Aktif, güvenilir ve mükemmel bir aile köpeğidir. Golden Retriever itaat etmeye hazır yapısı nedeniyle itaat eğitimi onlarla çok keyifli geçer. Diğer hayvanlar dahil herkesle dost canlısı olduğundan ondan koruma görevi beklenmemelidir. Saldırganlık göstermemelerine rağmen Golden'lar gelen yabancıya havlayarak haber vererek iyi bekçilik edebilirler. İtaat yarışmalarında büyük başarı kazanmıştır. İnsandan izole edildiğinde ya da uzun süre sevdiklerinden uzak tutulduğunda yaramazlık yapmaya başlar. Çok hareketli ve ilgi isteyen köpeklerdir. İz sürme, vurulan avı geri getirme, narkotik köpeği, itaat yarışmaları yeteneklerinden sadece bir kaçıdır. Bu köpekler yüzmeye bayılırlar. bu ırk hastalar için terapi ve körler için rehber köpeklikte de büyük başarı kazanmaktadır.

Yaşam Ortamı :Bu ırk yeterli egzersiz sağlandığında apartmanda yaşayabilir.

Sağlık sorunları: Kalça displazisi, Kongenital kalp hastalıkları, Kongenital göz hastalıkları, Deri alerjileri.10-12 yıl yaşam süresi bulunmaktadır.

5.Labrador Retriever

Genel özellik: Bir zamanlar "St John Köpeği" diye bilinen Labrador Retriever en popüler köpek ırklarından biridir. Kanada, Newfoundland'da geliştirilmiş bir ırktır. Labrador buzlu sulara atlayarak balıkçıların ağlarını kıyıya çekmek için eğitilirdi. 1800'lü yıllarda Labrador'dan İngiltere'ye getirilen köpeklerin vurulan avı geri getirme güduları daha güçlendirildi.

Labrador Retriever sadece sarı, siyah ve çikolata kahverengisi olabilen kısa ve düz su geçirmeyen kürkü ile güçlü, dayanıklı ve hafif dikdörtgen bir köpektir. Geniş bir kafası, güçlü burnu, makas ısırışı ile kapanan dişleri ve belirgin bir alın çıkıntısı vardır. Gözler zeki ifadeli ve kestane ya da ela rengi olabilir. Orta büyüklükteki kulakları sarkıktır. Samur benzeri kuyruğu güçlü ve uca doğru incelik. Güçlü bir kemik yapısına sahiptir. Perdeli

ayakları onu iyi bir yüzücü yapar.

Karakteri : Labrador Retriever, duygusal ve sabırlı bir köpektir. Oldukça zeki, sadık, itaat etmeye hevesli ve hareketlidir. Özellikle de suda oynama bayılır. Çocuklara karşı olmak üzere mükemmel bir karakteri vardır. İnsanlarla olmayı çok sever ve ailesinin parçası olduğunu hissetmeye gereksinimi vardır. Yavruyken çok iyi sosyalleştirilmezse yabancılarla bazıları mesafeli olabilir. Bu köpekler bekçi köpeklığı yapabilir; ama her ne kadar bazılarının koruma yaptığı bilinse de koruma köpeği değildir. Kendi başlarına çok bırakılırlarsa eşyalara zarar verici olabilirler. Labrador'a çok güçlü bir boynu olduğu için erken yaşta tasmaını çekmeden yürümesi öğretilmelidir. Yarışma kanından gelenler av kanından gelenlerden genellikle daha ağır ve uysaldır. Av kanından gelenler daha enerjik ve hareketli olabilir. En iyi eşlik köpekleri genellikle bu iki kanın karışımıdır. Bu ırk oldukça popülerdir. Labrador, Golden Retriever'dan biraz daha dominant ve bağımsızdır. Av, iz sürme, vurulan avı geri getirmek, bekçi köpeklığı, narkotik, körler ve sakatlar için rehber köpek, arama & kurtarma ve itaat yarışmalarında başarılıdır.

Yaşam Ortamı : Labrador Retriever yeterli egzersiz imkanı tanındığında apartman hayatına da adapte olabilir. Yine de orta büyüklükte bir bahçeye ihtiyacı vardır. Bol egzersize gereksinimi vardır obur olma eğilimi bulunur.

Kökeni: Kibar ve sevgi dolu karakteri nedeniyle en iyi aile köpeklerinden biridir. Eğitilebilirliği yüksek Labrador, uyuşturucu bulma, sakatlara rehberlik etme ve itaat yarışmalarında oldukça başarılıdır. Yaşam süresi 10-12 yıldır.

Sağlık sorunları: Kalça ve Dirsek displazisi, Prograsiv Retinal Atrophy.

6.Sussex Spaniel

Genel özellik: Sussex Spanieli oldukça nadir bir ırktır. 1800'lerde Sussex, İngiltere'de üretilmiştir. Küçük av hayvanları avında ve eşlik köpeği olarak kullanılmıştır. Sussex Spanieli küçük; ama güçlü bir köpektir. Geniş ve biraz da olsa hantal başı bedenini

tamamlar. Göğsü derin ve iyi gelişmiştir. Ciğer rengi burnu, makas ısırışı ile kapanan dişleri ve belirgin bir alın çıkıntısı vardır. Kürkü düz ya da hafif dalgalı olabilir ve altın sarısı ışıltılı ciğer rengidir. Bacaklar, gövdenin alt kısmı ve kuyruk tüylüdür. Bol derisi ve uzun kulakları Basset Hound'u andırır. Gözler ela ve iridir. Kulaklar oldukça iri, başa yapışık ve yumuşak ve dalgalı tüylerle kaplıdır. Boyun hafif kavislidir. Tüy rengi dökülen yapraklar arasında seçilemediğinden avcılar kendi köpeklerini vurmamak için çok dikkatli olmalıdır. Belki de Sussex Spaniel bu nedenle çok yaygınlaşmamıştır.

Karakteri :Sussex Spaniel ev içinde sessiz bir köpektir. Diğer spaniellerle karşılaştırıldıklarında fazla dışa dönük ve duygularını belli eden köpekler değildir. Ancak sahada yorulmaz birer işçidirler. Özellikle de ağaçlık arazide küçük avlarda kullanılır. Bu köpek bazen avlanırken pusuya da düşürebilir. Bunu yapan tek spanieldir. Yalnız kaldıklarında ulurlar. Bu ırk herkesi sever ve herkesle dost olmak ister. Çoğu, diğer köpeklerle anlaşsa da bazen tanımadıkları köpeklere karşı saldırganlaşan bireyler olabilir. Diğer spaniellerden daha az hareketli ve oyuncudur. Bu ırk havlamayı sever. Sıkıştırıldığında ısırma eğilimi vardır.

Yaşam Ortamı: Sussex Spaniel yeterli egzersiz imkanı sağlandığında apartman hayatına da adapte olabilir. Ev içinde fazla aktif değildir.18-20 kg kadardır.

Egzersiz İhtiyacı :Sussex Spaniel düzenli egzersize gereksinim duyar. Kolay kilo aldığından buna dikkat edilmelidir. Yüzmekten, atılan bir şeyi geri getirmekten ve dışarıda serbestçe koşmaktan hoşlanır. Bir kokunun peşine takılıp gidebileceği akılda tutulmalıdır.

Bakımı : Yumuşak orta uzunluktaki kürkü düzenli fırçalanmalı ve taranmalıdır. Kulaklar temiz tutulmalı ve parmak arasındaki tüyler kesilmelidir.

Sağlık sorunları: Kulak enfeksiyonları, Obesiteye yatkınlık, Kalp problemleri, İntervertebral disk problemleri.Yaşam süresi:11-12 yıldır.

4.5.Av Köpekleri

Avcı cinsler köpek cinsleri arasında en eski ırklardan olup, insanların avlarını yakalamalarına yardımcı olan cinslerdir. Görüş yeteneğinin gelişkin olmasına dayalı olarak avlanan görüşüvcüleri (sighthounds) arasında hızlı koşması ile bilinen greyhoundlar, koku yeteneğinin gelişkin olmasına dayalı olarak avlanan kokuavcıları (scenthounds) arasında da foxhound gibi cinsler yer alır. Bu grupta yer alan ırkların bir kısmının hem koku hem de görüş yetenekleri gelişmiş olabilirken, bazılarının bahsettiğimiz bu özelliklerle hiçbir ilgisi olmayabilir. Ancak tüm avcı ırkların ortak özelliğinin avlanma içgüdüsüne sahip olmaları, dolayısıyla çoğunlukla avcının kendilerine yolu göstermelerinden önce hedefe doğru kendi yollarını çizecekleri söylenebilir.

İki grup av köpeğinden söz edilir. Birinci gruptakiler göz ile, ikincisi koku ile avının yerini belirler.

- Göz ile belirleyenler avını çok uzak mesafelerden görür ve yakalar (Tazı).
- İkinci gruptakiler ise genelde polis köpeği olarak kullanılırlar. 35 mil/saat kadar koşar.Gösteri ve yarış amaçlı da kullanılır.

Afgan Hound	Whippet	Scottish Deerhound	American Foxhound	Blood Hound	
Basenji	Baset Hound	Dachshund	Petit Basset Griffon Vendeen	Pharaoh Hound	Rhodesian Ridgeback
Beagle	Black and English Foxhound	Greyhound	Otterhoun Ibizian Hound	Norwegian Elkhound	Irish Wolfhound
Borzoi		Black and Tan Coonhonud		Harrier	

4.5.1. Av Köpeği Örnekleri

1. Greyhound (İngiliz Tazısı)

Genel özellik: Nil deltasında m.ö 4000 yılına ait bir firavun mezarında bir greyhound iskeletinin bulunması bu köpeğin saf bir ırk olduğunun kanıtıdır. Bir tazı olduğu için avı gözü ile belirler ve süratinden faydalanarak kısa sürede yakalar. Baş uzun, dar ve orantılı. Göz rengi koyu, kulaklar küçük. Göğüs derin, bacaklar ince ve uzundur. C.A 25 kg; C.Y 65 cm civarındadır. Kıl rengi gri, kahverengi tonlarındadır. Karakteri, Cesur ve sadıktır. Akıllı, sevimli ve sevgi dolu bir yapısı vardır ancak çok sert dsipline uygun değildir. Hayvan sahipleri soğukkanlı olmalı ve doğal bir otorite göstermelidirler.

Karakter: Hızlı hareket eden her şeyi yakalama eğilimi vardır. Yarış hayvanı olarak yetiştirilirler. Diğer köpeklerle olan ilişkilerinde nadiren zorluk çıkartılar ,çocuklar için ıyı olsalarda küçük çocuklar için uygun değildir.

Yasam Ortamı: Yeterince egzersiz aldıklarında iç mekanda yaşayabilirler. Soğuğa karşı duyarlıdırlar ancak bir koruyucu ceketle çok soğuklara dayanabilir.

Sağlık sorunları : Kusma eğilimleri vardır bu yüzden tek bir büyük öğün yerine 2-3 kez daha küçük öğünlerle beslemek daha uygundur. İnteksitislere karşı duyarlıdırlar. Hipotroidizme yatkındırlar.

2.Afgan Hound (Afgan Tazısı)

Genel özellik: Afganların gururla övündükleri milli ırklarındır. Uzun yıllar avın yanı sıra sürü koruma ve bekçilik amacı ile kullanılmıştır. Yurt dışına çıkışının uzun yıllar yasaklanmasına rağmen 1800 yılların sonlarında İngiltere'ye kaçırılmıştır. Güzel ve alımlı dış görünüşü nedeniyle günümüzde değerli bir ırk haline gelerek gösteriş amaçlı kullanılmaktadır. Ayrıca köpek yarışlarında da kullanılmaktadır. Kafa yapısı dolichocephalic, vücut uzun ipeksi tüylerle kaplıdır. Renk bal sarısı, kahve tonları ve siyah. C.Y 70 – 75 cm. Günlük antrenmana ihtiyacı vardır.

Karakteri : Çekingen ama sevimli, sadık, hassas diğer köpeklere karşı dominant davranmayı seven bir ırktır. Çok cesur, asil ve zariftir ancak çok şüphelidir ama yabancılara dahil düşmanca tavır sergilemez. Afgan tazısı geçmişte güvenilmez olarak tabir edilse de günümüzde bu inanç değişmiştir. Afgan tazısı kolay öğrenir ama kolay boyun eğmez. Komutlar ciddi ve tutarlı olmazsa Afgan Tazısı başına buyruk olabilir. Ama eğitmeni bazı zamanlar söz dinlememesine şaşırılmamalıdır.

Yaşam Ortamı: Bahçesiz bir evde beslenmesi neredeyse mümkün değildir. Açık havayı ve koşmayı çok sever. Karakteristik özelliklerinin çoğu Saluki (İran Tazısı)'na benzer. Apartmanda beslendiği zaman çoğu zaman bir köşede uyumayı sever. Günde en az yarım saat serbestçe gezip koşmalıdır.

Sağlık Problemleri: Allerji ve Kanser dir. Çoğu tazı türü gibi Anesteziye karşı şiddetli allerjileri vardır. Ayrıca Şilotoraks (chylothorax)geliştirmeye eğilimlidir. Benzer boyuttaki köpekler gibi 12 yıl kadar yaşar ve ölüm sebepleri sıklık sırasına göre kanser (31%), yaşlılık (20%), kardiyak nedenler (10.5%), and urolojik nedenler (5%) dir.

3.Irish Wolfhound (İrlanda Kurt Tazısı)

Genel özellik: 18. yy'ın ilk yarısında kurt avının ortadan kalkmasıyla 1766'da ırk ortadan kaybolmuştur. Daha sonra Roma İmparatorluğu'ndan İrlanda'ya belli sayıda geri getirilerek 19. yy'da İngiliz ordu mensubu olan Captain George Graham tarafından Great Dane ve Deerhound ırklarından da katkı yapılarak dikkatle yeniden yetiştirilmiştir. Irish Wolfhound 1897 yılında AKC tarafından kayıtlara geçmiştir. İri ve ağır bir ırktır.

Ataları kurt ve domuz avında kullanılmıştır. Ortalama canlı ağırlık erkek ve dişilerde sırasıyla 55 ve 47 kg, Cidago yüksekliği ise 81 ve 76 cm. 19. yy ikinci yarısında G. İrlanda'da G. Dane ve Deerhound gibi tazı ırkları kullanılarak geliştirilmiştir.En uzun boylu köpektir. Kaba, sert bir tüy yapısı, bakımsız ve salaş bir görüntüsü vardır. En sık rastlanan kürk rengi gri olmakla birlikte, grinin dışında kırmızı, kahverengi, siyah veya beyaz renkli olabilir. Baş yapısı dolichocephalic'tir. Uzun bir kafatası ve orta derecede sivrileşen uzun bir burnu vardır. Kulaklar arkaya doğru tutulur, sadece heyecanlandığı zamanlar yarım dik konuma gelir. Yavaş olgunlaşır, tamamen erginliğe ulaşması iki yıl alır.

Karakter: Irish Wolfhound yumuşak huylu, sabırlı, nazik ve çok zeki bir ırktır. Çocuklarla iyi anlaşır ve güvenle yalnız bırakılabilir. Hevesli, itaatkar yapısıyla sahibi ve ailesine karşı koşulsuz sadakat gösterir. Bekçi veya koruma köpeği gibi bir özelliği yoktur. Fakat fiziksel gelişimi oldukça hızlı olduğundan büyüme döneminde iyi beslenmesi şarttır.

YaşamOrtamı: Irish Wolfhound, apartman yaşamı için tavsiye edilmez. Ev içinde fazla aktif olmadığı için en azından büyük bir bahçeye çıkış imkanı olmalıdır. Bu dev ırka sahip olabilmek için evde, kalbinizde büyük bir alana, büyük bir bahçeye ve büyük bir arabaya sahip olmalısınız. Ailenin bir parçası olmaya şiddetle ihtiyaç duyan bu ırk, bir kennelda fazlasıyla mutsuz olur. İz süren bir tazı olduğu için çeşitli hayvanların peşinden gitmeye eğilimlidir. Bu nedenle egzersiz için güvenli, parklıklarla veya çitle sınırlanmış bir alanda bulunmalıdır.

Egzersiz İhtiyacı : Bu dev köpekler fazla egzersize ve koşacak geniş bir alana ihtiyaç duyar. Ailenin koşullarına adapte olabilir, fakat sahibiyile birlikte uzun yürüyüşler yapmaktan zevk alır. Erken dönemde ne kadar egzersiz yaptırılacağı onun insiyatifine bırakılmalı, kemik ve kaslar büyüme sırasında hassas olacağından fazla yorucu egzersizlerden ve uzun süren yürüyüş ve koşulardan sakınılmalıdır.

Bakımı: Sert ve orta uzunluktaki kürkü düzenli fırçalama ve taranmayı gerektirir. Senede bir veya iki kez ölü tüylerden arındırmak için tutamlar halinde kürke yapışan tüylerin çekerek veya bir fırça yardımıyla uzaklaştırılması gerekir. Irish Wolfhound orta yoğunlukta tüy döker.

Sağlık problemleri: Kardiomyopati, Kemik kanseri, Sindirim şikayetleri, Progressif Retinal Atrofi (PRA), Von Willebrand sendromu, Kalça displazisi. Yaşam Süresi:6-8 yıl

4.Beagle

Genel özellik: Kökeni kesin olarak bilinmemekle birlikte bir İngiliz ırkı olarak bilinmektedir. 17. yy' de atla yapılan avcılarının süratine ayak uydurması için Terrierlerle çiftleştirilerek geliştirilmiştir

Yaklaşık 300 yıl boyunca doğada av görevi yaptıktan sonra günümüzde süs köpeği olarak kullanılmaktadır. Bu görev değişikliği esnasında sadece Amerika'da yaklaşık 1000 beagle kimyasal gaz deneylerinde kullanılarak öldürülmüştür. Baş orta uzunlukta , kulaklar uzun ve sarkık, burun geniş ve siyah renklidir. Tüyler düz, sıkı ve yumuşaktır.. Ortalama c.ağırlık 12 kg, c.y ise 33 cm dir.

Karakteri : Sadık, koruyucu ve hareketlidir .Beagle herkesi seven, nazik, tatlı, hayat dolu ve meraklı bir köpektir. Çocuklarla mükemmel anlaşır, genelde diğer köpeklerle de arası iyidir, ama kedi gibi diğer hayvanlarla ve ev hayvanlarıyla küçüklükten beri sosyalleşmemişlerse yalnız bırakılmamalıdır.. Kararlıdır, gözlemcidirler ve sakin, sıkı bir şekilde terbiye edilmelidirler. Bu cins yalnız bırakılmayı sevmez. Eğer uzun süre evde olmayacaksanız, iki tane almanız tavsiye edilir. Genellikle Beagle yüksek sesle ulur. Beagle'lar kendi burunlarının dikine gitmeye eğilimlidirler. Eğer etrafı çevrili olmayan bir alanda onları serbest bırakırsanız, çevreyi keşfetmek için uzaklaşabilir.

Yaşam Ortamı : Çok aktif olan bu ırk evde yaşayabilir. Ancak aktivite için hareket edebileceği bir ortama ihtiyacı vardır.

Egzersiz İhtiyacı : Enerjik bu köpeğe mutlaka oynayabileceği bir alan bulunmalı ve düzenli günlük yürüyüşler yaptırılmalıdır. Ancak tasmasız dolaştırılması tavsiye edilmez. Çünkü başka hayvanların peşinden gidebilir.

Bakımı : Kısa tüy yapısı olan bu ırk, orta derecede tüy döker. Haftada birkaç kez kıl bir fırça ile fırçalanması yeterlidir. Banyo ihtiyacı da fazla değildir. Kuru şampuan ile fırçalamak dahi yeterli olacaktır. Düzenli olarak kulak temizliğinin yapılması ve enfeksiyon açısından kontrolünün yapılması faydalı olacaktır. Tırnaklarıda düzenli olarak kesilmelidir.

Sağlık Problemleri:Koroner kalp hastalığı(CHD), İntervertebral disk hastalığı, Glaucoma, Epilepsi, Sağırlık, Hemofili A, Katarakt. Yaşama süresi yaklaşık 13 yıldır.

5.Bassethound

İsmi basık av köpeği anlamına gelen bu ırk ilk olarak orta çağda Fransa'da yetiştirildiği bilinmektedir. Vücudun uzun, bacakların kısa ve biraz eğik ve kulakların çok uzun ve sarkık olması bu ırkın önemli özellikleridir. Vücut kahve rengi tonları ve beyaz

karışımıdır. Göz rengi kahve tonlarında burun siyahtır. İngiliz ve Amerikan tipleri de vardır. Amerikan tipinde Bloodhound ırkının dişisi Basset'in erkeği ile çiftleştirilmiş, doğan yavrular tekrar saf kan Basset'lerle çiftleştirilerek doğan yavrular safkan Basset olarak kabul edilmiştir.

6.Saluki

Dünyanın en eski ırklarından biridir. Olağanüstü asil ve zarif bir görünüme sahip olan bu köpek adını Yemen'in Saluk şehrinde aldığı sanılmaktadır. 1922 yılında FCI tarafından İran ırkı olarak kabul edilmiştir. Erkek ve dişilerde ortalama 65 ve 60 cm, canlı ağırlık ise 23 ve 20 kg olarak bildirilmiştir. Baş ince ve uzun, burun vücudun rengine göre siyah veya kahverengidir. Göz rengi genelde kahverengi tonlarındadır. Başın üst kısmından başlayan geniş ve uzun kulakları vardır (12-15cm). Boyun ince ve uzundur. Kuyruk ince uzundur. Vücudu kaplayan tüyler kısa ve düz, kulak, kuyruk ve ayaklardaki tüyler fazladır. Tüy rengi farklı renk varyasyonlarında olabilir.Köpek yarışları ve açık arazi avlanmasında kullanılmaktadır.

7.Dachsund (Dackel)

Genel özellik: Tarihi en az 2000 yıl öncesine dayalı saf kan bir Alman ırkıdır. Kısa, uzun ve kaba tüylü olmak üzere 3 tipi vardır. Kökeni :16. Yüzyıl'da yaygınlaştı, 19. Yüzyıl'ın sonunda mükemmelleştirildi. Bir firavunun mezarında resminin görülmesi geçmişinin belki 5000 yıl önceye kadar uzandığını göstermektedir. En eski cinsin ismi Teckel'dir ve Almanlar bu tarihi Mısırlı ismini muhafaza etmişlerdir.

Dachshund cinsi köpekler temel kökenleri ve karakteristik özellikleri aşağı yukarı aynı olmakla beraber kendi içlerinde birkaç türe ayrılırlar. Bu farklılık en belirgin olarak tüy renkleri ve yapısından gözlenebilir. Uzun Tüylü Dachshund, kısa tüylü türden daha sakin ve uysaldır, daha az havlar. Yumuşak, ipeksi ve parlak tüyleri gövdesinin altına kadar uzanır. Tüylerinin kalınlığı onu soğuktan korur. Tüy rengi kırmızı, siyah kırmızı veya ender olarak kahve-kırmızıdır. Güzelliği nedeniyle, neredeyse sadece insana arkadaşlık eden köpek olarak kullanılır.Koku alma duyuları çok gelişmiştir. 48 saat öncesine ait izleri bile hassas burunlarıyla tespit ettikleri bildirilmiştir.Toprak altındaki porsuk ve tilki yuvalarını bulmak da uzmanlık alanlarına girmektedir. Ortalama boyu 25, ağırlığı 10 kg civarındadır. Baş yapısı uzun, gözler oval kahverengi tonlarındadır. Uzun, geniş ve sarkık kulaklara sahiptir. Boyun uzun arka bacaklar kısa ve güçlüdür. Kuyruk uzun ve aşağıya doğru sarkıktır.

Karakter: Zeki ve cesur olmakla birlikte inatçı ve eğitimi zor bir ırk olarak bilinmektedir. Dachshund, havlama eğilimi yüksek bir köpek olduğu için bekçi köpeği olarak da kullanılır. Ancak köpek yetiştiricilerinin çoğu bu cinsi zeki ve canlı bir insan dostu olarak çoğaltmayı amaçlarlar.

Bakımı: Her gün fırçalanması gerekir.

Sağlık sorunları: Disk problemleri, Felç, Kalp ve Üriner sistem hastalıkları, Diabet, Kilo alma eğilimi. Yaşam süresi 12-15 yıl

8. Borzoi (Rus Tazısı)

Ruscada en hızlı anlamına gelen Borzoi Arap av köpekleri ve uzun tüylü çoban köpeklerinin melezlemesiyle elde edilmiştir. Uzun yıllar Rus çarları ve soyluların köpeği olmuştur. En önemli görevi kurt avı olan bu köpek 19. yy'ın sonlarına doğru Avrupa soylu hanımlarının gözdesi haline gelmiştir. Hareket ve koşmadan yoksun bırakılmamalıdır. Günümüzde önemli bir yarış köpeğidir. 80 km/Saate hıza ulaşabilir. Erkek ve dişilerde ortalama omuz yüksekliği ve ağırlık sırasıyla 76 ve 71 cm ile 43 ve 37 kg dir. Çok ince ve uzun bir baş yapısı ve vücut bölmeleri arasındaki uyum mükemmeldir. Zeki, sakin ve cesur mizaca sahiptir. Tüy rengi beyaz üzerinde kahverengi ve siyah lekeler bulunur. Yaşama süresi 10 – 12 yıldır.

9. Foxhound

Saf kan bir İngiliz av köpeğidir. 17. yy'ın ortalarında Fransız ve İrlandalı tazılarla çiftleştirilerek daha zayıf ve hızlı olan Amerikan Foxhound elde edilmiştir. Güçlü kemikli ve kaslı bir vücut yapısına sahiptir. Baş orta genişlikte ve uzunlukta, burun uzun ve siyahtır. Gözler büyük, yuvarlak ve kahverengi tonlardadır. Kulaklar sarkık ve başın aşağısında yer almıştır. Göğüs derin ve geniştir. Kuyruk orta uzunlukta ve sırtın üzerine taşınmaz. Bacaklar düzgün ve kaslıdır. Tüyler sık ve kısadır. Rengi beyaz, kahverengi ve siyah kombinasyonu şeklinde olabilir. Sağlam ve dayanıklıdır. Sürü halinde avlanmaya yatkındır. Yaşama süresi 10 yıl kadardır.

4.6.Toy Grubu

Köpek ırklarının minyatür versiyonlarından oluşan bu grupta, insanların çok eski zamanlardan beri sadece güzellikleri ve dostlukları nedeni ile değer verilmiş cinsler yer alır. Grubun davranışsal olarak ortak noktalarını tanımlamak zordur çünkü herbiri farklı gruplardan gelen ırkların minyatürleri oldukları için değişik karakteristiklere sahip olabilmektedirler. Bu grupta kökü çok eski zamanlara dayanan ve büyük cinsi tanımlanamamış bazı ırklarda yer almaktadır.

Küçük vücut yapısı, sevimliliği ile pet grubunda yer almaktadır.

- Affenpinscher
- Cavalier King Charles Spaniel
- Chinese crested
- Havanese
- Japanese Chin
- Miniature Pinscher
- Pekinges
- Pug
- Skiy Terrier
- Toy Poddle
- Brussels Griffon
- Chihuahua
- English Toy Spaniel
- İtalian Greyhound
- Maltese
- Papillon
- Pomeranian
- Shih Tzu
- Yorkshire Terrier

4.6.1.Toy Grubu Örnekleri

1.Cavalier

King

Charles

Spaniel

Genel özellik: Cavalier King Charles Spaniel, İngiltere Kralı II. Charles'ın favorisi olan eski Toy Spaniellerin görüntüsüne sahip yeni bir Toy Spaniel ırkıdır. Düz bir kafatasına ve konik bir burun yapısına sahiptir. Gözleri yuvarlak ve canlı, fakat dışa çıkıntılı değildir. Kulakları uzun, düşük ve tüylüdür. Uzun, ipeksi güzel bir

kürke sahiptir. Tüy yapısı uzun, ince, düz veya hafif dalgalıdır. Kürk rengi siyah-ten, triolor (üç renk) veya Blenheim denen inci beyazı üzerine koyu kestane renklerde olabilir. Blenheim köpeklerde baş üzerinde kulakların arasında koyu kestane renk olması arzu edilir. Kuyruk isteğe bağlı olarak kısaltılabilir, fakat normal uzunluğun 1/3'ünden kısa olmamalıdır.

Karakteri: Cavalier King Charles Spaniel canlı, hareketli, coşkulu bir köpektir. Coşkunu en güzel şekilde heyecanla kuyruk sallayarak belli eder. Sportif ve dışa dönük bir ırktır. Korkusuzdur ve sahibini memnun etmekten hoşlanır. Yeterince zeki bir ırk olan Cavalier, eğitimi kolay, nazik, itaat eğitimine başarıyla yanıt veren bir ırktır. Diğer köpeklerle ve petlerle iyi anlaşır. Cavalier yalnız kalmak istemez, özellikle ilgiyi üzerinde tutmaktan çok hoşlanır. Bu ırk pet olarak yetiştirilmiş olmasına rağmen köken aldığı ırkların avcılık içgüdülerini taşır. Koku ve görme duyusu kuvvetlidir. Bazen ilgisini çeken bir kokunun veya bir hayvanın peşine düşebilir, bu nedenle güvenli olmayan çevrelerde tasmasız dolaştırılmamalıdır. Belli yaşın üstündeki çocuklarla daha iyi anlaşır. Uysal, Hareketli, Neşeli, Sahibini memnun etmekten hoşlanır, Zeki, Nazik, İtaatkardır. Yalnız kalmayı sevmez. İlgiyi üzerinde tutmaktan çok hoşlanır.

YaşamOrtamı : Apartman yaşamı için uygun bir ırktır. Ev içinde orta derecede aktif olduğundan küçük bir bahçeye çıkış imkanı gereklidir. Çok sıcak iklimlere uygun bir ırk değildir. 9-14 yıl kadar yaşar

Egzersiz İhtiyacı: Adaptasyon yeteneği kuvvetli bir ırk olan Cavalier King Charles ailenin sağlayacağı egzersiz imkanlarına uyum sağlayacaktır. Parkta özgürce koşup oynayacağı saatlerden mutlu olur.

Bakımı: Düzenli olarak fırçalanması ve taranması gerekir. İhtiyaç duyulduğunda banyo veya kuru şampuanla yıkanabilir. Özellikle kulaklardaki ince tüyler dolaşmaya ve düğümlenmeye yatkındır. Kulak içindeki ve parmak aralarındaki tüyler düzenli olarak kontrol edilmelidir. Banyo sonrasında tamamen kurutulmalı ve vücudun ısısına dikkat edilmelidir. Gözler bir enfeksiyon belirtisi olup olmadığı yönünde takip edilmelidir. Cavalier orta derecede tüy dökken bir ırktır.

Sağlık sorunları: Obesite, Genetik kalp problemleri, Kalıtsal görme bozuklukları, Diz kapağı çıkığı, Kulak enfeksiyonları.

2.Pekingese

Genel özellik: Hakkında birçok masal ve efsaneler yazılan Çin orijinli bir ırktır. 2000 yıl boyunca kraliçe ve prenseslerin yerde sürünen eteklerinin ucunu dişleriyle taşımış ve Pekin Saray Köpekçiği olarak anılmıştır. Bu ırkı yurt dışına çıkarma cezası ölüm ile cezalandırılmıştır.1860 Pekin kuşatmasında sırasında

köpekler şeytanların eline düşmemesi için hepsinin öldürülmesi kararı verilmişse de bir grup Pekinges İngilizler tarafından kurtarılarak bugünkü Avrupa Pekinges'lerin atasını oluşturmuş ve 1898 yılında da ırk olarak tescil edilmiştir. Omuz yüksekliği ve ağırlığı yaklaşık 20 cm ve 5 kg dir. Baş küçük ve basık, boyun kısa, burun siyah, gözler nispeten büyük ve koyu renklidir. Kulaklar uzun ve tüylerle kaplı, kuyruk kısa ve kalça üzerine yatık vaziyettedir. Tüyler sıkı, uzun ve düzdür. Birçok renk varyasyonu olmasına rağmen en çok tutulan renk sarı ve yüzün koyun renk olmasıdır. Açık havayı sever, kötü çevre şartlarından az etkilenir. Günlük tüy bakımı gereklidir. **Asla traş edilmemelidir.** Ortalama yaşam süresi 13 yıldır.

3. Bischon Frize

Barbet, Water Spaniel ve Poodle melezlemesiyle 14. yy'da elde edilmiştir. Fransa'ya İspanyol denizcileri tarafından getirilmiş ve 16 yy da sirk köpeği olarak ünlenmiştir. Günümüzde süs köpeği olarak yetiştirilmektedir. Zeki, sevecen, cesur, kolay eğitilebilir, çocuklara dost ve son derece güzel ve alımlı bir ırktır. İyi bir gözcüdür ve fazla havlamaz. Sahibi ve ailesine son derece bağlıdır. 1980'den sonra ünlenmiş ve çok istenen bir ırk olmuştur. Tüyleri beyaz renkte, kıvrıkcık, çift katlı ve uzundur.

Baş yuvarlak, gözler badem şeklinde siyah, burun siyahtır. Yükseklik 25 – 30 cm, ağırlık 5 kg civarındadır.

Düzenli olarak banyo yaptırılmalı, tüyler fırçalanmalı ve zamanı gelince traş edilmelidir.

4. Papillon

Dwarf Spaniel adı ile anılan bu minik köpek 700 yıl bir geçmişe sahip olarak Avrupa'nı en eski ırklarındandır. 13. yy'den itibaren İtalyan ressamların tablolarında çizilmiştir. Daha sonra Fransızlar sahip çıkmış ve bugünkü durumuna getirdikten sonra tescil etmişlerdir.

Kulakları kelebek kanadı görünümünde olduğundan bu ismi almıştır. Zeki, dayanıklı, çevik, canlı, oyuncu, ailesine düşkün, yabancılara şüphecidir. Ev köpeği olarak agresif davranışlarda bulunabileceği gibi çok havlar ve diğer köpek ve kedilere karşı uyumsuzdur. Dolayısıyla bahçeli müstakil evler onun için uygundur. Baş küçük, üçgen ve ağız çevresi beyazdır. Burun yüze göre büyük ve siyahtır. Tüyler uzun ipeksi ve beyaz renkte olup üzerinde değişik renkte lekeler bulunabilir.

Yükseklik 25 cm, ağırlık 5 kg civarındadır. Yaşama süresi yaklaşık 15 yıldır.

5. Shih Tzu

Genel özellik: Lhasa Apso ve Pekinges ırklarından türetilmiştir. Bir Tibet ırkı olarak orijini en az 500 yıl öncesine dayanır. 17.yy'da Çin'e getirilerek Pekin'de geliştirilmiştir. Çin hanedanının koruması altında uzun süre satılması ve ülke dışına çıkması yasaklanmıştır. 1930 yılında İngiltere'ye getirilmiş ve popüler olmuştur. Canlı, zeki, kibirli, cesur ve dayanıklıdır.

Yalnız kendisine iyi davranan çocuklarla dosttur. İnatçı bir mizaca sahip olduğu için eğitimi zordur. İnsanlar ve diğer hayvanlarla uyumludur. İyi bir gözcüdür ve havlamayı sevmesine rağmen ev içerisinde genellikle sakindir. Tüyleri 2 tabakadan oluşur, üst tabaka kalın ve uzun, alt tabaka ise yünümsüdür.

Baş yuvarlak ve basık, burun kısa tüylü, kulaklar sarkıktır.

Yükseklik 25 – 30 cm, ağırlık 6 – 9 kg dır. Sıcağa dayanıksız, gözlerinin hassas olması ve çabuk şişmanlaması dezavantajları, güzel alımlı ve **tüy dökmemesi** ise avantajları sayılmaktadır. Yaşama süresi 15 yılın üzerindedir.

Karakter: Shih-Tzu uyanık ve cesur bir köpektir. Zeki ve inatçı bir karaktere sahiptir. Neşeli, dayanıklı, bazen küstah ve kibirlidir. Genellikle çocuklarla iyi anlaşmakla birlikte, sınırlendirildiğinde veya şaşırtıldığında ısırabilir. Oyuncu, canlı bir yapısı vardır. Yabancılara çabuk ısınır ve her zaman insanlarla birlikte olmak ister. Genellikle diğer petlerle de iyi geçinir. Ev içinde tuvalet eğitiminin verilmesi biraz zaman alabilir ama Shih-Tzu kararlı ve sabırlı bir eğitime yanıt verir. İyi bekçilik yapar ve havlamayı sever. Ancak ev içinde genellikle sessizdir.

Yaşam Ortamı: Shih-Tzu apartman yaşamı için ideal bir köpektir. Ev içinde yeteri kadar hareketli olduğundan bahçesiz bir evde bakılması problem yaratmaz. Bu ırk ısıya karşı hassastır.

Egzersiz ihtiyacı: Shih-Tzu normalde aktif bir köpektir, fakat izin verilirse bütün gün sevdiği noktalarda yatıp tembellik yapabilir. Formunu koruması için dışarı çıkıp hareket etmesi teşvik edilmelidir. Günlük kısa yürüyüşler yeterli olur. Kilo almaya yatkın olduğundan fazla beslenmemelidir.

Bakımı: Bu ırkın, günlük en az yarım saat süren bir tüy bakımına ihtiyacı vardır. Başın üzerindeki tüyler iyi görebilmesi için genellikle bir toka yardımıyla bağlanır. Yalnız dikkat edilmesi gereken bir nokta, tüylerin çok sıkı lastik tokalarla tutturulmamasıdır. Fazla sıkı veya gereğinden uzun süre bırakılan tokalar kıl diplerinde ve deride problemlere neden olabilir. Shih-Tzu sahiplerinin bir kısmı kürkün bakımının daha kolay olması ve daha az zaman gerektirmesi açısından tüyleri traş ettirmektedir. Kulak girişi ve gözlerin çevresi temiz ve bakımlı tutulması gereken bölgelerdir. Özellikle gözlerde hassasiyet olanlarda düzenli olarak veteriner hekimlerin tavsiye edeceği

damlaların kullanılması gerekli olabilir. Bu ırk hemen hemen hiç tüy dökmez ve yeterli bakımı yapıldığında allerji problemi olan kişiler için tavsiye edilebilir.

Sağlık sorunları: Kulak, Göz problemleri, Solunum problemleri, Böbrek hastalıkları, Bel ve omurilik problemleri, Kilo alma eğilimi, Dişlerin erken dökülmesi. Yaşam süresi 15 yıl

6.Chihuahua

Genel özellik: Meksika patentli ve dünyanın en küçük köpeklerinden biridir. Bazılarına göre Çin kökenli olup İspanyollar tarafından Meksika'ya götürülmüştür. Meksika yerlileri için kutsal sayılıp mezar ve tapınaklarına gömülürdü. 1890 yılında Meksika başbakanı o devrin dünyaca ünlü opera sanatçısı Adelina Patti'i kabulü sırasında kendisine ortasında bir chihuahua köpek olan bir buket çiçek hediye etmesi ve bu fotoğrafın tüm dünyada yayımlanması bu ırkın popüler olmasına vesile olmuştur. Zeki, meraklı, çevik ve cesurdur. Fare gibi küçük avların yakalanmasında özel bir yeteneğe sahiptir. Her zaman sahibinden ilgi bekler ve sevilme ister. Soğuğa karşı duyarlıdır. Kış aylarında korunması gereklidir.

Elma şekline benzer bir baş ve birbirinden uzak büyük ve yarasa tipi iki kulağının bulunması tipiktir. Kulaklar yana doğru eğik durur, alarm durumlarında dikleşirler. İri, canlı ve koyu renkte gözler ve etrafı beyaz renkle çevrili koyu renkte ve büyük buruna sahiptir. Kuyruk kalça üzerinde yatık durumdadır. Kısa ve uzun tüylü olmak üzer iki tipi vardır. Kısa tüylüde tüyler sıkı ve parlaktır, uzun tüylüde ise düz veya dalgalı olabilir. Renk olarak kahverengi tonları, gri, gümüş rengi, krem, siyah veya siyah – kırmızı karışımı şeklinde olabilir. Yükseklik 15-20, ağırlık 3 kg civarındadır. Havlama, boğuk homurdanma veya hafif hırıltanma şeklindedir. Küçük cüsseli olduğu için günlük yemeğini üçe bölerek verilmesinde yarar vardır.

Karakteri: Chihuahua iyi bir eşlik köpeğidir. Cesur, hayat dolu, kibirli ve atılgan bu köpek verdiği sevginin karşılığını ister. Çevik oluşu ayak altında kalmadan seri manevralar yapmasına imkan verir. İnatçıdır ve kıskanacak kadar ailesine bağlıdır. Sahiplerinin yüzlerini yalamaktan hoşlanırlar. Sahibi dışında yabancılara şüpheli yaklaşır. Yabancılar varken her adımında sahibini takip eder ve ona yakın olmak ister. Bazıları için eğitimi biraz zor olsa da zeki, öğrenmeye açık ve pozitif pekiştirmeye dayanan kibar bir eğitime iyi yanıt verir. Bu ırk, kızdırılırsa çocukları ısırma seçebilir. Kısaca bir çocuk köpeği değildir. Gürültücü bir köpektir ve tuvalet eğitimi biraz sabır isteyebilir. Pek çok köpek sahibi gazete kağıdı eğitimi tercih eder. Chihuahua'nın diğer köpeklere karşı saldırganlığı ve yabancılara karşı şüpheliği kontrol altında tutulması için daha yavruyken (2-4 ay) çok iyi sosyalleştirilmesi gerekir. Diğer köpeklerden hoşlanmama eğilimi vardır; hatta Chihuahualar kendi ırklarını diğerlerinden ayırabilir.

Yaşam Ortamı: Chihuahua soğuktan nefret eder ve hemen titremeye başlayabilir. Serin havalarda bir kazak giydirilmesi faydalıdır. Apartman hayatı için uygundur.

Bakımı : Düz ve kısa tüylü olanı haftalık bakımla temiz tutulabilir. Uzun kürklü olanlar yumuşak bir tarakla hergün fırçalanmalıdır. Her iki tipte kulak ve gözlerine su kaçırmamaya dikkat edilerek ayda bir yıkanabilir. Kulaklar düzenli olarak kontrol edilmeli ve tırnaklar kısa tutulmalıdır. Irk orta derecede tüy döker.

Sağlık sorunları: Kornea kuruluğu, Glaucoma, Diz kapağı çıkıkları, Diş eti problemleri, Soğuk algınlığı, Stres, Romatizma. Yaşam süresi yaklaşık 15 – 17 yıldır.

7.Minyatür Pinscher

Genel özellik: Asıl görevi çiftlik ve ahırlarda fare avlamak olan bu minyatür Alman köpek ırk ismi 'Rattler' idi. 1840 yılında ilk defa Pinscher 'kapan' adı duyulmuştur. Atalarının Dobermann Pinscher olduğu ve zamanla Terrierlerle melezlendiği bildirilmiştir. Omuz yüksekliği ve ağırlık yaklaşık 30 cm ve 5 kg'dır. Baş üçgen, nispeten uzun, iki tarafında büyük ve dik kulakları vardır. Göz oval ve koyu renkte, burun siyah veya kahverengidir. Göğüs geniş ve derin, bacakların duruşu sağlam ve kuyruk orta boyda ve yukarı kalkıktır. Tüyler kısa, düz ve parlaktır. Renk Rehpinscherlerde kahverengi diğerlerinde siyah – kızıl veya kahverengi kızıl gibi renkler vardır. Hareketli, zeki, cesur, ailesine bağlı ve çocuklarla iyi geçinir. Günümüzde süs köpeği olarak kullanılmaktadır. Çok enerjik olduğu için günlük idmanlarının yaptırılması ve şişmanlamaması için yemeğine dikkat edilmesi gerekir.

8.Pomerian

Genel özellik: Almanya kökenlidir. (1800). Ağırlıkları 1-3 kg, yükseklikleri ise 20-30 cm'dir . Pomeranya'nın Prusya bölgesinde geliştirilmiş Pomeranian kuzeyden sürülerin güdülmesi için Avrupa'ya getirilen eski ırklarından gelmektedir. Pom 'un ataları 15 kg geliyordu. , Emily Zola ve Mozart birer Pomeranian sahibiydiler. 1800'lerde Kraliçe Victoria Pomeranian meraklısı oldu ve ırk için kendi yetiştirme programını kurdu. Köpeklerini başarıyla yarışmalara sokarak ırkın İngiltere'de yerleşmesini sağladı. Kraliçe Victoria daha küçük köpekleri tercih ettiği için pek çok üretici daha küçük köpekler üretmeye yöneldi. Şimdi Pomeranian orijinal kilosundan 1-3 kg ağırlığa düşürülmüştür. Zekası ve yetenekleri onu sirkler için aranılan köpeklerden biri yapmıştır

Karakteri: Pomeranian hayat dolu küçük bir köpektir. Öğrenmekten hoşlanan ve sahibine karşı çok sadık bir ırktır. Aynı zamanda inatçı ve cesurdur. Erken yaşta birlikte büyütülürse diğer köpekler ve ev hayvanları ile anlaşılabilir. Ancak bazıları kendini olduğundan daha büyük sandığından kendisinden çok daha büyük köpeklere saldırabilir. Mükemmel bir bekçi köpeğidir. Yabancılara karşı mesafeli olduğundan onlara havlama eğilimindedir. Bu konuda çok tutarlı ve disiplinli

olunmalıdır. **Pomerian'lar oldukça dikkatli, meraklı ve kucak köpeklerinin en bağımsızdır. Diğer küçük köpekler gibi sahiplerine yapışmazlar.** Mutlu ve öğrenmeyi seven köpeklerdir. Patronun kim olduğunu iyi anlamalıdır. Aksi takdirde laf dinlemeyecektir. Sahibi izin verirse çok fazla talepkar olabilir. Çok küçük çocuklar için tavsiye edilmez. Çocuğun çok fazla ve dikkatsiz ilgisi bu köpeğin ısırmasına neden olabilir. Yine de daha olgun çocuklarla iyi anlaşır. Yaşlılar için mükemmel bir eşlik köpeğidir. Uysal yapısı ve sevgi dolu karakteri onu aranan bir ırk yapmaktadır. Yemek seçici olabilir.

Yaşam Ortamı : Pomeranian apartman hayatına uygundur. Ev içinde oldukça hareketlidir. Sıcak havalarda serin bir yerde tutulmalıdır.

Egzersiz İhtiyacı : Küçük bir bahçe Pomeranian'ın egzersiz ihtiyacını karşılayacaktır.

Bakımı : Pomeranian'ın uzun çifte kürkü sık sık fırçalanmalıdır. Fırçalamaya baştan başlayıp tüyleri ayırarak ileri doğru tararsanız biraz zaman alsa da kürk bakımlı ve güzel görüntüsünü koruyacaktır. Pamuksu alt **kürkü yılda bir iki kez dökülür**. Gerektiğinde kuru şampuanlama yapılabilir. Göz kenarları, kulaklar ve dişler düzenli olarak temizlenmelidir. Pomeranian yıl boyu tüy döker.

Sağlık sorunları: Diz kapağı çıkığı, Kalp hastalıkları, Deri hastalıkları, Göz enfeksiyonları, Erken yaşta diş kaybı. Yaşam süresi 15 yıl.

9.PUG

Genel özellik: Kökeni Çin'dir (1500).Yükseklik: 25.4-28 cm. ağırlık: 6.3-6 kg eski ırklardan biri olarak Pug'ın MÖ 400 yılında Asya'da ortaya çıktığı düşünülmektedir. Gerçek orijini hakkında ise tartışma devam etmektedir. Bazı uzmanlar Hollandalı tacirlerce Uzak Doğu'nun ovalık

alanlarından getirildiğine inanmaktadır. Kısa kıllı Pekingesese'den gelmesi de mümkün görünürken başka bir teoriye göre küçük bulldogların soyundan gelmektedir. Pug, çeşitli çalışmalarında onu da kullandığı sanatçı Hogarth'ın en sevdiği arkadaşıydı. 16. yüzyıldan itibaren Avrupa'daki sarayların moda

nesnesi oluverdi ve popüleritesi Viktorya çağına kadar sürdü. Tibet manastırlarında pet olarak beslendi ve oradan da Japonya'ya götürüldü Pug ardından Avrupa'ya geldi ve Hollanda parlamentosunun resmi köpeği oldu. Bir Pug 1572 Hermingny'de Prens William'ı yaklaşan bir suikasta karşı uyarıyordu. Napoleon'nun karısı Josephine hapisteyken Pug'ının tasmaşının içinde kocasına gizli mektuplar gönderiyordu. İngilizler 1860'da Çin İmperyal Saray'ını ele geçirdiklerinde birkaç Pekingesese ve Pug'ı da İngiltere'ye getirdiler. AKC ırkı 1885 'de kabul etti ve ırk popüler bir eşlik köpeği haline geldi. Pug bugün bekçi köpeği ve küçük numaralar öğrenmek konusunda yetenekli olduğunu kanıtlamıştır.

En

Karakteri : Puglar, mutlu, hareketli ve sadık köpeklerdir. Kıskanç olabilirler.Oyun oynamayı dolayısıyla da yaramazlık yapmayı severler. Biraz inatçıdırlar. Çok zeki olsalar da tekrar içeren eğitim rutinlerinden çabuk sıkılırlar. Ses tonununa karşı duyarlıdır.Karakter özelliği olarak heyecanlı da olabilir soğuk da olabilir. İyi bir bekçi köpeğidir; ancak gereksiz havlamaz. Pug diğer köpekler ve ev hayvanları ile iyi geçinir.

Yaşam Ortamı : Pug apartman için uygun bir köpektir. Aşırı sığağa ve soğuga dayanamaz.

Egzersiz İhtiyacı: Pug kısa ve düz bacaklı güçlü köpeklerdendir. Enerjik oyunlardan hoşlanır ve sağlığını koruması için düzenli egzersize gereksinim duyar. Yine de aşırıya kaçılmamalıdır.

Bakımı : Düz ve kısa tüylerin bakımı kolaydır. Düzenli olarak taranması yeterlidir. Sadece gerektiğinde yıkanmalıdır. Banyodan sonra üşütmesine izin verilmemelidir. Yüzündeki kırışıklıklar düzenli olarak temizlenmelidir. Bu ırk mevsimsel olarak çok tüy döker.

Sağlık sorunları: Soğuk ve sığağa duyarlılık, Solunum problemleri, Doğum problemleri, Göz problemleri, Diz kapağı çıkığı, Deri problemleri, Epilepsi.Yaşam süresi 12-15 yıl.

4.7.Spor Amaçlı Olmayan Grup

4.7.1.Genel Özellikleri

Özel işler için kullanılıp diğer gruptakilere benzemezler. Öğrenme kabiliyeti iyi olduğundan sirkte kullanılırlar. Bazıları bu grupta yeralan cinslerin kökenlerinde dostluk etmek amacı ile yetiştirilmelerinin olması nedeni ile dost/eş (companion) grup olarak da tanımlamaktadır. Bazıları çekici görünüşte, bazıları anlama ve hatırlamada, bazıları ise avcılıkta iyidir. Özellikle fare avlamada terrierlerden daha iyidirler. Bazıları iyi bekçi köpeğidir ve gerekmedikçe avlanmazlar.Bu davranış yabani hayattan kalmadır. Sadık ve koruyucudurlar. Koruyuculuk ve bekçilik özellikleri bazı köpeklerde daha fazla gelişmiştir. Psikolojik terapide de önemli rol oynarlar. İnsanın stresini gidermede yardımcıdırlar.

Amerikan Eskimo	Boston Terrier	Chinese Shar-pei	Dalmaçyalı	French Bulldog	Lhasa Apso
Poddle (Standart and Minyature)	Shiba Inu	Tibetan Spaniel	Bichon Frise	Bulldog	Chow Chow
Finnish Spitz	Keeshond	Löwchen	Schipperke	Tibetan Terrier,	Sokak (Karışık)

4.7.2.Spor Amaçlı Olmayan Grup Örnekleri

1.English Bulldog

İngilizlerin ulusal simgesi haline gelen Buldog'un ataları Romalılar tarafından dövüş köpeği olarak kullanılan iri, dayanıklı ve güçlü Molosser köpeklerdir. Bu köpekler daha önceleri özel günlerde eğlence amacıyla boğalarla dövüştürülürdü. Bullout adı verilen bu yarışlar 1835 yılında yasaklanmış ve ırkın nesli tehlikeye girmiştir. Bill George adında bir yetiştirici uzun çalışmalarından sonra bu ırkın bugünkü tipini geliştirmiş ve 1875 yılında ırk olarak tescil edilmiştir. Güçlü, dayanıklı, sadık ve kendine güveni tam olan bir ırktır. Asık suratlı yüz ifadesi tipiktir.

Canlı ağırlık erkek 22, dişi 18 kg, omuz yüksekliği 35-40 cm dir.

Tüy yumuşak, kısa ve düzdür, renk beyaz ve kahverengi tonları

Göğüs kısmı ve kuyruk ucu her zaman beyazdır. Eski bir dövüş köpeği iken şimdi insanlara arkadaşlık etmektedir. Fazla harekete ihtiyacı yok ve çocuk ve yaşlılarla dost olduğu için ideal bir ev köpeğidir.

Büyük başı olduğu için yavruların doğumu güç olur. Genellikle sezaryen uygulaması gerekir. Ayrıca dişilerin çoğu kısırdır. Bu faktör buldogların değerini yükseltmiştir.

Çok zeki değildir yavaş öğrenir

2.Poodle Canishe

Bir Fransız ırkı olan Poodle kelimesi eski Almanca bir kelime olan 'Pudel' yani su birikintisi anlamına gelmektedir.

Hem çoban hem de ördek avında kullanılmıştır ve hala kullanılmaktadır. Dolayısıyla aport yapmaktan ve eğitilmekten hoşlanırlar. Ayrıca sirk köpeği olarak da görevini başarıyla yapmaktadır

Bu köpek ayrıca farklı tıraş tarzıyla da ünlüdür

Vücut kare şeklinde, baş ince ve uzun, burun siyah köpeklerde siyah, kahve renkli köpeklerde kahve renklidir. Göz rengi de siyahlarda koyu, kahve renklilerde kehribar renktedir

Kuyruk yukarı doğru kalkık ve uzun tüylerle kaplıdır. Tüy rengi beyaz, siyah, gri, kahverengi ve gümüş rengidir. Ev köpekleri arasında en çok sevilenlerden biridir. Zeki, sevecen, çocuklara dost ve sadıktırlar. Yükseklik yaklaşık 40 – 50 cm, ağırlık 20 – 30 kg dır. Yaşam süresi yaklaşık 12 yıldır.

3.Dalmaçyalı(Dalmatian), Bengal Pointer)

Eski Yugoslavya tarafından FCI'ye kayıt edilen bu ırk eskiden bir av köpeği iken günümüzde bu yeteneği kaybetmiştir

Anavatanının Ak deniz olduğu düşünölmektedir. 4000 yıl öncesindeki Yunan ve Mısır eserlerinde dalmaçyalıların bu günkü benekli şekliyle görölməsi bu köpeklerin eski bir saf ırk olduğunu göstermektedir

1800 yıllarında İngiliz soylularının Faytonlarını korudukları için Fayton köpekleri “coach dogs” adı verilmiştir

Faytonlarla uzun mesafeler kat eden bu köpeklerin atlarla oluşan dostluklarının sebebi de bu olabilir. Canlı, hareketli, zeki ve çocuklara yakın olan bu köpeklerin omuz yüksekliği erkeklerde 55-60; dişilerde ise 50 – 55 cm, canlı ağırlık ise 18 – 27 kg arasındadır. Baş biraz uzunca, burun koyu, gözler kahverengi tonlarda, kuyruk orta uzunlukta ve hafif kalkıktır. Tüyler kısa ve düz olup rengi kulak dahil beyaz üzerinde 2-3 cm siyah veya kahverengi lekeler vardır. Kuyruksa da bu lekeleri bulduran köpekler daha da değerlidir. Bütün yavrular beyaz renkte doğar ve 1.5 yaşına geldiğinde son şeklini alırlar. Çok harekete ve koşmaya ihtiyaçları olduğu için ev köpeği olarak uygun değildir. Yaşam süresi 12 – 14 yıldır.

4. Shar Pei

Genel özellik: Shar Pei'in atası meçhuldür. Chow Chow'dan geliyor olabilir ancak tek ortak noktaları mavimsi siyah dilleridir. Yine de kap kacak üzerindeki resimler Han Hanedanı (İÖ 206) döneminden beri mevcut olduğunu göstermektedir. Uzun yıllar Shar Pei Çin'de hayvanları korumak, avda kullanılmak ve evi korumak için genel amaçlı çiftlik köpeği olarak yetiştirildi. Hem iri kafalı bol kıvrıklı köpekler hem de küçük kafalı ve daha sıkı derili olanlar bu ırksa görülebilir. İki tip kürk vardır; at tüylü ve fırça tüylü. Az rastlanan at tüylü ele sert gelir ve dikensi bir yapısı vardır. Fırça tüy daha uzun tüylüdür ve daha yumuşaktır. İki tip tüy de 2.5 cm uzunluğundadır. Tüyler tüm renklerde olabilir. Küçük kulakları öne doğru düşer, kuyruğu ise sırtta kıvrık taşınır. Chow Chow gibi bu köpeklerin de mavi-siyah dili vardır. Geniş ve yastıksı yanakları ile iri bir başı ve kare gövdesi vardır. Yavrular erişkinlerden daha kıvrıksıdır. Shar-Pei yaşlandıkça kıvrıklarını kaybeder.

Karakteri : Shar Pei sahibine karşı oldukça sadık ve zekidir. Oyuncu, aktif, cesur ve dominanttır. Ailesi ile yakın bir ilişki kurar ama yabancılara karşı pek dostça yaklaşmayabilir. Yavruyken çocuklar ve kedilerle tanıştırlırsa erişkin olduğunda onlarla iyi anlaşır. Shar-Pei somurtgan bir yüzü olsa da şaşırııcı derecede iyi huylu, sakin, bağımsız ve kendini adayan bir köpektir. Mükemmel bir dost ve koruma köpeğidir. Shar Pei kendine güvenen bir sahibe ihtiyaç duyar. Shar-Pei, disiplinli ama pozitif bir eğitim almalıdır. İnatçı olduğundan liderliğinizi kabul ettirmek için disiplinli ve tutarlı bir tavır sergilenmelidir. Bu köpekler temizdirler ve tuvalet eğitimini de çok süratle alırlar. Shar-Pei genellikle sudan nefret eder. Yavrular çabuk büyüdüklerinden dikkatle beslenmelidir. Diğer köpeklerle bir araya gelmek problem olabileceğinden çok iyi sosyalleştirilmelidir. Yine de bazı Shar-Pei'ler diğerlerine göre daha az dominanttır. Bazı Shar-Pei'ler salyalı olabilir. Bu nedenle dikkatli bir üreticiden alınmalıdır.

Yaşam Ortamı : Shar-Pei yeterli egzersiz imkanı sağlandığında apartman dairesinde de mutlu olabilir. Ev içinde orta derecede aktiftir. Yastıksız yüz derisi nedeniyle ısıya karşı duyarlıdır. Gölge ve temiz serin su sürekli ulaşabileceği bir yerde olmalıdır. Yeterli egzersiz sağlanırsa evde oldukça sessizdir.

Egzersiz İhtiyacı : Shar-Pei bol egzersize gereksinim duyar ancak diğer köpeklerle kavgaya girmemesi için daima tasma ile dolaştırılmalıdır. 18-25 kg arasındadır.Sıcak havada çok koşturulmamalıdır.

Bakımı: Shar Pei düzenli olarak taranmalıdır. Bu ırkın bir alt kürkü yoktur. Yıl boyunca belirli miktarda tüy döker. Alt tüylü olanlar ise tüy dökme mevsiminde sanki tüyleri bakımsızmış gibi gösterecek şekilde yılda iki kez tüy dökerler.

Sağlık Sorunları: Böbrek problemleri, Deri hastalıkları, Entropion, Allerjiler, Diz kapağı çıkığı.Yaşam süresi 8-10 yıldır.

5.Chow Chow

Genel özellik: Chow Chow'un yapısı bir kaç milyon yıl öncesine dayanan fosilleşmiş köpek kalıntılarına benzemektedir. Chow Chow; avcı, araba çekicisi ve tekne bekçisi görevlerini üstlendiği Çin'de binlerce yıldır bilinmektedir. Tarih içinde Chow Chow kurt, keklik ve vizon avının yanı sıra kızak çekiminde de kullanıldı. Kürkü ceket yapımında kullanıldı. Bu köpeklerin eti Çin'de aranan bir yiyecek türüdür ve günümüzde hala Çin'de yenmektedir. Bu güzel köpek, 1800'lerin sonlarında ilk kez İngiltere'ye getirildi.**Chow chow'un en belirgin iki özelliği siyah dili ve ona sopa üzerinde yürüyormuş görüntüsü veren düz arka bacaklarıdır.** Sık kürkü kırmızı, ten rengi, krem, siyah, mavimsi gri veya (nadiren) beyazdır. Asla parça renkli olmaz. Kulak yuvarlak ve küçüktür ve ona aslanvari bir görüntü veren kafasının çevresinde belirgin bir yelesi vardır. Kafası geniş, yüz kısmı ise düzdür. Burun kısmı gözlere yakın yerinde geniş, burna doğru ise daralır, ancak asla sivrileşmez. Göğüs geniş ve derindir. Sırtı kısa ve düzdür. Kuyruk sık tüylerle kaplıdır ve sırtta kıvrık taşınır.20-32 kg arasındadır.

Karakteri : Chow Chow genellikle uslu olmasına rağmen aksi ve koruyucu da olabilen bir köpektir. Ciddi ve oldukça bağımsızdır. Genellikle tek kişiye bağlanır. Aile üyelerine mesafeli davranırsa da onlara çok sadıktır. Yabancılarca zorlanırsa saldırganlaşabilir. Bu dominant ırk yine

dominant bir sahibe gereksinim duyar. Doğuştan inatçı ve kendilerine has mantıkları ile doğarlar. Chow Chow öğrenir ancak komutların bir amacı olduğunu bilmelidir. Her zaman tutarlı olunmalıdır. Bazıları tasma ve kayışı kabul etmek istemez. Çoğu Chow Chow diğer köpekleri domine etmeye çalışır. Buna rağmen çocuklarla araları iyidir. Yavruyken kedilerle tanıştırılırsa erişkin olduğunda da sorun pek çıkmaz. Yavruyken (2-4) gelecekte aşırı koruyucu olmaması için çok iyi sosyalleştirilmelidir. Çin'de Chow Chow eşya koruma ve araba çekmede kullanıldı. Eti ve kürkü için beslendi.

Yaşam Ortamı: Chow Chow yeterli egzersiz imkanı sağlanırsa apartmanda yaşayabilir. Küçük bir bahçe de yeterli olabilir. Sıcağa karşı duyarlıdır. Gerektiğinde dışarda da yaşayabilir.

Egzersiz İhtiyacı: Chow Chow tembelleşebilir. Bu nedenle düzenli egzersize gereksinimi vardır.

Bakımı : Uzun tüylerinin düzenli bakımı, dik duran tüylerin bu görünümünü koruması açısından önemlidir. Bu ırk mevsimsel olarak yoğun tüy döker ve alt kürkü bu dönemde özellikle dikkatli bakım gerektirir. Gerektiğinde kuru şampuanlama yapılabilir.

Sağlık sorunları: Kalça displazisi, Entropium.Yaşam süresi 15 yıl.

6.Boston Terrier

Genel özellik: Bull ve Terrier tipi dövüş köpeklerinden üretilen Boston Terrier'in ilk örnekleri

20 kg civarındaydı. Bu küçük ve şirin köpekler bir zamanlar sert dövüş köpeğiydi. Aslında bir zamanlar ağırlıkları hafif, orta ve ağır siklet olmak üzere ayrılmaktaydı. Boston Terrier, Amerika'da üretilen bir kaç ırktan biridir. Orijinal Boston Terrier, İngiliz Bulldog ile şimdi nesli tükenmiş Beyaz İngiliz Terrier melezidir.Boston Bull'u da denen Boston Terrier tıknaz ve adaleli bir köpektir. Kısa basık yüzü, büyük yuvarlak gözleri ve küçük dik kulakları ile hemen akılda kalır bir görünümü vardır. Kırışksız basık yüzünün tam ortasında siyah küçük bir burna sahiptir. Boynu hafif kavisli ve göğsü geniştir. Bacaklar yere dik ve kaslıdır. Kürkü kısa, sert ve parlaktır. Kaplan desenli ve beyaz ya da siyah ve beyaz olabilir.4.5 ile 11.3 kg arasındadır.

Karakteri : Köpek dövüşleri için üretilmiş olsa da günümüzün Boston Terrier daha az saldırgan bir köpek olacak şekilde üretilmektedir. Kibar, dikkatli, çok zeki ve iyi huylu bir köpektir. Dikkatli ve zaman zaman enerjik bu köpeğin kendine has bir eğlence anlayışı vardır. **Ses tonuna karşı çok hassastır.** Yine de zaman zaman inatçılık edebilir. Bazı Boston sahipleri sadece gerektiğinde kapıyı havlayarak haber verdiklerini bazıları ise dişilerin hiç bekçilik etmediğini söylemektedir. Çoğunun çocuklarla ve yaşlılarla arası iyidir.. Boston Terrier oyuncu, sevgi dolu ve ailenin parçası olmayı seven bir ırktır. Amerika'da oldukça popüler bir köpektir. Köpek olmayan diğer ev hayvanları ile genelde iyi anlaşır. Öğrenmeyi sevdiğinden eğitimleri zor değildir ancak tuvalet eğitimi güç olabilir.

Yaşam Ortamı: Boston Terrier apartman hayatı için uygun bir ırktır. Ev içinde çok hareketli değildir ve bahçesiz bir evde de yaşayabilir. Bu ırk aşırı iklim şartları ve değişimlerine karşı duyarlıdır.

Egzersiz İhtiyacı: Düzenli yürüyüşler ya da çevresi çitlerle çevrili bir alanda serbest koşu Boston Terrieri zinde tutmaya yeter. Bu küçük terrierlerin uzun yürüyüş hevesleri pek yoktur ancak siz nereye giderseniz sizle gelmeyi de ister.

Bakımı: Kısa tüylerin bakımı kolaydır. Haftada bir tarama yeterlidir. Yüz ve göz çevresi her gün nemli bir bezle silinmelidir. Kulaklar içine kaçacak pisi otlarına karşı sık sık kontrol edilmelidir.

Sağlık sorunları:

Horlama, Salya, Güç doğum, Kalp hastalıkları, Deri tümörleri, Solunum güçlüğü. Yaşam süresi 15 yıl ve daha fazla.

4.8. Terrier'ler

Genel özellik: Anlamı Latince kelime olan terra (Toprak)'dan alır. Avlarını toprak içindeki yuvalardan çıkardıklarından bu adı alırlar. Bazı terrier cinsleri yarışmalarda sıçan öldürmek üzere yetiştirilmişler, ancak sonralarda birbirleri ile de dövüştürülmüşlerdir. Büyüklerine av köpeği (Fox), küçüklerine terrier denir. Koku alma yetenekleri. Yürüyüşü güzel, çevik ve dövüş kabiliyeti iyidir. Zeki hayvanlardır Uzun bacaklı ve Uzun-kısa-kalın tüylü olarak ayrılır. Günümüzde avdan ziyade gösteri ve ev köpeği olarak kullanılır.

1. Schnauzer miniature

Genel özellik: Standart, minyatür ve dev Schnauzer'dan oluşan Schnauzer ırklarının en eskisi Standart Schnauzer'dır. Minyatür Schnauzer ise 19. yüz yıl sonlarında Standart Schnauzer ile Affenpincher ve Poodle ırklarının melezlenmesi ile elde edilmiş, Standart Schnauzer görüntüsüne sahip daha küçük bir ırktır. inyatür Schnauzer kare şeklinde küçük vücudu, uzun dikdörtgen şeklinde kafatası, belirgin sakal, bıyık ve kaş oluşumu ile karakterize ve farklı kürk yapısı ile dikkat çeken bir ırktır. Kalın, çıkıntılı kaşlar ve bıyıklar genellikle kafatasının şeklini vurgulayacak biçimde kesilerek şekillendirilir. Ön bacakları oldukça düzdür. Kulaklar doğal bırakıldığında öne doğru kıvrılarak düşer. Uzun bir burun yapısı vardır, burun ucu siyah renktedir. Gözleri oval şeklinde ve koyu renklidir. İki tabakadan oluşan kaba yapılı kürkü, kırçıl, siyah, beyaz veya siyah ve gümüş

renklerinde olabilir. Kırçıl, siyah ve beyaz tüylerin birlikteliğinden oluşur, beyaz tüyler siyah bantlıdır. Bu renk varyasyonunun olabilecek tonları koyu demir grisinden, gümüş rengine kadar değişen şekillerde olabilir. Kırçıl olanlarda alt tüy tabakası boz renkte olabilir, ancak gri olması tercih edilir. Yüz bölgesindeki tüylerin daha koyu bir maske oluşturması ve kaşların, sakalların, boyun, göğüs, karın, kuyruk altı ve bacakların iç kısımlarının ise daha açık bir tonda olması istenen bir özelliktir. Düz siyah Schnauzer'larda ise alt tüy tabakası dahil olmak üzere bütün kıl örtüsü siyah renkte olmalıdır. Göğüs bölgesinde bir miktar beyaz renk kabul edilir. Siyah ve gümüş ise "tuz ve biber" karışımına benzer ancak koyu bölgeler yoğun siyah renktedir, açık tonda olan bölgeler ise gümüş tonlarında olmalıdır. 5-7 kg vücut ağırlığıdır.

Karakter: Minyatür Schnauzer sevecen, zeki, itaatkar ve cana yakındır. Uygun şekilde sosyalleştirilirse yabancılarla ve diğer köpeklerle iyi anlaşır. Oyuncu, canlı ve neşeli yapısıyla çocuklar için iyi bir oyun arkadaşıdır. Sahibine bağlıdır, birlikte zaman geçirmek ve ilgiyi üzerinde toplamak ister. **Schnauzerlar fazla havlamaya eğilimlidir, fakat sesi çok rahatsız edici değildir.** Fare yakalamakta oldukça başarılı olan ırk, aynı zamanda iyi bekçilik yapar.

Yaşam Ortamı: Apartman yaşamı için uygun bir ırktır. Ev içinde yeteri kadar hareketli olduğundan bahçeye gereksinim duymaz.

Egzersiz İhtiyacı: Enerjik bir ırk olan Minyatür Schnauzer günlük uzun yürüyüşlerden, tasmaz serbest şekilde koşup oynamaktan hoşlanır.

Bakımı: Sert tüylerden oluşan kaba kürk yapısı günlük olarak kısa sık dişli bir tarakla bakımı yapılmazsa kısa sürede düğümlenir. **Yılda iki kez ilkbahar ve sonbaharda bütün kürk traş edilerek eşitlenir.** Küt uçlu bir makasla göz çevresi ve kulaklardaki tüyler kısaltılmalıdır. Ayrıca yemeklerden sonra bıyıkların ve sakalların silinmesi gerekir. **Hemen hemen hiç tüy dökmez ve köpek kokusu yoktur.**

Sağlık sorunları: Böbrek taşları, Karaciğer hastalıkları, Deri problemleri, Von Willebrand Hastalığı, Diabet, Kist oluşumu, Genetik problemleri, Kilo alma eğilimi. Yaşam süresi 15 yıl..

2. West Highlad White Terrier

Omuz yüksekliği 30 -35 cm; canlı ağırlık 6 – 8 kg'dır
Günlük uzun gezintilere ihtiyaç duyar. Yaşam süresi yaklaşık 15 yıl dır. 9. yy'da İskoçya'da Cairn Terrier'den geliştirilmiştir. Eski görevi fare tilki ve su samuru avlamak olan bu sevimli ırk günümüzde süs köpeği olarak kullanılmaktadır. Kolay eğitilebilir ve sosyal bir ırktır. Tüyler uzun, beyaz, çift katlı ve yumuşaktır. Tüylerin az dökülmesi bir avantajdır. Baş büyükçe ve kısadır. Gözler koyu ve canlı bakışlıdır. Kulaklar küçük, üçgen, tüylü ve diktir. Kuyruk kısadır.

3.Bull Terrier

Genel özellik: İngiltere’de 19. yy başlarına kadar köpek dövüşlere popülerdi. Bu amaç doğrultusunda Mastif ve Bulldog gibi köpekler elde edilmiştir. Dövüşler köpek ile aslan, ayı ve boğalar arasında yapıldığı için köpekler iri ve hantaldı. Ancak bu dövüşler yasaklandığında insanlar köpekleri kendi aralarında dövüştürmeye başladılar. Bu amaç doğrultusunda hareket kabiliyeti yüksek, dayanıklı, cesur, çevik ve küçük yapılı yeni ırklar elde etme ihtiyacı doğmuştur.Bu doğrultuda Bullenbeisser ile Black ve Tan Terrier ırklar çiftleştirilerek Bull Terrier elde edilmiştir. Bu ırk kazanana ya da ölene kadar dövüştüğü için Gladyatör olarak da bilinir. İngiltere’de dövüşler tamamen yasaklandığında ise bekçi ve koruma köpeği olarak varlığını devam ettirdi. İngiltere dışında çok yaygın değildir.Güçlü kaslara sahip, yükseklik 40 -50 cm, ağırlık 18 – 25 kg’ dır. Baş orta uzunlukta üst çizgisi düzdür. Kulaklar küçük ve diktir. Gözler küçük ve koyu renklidir. Renk beyaz veya beyaz üstü siyah, sarı veya kahverengi lekeler şeklindedir. Koruma ve saldırma içgüdüğü yüksek olduğundan özel önlemler alınması gerekir.

4.BedlingTerrierGypsyDog

Kuzuyu andıran bu köpek Kuzey İngiltere’de Rothbury şehrinde Çingeneler tarafından yetiştirilmektedir. Sistemik şekilde 1825’de ilk yetiştiren Berlingtonlu duvar ustası Ainsly’dir Dolayısıyla her iki isimle de anılmaktadır. Uzun yıllar tilki, fare, tavşan avı ile koşu köpeği olarak kullanılmış.

Yükseklik 40 cm, ağırlık 9 kg civarındadır. Mavi, kızıl, koyu kahverengi ve kum olmak üzere 4 renk tipi vardır.

Baş uzunca ve düz, burun tüy rengine göre siyah veya kahverengi, gözler küçük ve kahverengi tonlarındadır. Başın üst kısmı bol tüylüdür.

Bacaklar uzun, ayaklar yuvarlak kedi ayağını andırır.

Kulaklar uzun, sarkık, uçları tüylü ve aşağıdan bağlantılıdır.

Kuyruk orta uzunlukta uca doğru inceler ve düşük şekilde kavis oluşturur. Tüy kıvrık ve yumuşaktır.

Sakin ve sosyal, çocuklara arkadaş, itaatkar ve tüylerinin dökülmemesi önemli bir avantajdır. Diğer köpeklerle iyi geçinememesi ise dezavantajdır.

Günlük gezdirilmeye ve düzenli tüy bakımına ihtiyacı vardır.

Yaşama süresi yaklaşık 12 yıldır.

5.Yorkshire Terrier

İrk sadece 100 yaşındadır; ancak madenlerdeki sıçanların yanı sıra çiftlik çevresindeki porsuk ve tilki avı için geliştirilmiştir. Kökeni İngiltere'dir (1800). İlk Yorkshire, bugünkü standardıyla, 1870'de köpek yarışmalarına çıkarılmıştır. Bütün dünyada insana eşlik eden bir köpek olarak çok popülerdir.

Çok uzun, ipeksi tüyleri sırt çizgisi boyunca ikiye ayrılır ve iki yanına dökülür. Vücutta ve kuyruğunda çelik mavisi diğer yerlerinde ten rengidir. Yavrular siyah ve ten rengi doğar. Yorkshire düz bir kafaya, orta uzunlukta burun yapısına, siyah bir buruna ve düzenli dişlere sahiptir. Gözler mutlu bir ifadeyle bakar.

Kulaklar v şeklinde dik ya da yarı diktir. Kuyruğun yarısı kesiktir ve sırtta taşınır. Bacaklar yere dik basar, ayaklar siyah tırnaklarla yuvarlaktır. Baştaki tüyler köpeğin görüşünü kolaylaştırmak ve mama kabına girmesini engellemek için tepede toplanmasını gerektirecek kadar sık ve uzundur.

Karakteri: Yorkshire Terrier, küçük boyutlarının farkında değil gibi yaşar. Her zaman maceraya ve belaya hazırdır. Bu küçük köpek oldukça cesur, enerjik, sadık ve zekidir. Sahibine karşı sevgi dolu ancak bazen yabancılara karşı mesafelidir. Küçük hayvanlar ve yabancı köpeklere karşı saldırgan olabilir. Onun boyutlarına saygı duyacak olgun çocuklarla arası daha iyidir. Yorkshire bazen inatçı olsa da eğitimi kolaydır. İrk insana fazla bağlıdır ve bol sevgi ve ilgi ister. Yorkshire mükemmel bir bekçi köpeğidir. Şaşırdığında, korkutulduğunda ya da kızdırıldığında ısırabilir. Yine de genelde şirin ve tatlı bir köpektir. Tuvalet eğitiminde zorluk çıkarabilir. Bu küçük köpekler aşırı korumacı bir havayla büyütülmemelidir. Aksi halde nevroitik olabilirler. Yorkshire havlamayı sever; fakat tersi de kolaylıkla öğretilir.

Yaşam Ortamı: Yorkshire, apartman hayatı için iyi bir seçenektir. Evde oldukça aktiftir. Soğuğa karşı hassastır.

Bakımı: Düzenli bakım gereklidir. Kürkün günlük taranmaya ihtiyacı vardır. Baştaki tüyler tokayla toplanabilir. Dişleri düzenli olarak temizlenmelidir. Bu ırk neredeyse hiç tüy dökmez.

Sağlık sorunları: Erken diş kaybı, Anezteziye karşı duyarlılık, Güç doğum. Yaşam süresi 12-15 yıl.

6.JackRussellTerrier

Genel özellik: Jack Russell Terrier, 19. yüzyılda Jack Russel adında bir rahip tarafından geliştirilmiştir. Bu ateşli küçük terrier özellikle tilki avında kullanılmaktaydı.

Jack Russell, sağlam yapılı ve atletik köpek Tilki Terrieri'nin daha az rafine haline benzemektedir. En az % 51'i beyaz olmak kaydı ile özellikle baş ve kuyrukta kızılımsı siyah, ten rengi ve kahverengi lekeler görülür. Kafatası kulak arasında genişçedir ve buruna doğru sivrilir. Alın çıkıntısı belirgin; ancak çok keskin değildir. Burun siyah ve gözler koyu renkli ve badem şeklindedir. V şeklindeki kulaklar öne doğru kıvrıktır. Jack Russell esnek bir vücuda ve ortalama bir insanın elleriyle kavranabilecek nispeten dar bir göğse sahiptir. Bu onun avın peşinden kovuklara girmesine yardımcı olur. Kesik kuyruğu sırtta dik taşınır.

Karakteri: Jack Russell Terrier hareketli ve yaşam dolu bir ırktır. Gözü pek ve kesinlikle korkusuzdur. Oyun oynamaya bayılır. Onu kızdırmayan ya da vurmayan çocuklarla arası iyidir. Çok zekidir; ancak inatçı ve başına buyruktur. Eğitimi güç olabilir. Jack Russell diğer köpeklerle karşı saldırgan olabilir. Güçlü bir av güdüsüne sahiptir ve diğer küçük ev hayvanları ile güvenilmemelidir.. Tasmamız serbest bırakılmamalıdır. Jack Russell kazmayı ve havlamayı sever. Yeterince meşgul edilmezse huzursuzlanır ve eşyalara zarar verici olabilir.

Yaşam Ortamı: Jack Russell Terrier yeterli egzersiz imkanı sağlandığında apartman hayatına da uyum sağlar. Ev içinde oldukça hareketlidir. Jack Russell Terrier kolay adapte olur ve küçük bir bahçede de kendini eğlendirebilir. Ancak en çok koşup oynarken ya da avlanırken mutludur.

Sağlık sorunları: Lens Çıkığı, Diz kapağı çıkığı, Glaukom, Ataksi, Legg - Calve Perthers, Sağırılık. Yaşam süresi 15 yıl ve üzeri.

5. TÜRKİYE YERLİ KÖPEK İRK VE TİPLERİ

Türkiye, Asya ve Avrupa arasında gerek coğrafi yönden, gerek kültürel yönden bir köprü gibi işlev görmektedir. Binlerce yıllık insanlık tarihi boyunca bir geçit bölgesi olmuş, böylece çok çeşitli uygarlıkların izlerine sahip olmuştur. Bu yönü ile Türkiye evcil hayvan genetik kaynakları yönünden de son derece zengin bir ülkedir. Birçok evcil hayvan türünü dar bir coğrafyada bulmak mümkündür. Yurdumuzda Kangal (Karabaş), Akbaş Çoban, Kars (Kafkas) Çoban, Koyun, Karaman, Türk Tazısı, Tarsus Çatalburun, Dikkulak, İzci Köpeği Zağar, Zerdava (Kapı) ve Tonya Finosu (Kobi) gibi bazı yerli köpek ırklarının yetiştiriciliği yapılmaktadır (Yılmaz, 2007a, b; Yılmaz, 2008; Wilson ve ark., 2011; Yılmaz ve Ertuğrul, 2011a-e; Yılmaz ve ark., 2011a, b; Yılmaz ve Ertuğrul, 2012a-f; Yılmaz ve ark., 2012).

5.1.Türk Kangal Çoban Köpeği

Genel özellikler: Orijinal adı “Karabaş Köpeği”dir (Dikmen 1936; Telliöglü 1973)Yayıma alanı Akkaraman Koyunu yetiştiriciliğinin yaygın olduğu bölgelerdir. Sağlam ve gösterişli vücut yapısı, yüzde ve kulaklarda siyah maske, kafatasına yapışık kulaklar, hareketli ve uyarılma durumunda yukarı ve öne kıvrık kuyruk yapısı ile tanımlanabilmektedir (Güleç 1996; Galand 1997; Yeşilyurt 1999; Kartay 2002; Yılmaz 2007a). En yaygın görülen post rengi boz ve bozun tonlarıdır, ancak kırçıl, yağız, Erzurum Sarısı ve dalkır gibi değişik renk varyasyonları da görülebilmektedir (Robinson 1989). Davranış özelliği olarak cesaretli, sadık ve duygusaldır. Kangal köpeği kendi sürüsünü, sahibini ve ailesini koruma konusunda korkusuz ve yeteneklidir. Sert iklim koşullarına ve yetersiz bakım-besleme koşullarına karşı dayanıklıdır. Bağımsız ve özgür ruhludur. Eğitimle kontrol edilebilse de iri köpeklerle ve diğer yırtıcı hayvanlara karşı saldırgandır. Ergin ağırlıkları erkeklerde 47.6 ± 0.38 kg ve dişilerde 3.5 ± 0.39 kg dir.

5.2.Akbaş Çoban Köpeği

Genel özellikler: Türklere ait bir ırktır (Kadiri 1998). Türk Standartları Enstitüsü tarafından 11471 TS 12891 no ile 27.11.2002 tarihinde bir ırk olarak tescil edilmiştir. Başlıca yayılma alanı, Eskişehir, Afyon ve Ankara arasında kalan bölgedir. Post rengi istisnasız beyaz ya da hafif kirli beyazdır. Boz Kangal’a göre daha zarif, güzel görünümlü ve bir kısmı daha sivri burunludur. Tüyleri Boz Kangal’a oranla daha yumuşaktır. Ergin ağırlıkları ortalama erkeklerde 44.9 ± 1.07 kg ve dişilerde 45.2 ± 1.20 kg, omuz yükseklikleri ortalama erkeklerde 75.9 ± 0.84 cm ve dişilerde ise 74.4 ± 0.78 cm’dir (Yılmaz ve Ertuğrul, 2012a).

5.3.Kars (Kafkas) Köpeği

Genel özellikler: Bu ırk genellikle Kuzeydoğu Anadolu Bölgesinde yetiştirilmektedir (Kırmızıbayrak, 2004).

Artvin, Ağrı, Ardahan, Erzurum, Iğdır, Kars ve Van İllerinde yaygındır. Bu ırk genellikle Kars, Erzurum, Iğdır ve Ağrı civarında yerel olarak “kıllı”, Ardahan’da “saçaklı”, Artvin’de “tüylü” olarak adlandırılmaktadır. Bu ırkı ilk olarak ABD’li David Nelson tarafından tanımlanmış ve 1996 yılı Konya Uluslararası Çoban Köpeği Sempozyumu’nda tanıtılmıştır (Nelson and Nelson, 1996). Morfolojik görünüm olarak Caucasian Ovcharka (Kafkas Çoban) Köpeğine çok benzerler. Genellikle koyu renkler daha fazla alan kaplamak üzere iki hatta üç renkli olabilirler. Düz siyah, düz beyaz, kırçıl, kırmızı, sarı, kahverengi olmak üzere birçok renk görülebilmektedir. Boyun kısmı ve arka bacakların, kuyruğa bakan bölgelerindeki tüyler daha uzundur. Boyun yelesi gibi görüldüğünden, önden bakılınca iri kafalı ve daha korkutucu görülür. Genellikle tek kişiye bağlanma eğilimindedirler. Çevreye karşı fazlaca dost canlısı olmayıp, oldukça sert yapılı köpeklerdir. Ergin ağırlıkları ortalama erkeklerde 45.3 ± 1.17 kg ve dişilerde 43.3 ± 2.00 kg dır.

5.4.Koyun Köpeği

Genel özellikler: Sürü koruma köpeği olarak kullanılan yöresel bir tiptir. Sahibinin mülkü ya da eşyalarını korumak için de kullanılmaktadır. Genellikle Doğu Karadeniz Bölgesinde koyun, keçi ve sığır yetiştirilen yüksek yerlerde yetiştirilmektedir. Post rengi ve diğer morfolojik özellikler yönünden Kars (Kafkas) Çoban Köpeğine benzemektedir. Oldukça sinirli bir karaktere sahiptir ve yabancılar için tehlikeli olabilmektedir.

5.5.Karaman Köpeği

Genel özellik: İç Anadolu Bölgesinde Karaman, Konya, Aksaray gibi illerimizde yetiştirilmektedir. Yöresel bir tiptir. Kangal (Karabaş) Çoban Köpeğine benzerse de, postunda her rengin bulunması ile ondan ayrılmaktadır. Sağlam bir vücut yapısına ve kuvvetli bacaklara sahiptir. Yörenin zor doğa ve yetersiz bakım-besleme koşullarına uyum sağlamış ve yüzyıllardır bu özelliği sayesinde ayakta kalmıştır

5.6.Türk Tazısı

Genel özellik: Türk Standartları Enstitüsü tarafından 11473 TS 12893 no ile 27.11.2002 tarihinde bir ırk olarak tescil

edilmiştir (TSE 2002c). Türkiye köpek ırkları içinde sayıları çok fazla olmasa da, hakkında en eski tarihi belgeler olan ırk Türk Tazısı'dır. Onaltıncı yüzyıldan, Osmanlılardan kalma bazı minyatürlerde resmedilmiştir. Türk Tazısı'nın ayakları uzun, vücut ince, tüyleri kısa, kuyruğu ince ve tüysüz, baş ince ve uzun, boyun uzun, göğüs derin ve karın çekiktir. Türk Tazısı, daha çok bildircin, keklik, tavşan ve tilki avının yapıldığı, Orta ve Güney Anadolu'nun sulak yörelerinde yetiştirilmektedir. Ergin ağırlıkları ortalama erkeklerde 19.0 ± 0.25 kg ve dişilerde 17.8 ± 0.28 kg, (Yılmaz, 2008; Yılmaz ve Ertuğrul, 2011b).

5.7. Tarsus Çatalburun Köpeği

Genel özellik: Tazı gibi av amaçlı kullanılan bir ırkıdır. Burnunun ucundaki ıslak kesim 2 parçalıdır. Mutasyon sonucu meydana geldiği tahmin edilmektedir. Adını da bu özelliğinden almaktadır. Günümüzde güney illerimizden İçel'de çok az sayıda bulunmakta ve sayıları gün geçtikçe azalmaktadır. Avı arayıp, bulmak ve kaldırmak konusunda çok yeteneklidir. Ergin canlı ağırlıkları ortalama erkeklerde 23.6 ± 0.93 kg ve dişilerde 20.3 ± 0.49 kg,

5.8. Dikkulak Köpeği

Genel özellik: Dikkulak Köpeği ufak yapılı, bekçilik görevi için yetiştirilen yöresel bir tiptir. Genellikle Kars Çoban Köpeğinin yetiştirildiği Ardahan, Kars, Iğdır, Ağrı ve Erzurum yörelerinde yetiştirilmektedir. havlayarak sahibini uyarma ve yabancıyı caydırma görevini yerine getirmeye çalışırlar.

5.9. İzci Köpeği Zağar

Genel özellik: Zağar ırkı Kopay, Kopoy, Tavşancı, İzsüren, Çakır gibi adlarla da anılır. Genellikle Trakya, Bursa, Uludağ'ın güney bölgeleri, Manisa, İzmir Bozdağlar, Aydın Beydağı, Denizli, Muğla ve Afyon yörelerinde özellikle Yörük kültürünün yaşatıldığı bölgelerde yetiştirilir. Kara avcılığında, özellikle tavşan avcılığında kullanılır. Fenotip olarak siyah ve kahverengi (kestane) post renkleri görülür. Akıllı, sadık ve hareketli bir yapıya sahiptir.

5.10.Zerdava (Kapı) Köpeği

Genel özellik: Zerdava Köpeği, günümüzde bir av köpeği olarak kullanılmak için yetiştirilmekten daha çok, bekçi köpeği olarak kullanılmaya başlanmıştır. Yöresel bir tiptir ve bazı yörelerde Kapı Köpeği olarak da adlandırılır. Zerdava'da sadece tek post rengi görülmektedir. Vücudun ana rengi koyu kahverengi ya da ciğer rengi adı verilen renktedir. Bacakların alt kesimleri ile göğüs ve boyun kısmında beyaz zeminli bir bölge görülmektedir. Bu beyaz zemin üzerinde yaklaşık olarak mercimek büyüklüğünde koyu renkli lekeler bulunmaktadır. Bu koyu lekeler yöre halkı arasında "pul" adı verilmektedir. Boyunu çepeçevre saran beyaz renkli bölgeye ise "peşkir" adı verilmektedir. Bu köpek yabancılar için, potansiyel olarak çok saldırgan ve tehlikelidir. Aynı zamanda çok inatçı bir takipçi, cesur, enerjik ve çevik olan bu köpek, bazen bir avı birkaç gün süre ile takip edebilmektedir.

5.11.Tonya Finosu (Kobi)

Genel özellik: Köpek sınıfları içinde yer alan Spitz tipindeki köpeklere benzer morfolojik yapıya sahiptir. Yöresel bir tiptir. Bazı bölgelerde "Kobi" olarak da adlandırılır. Sahibinin canlı ya da cansız varlıklarını bekleme görevi yapmaktadır. Sadece beyaz post rengi görülmektedir. Oyuncu, enerjik ve özellikle çocuklara karşı dost canlısı bir köpektir.

6.Köpek Irklarına Özgü Özel Durumlar

6.1. Kokmayan köpek ırkları

Poodle

Bu ırkın 3 farklı boyda olanı var.Evde ya da bahçede beslenebilir ve hipoalerjeniktir.

Bichon Frise

Hipoallerjiktir.Tüy dökümü azdır. Son derece aktif ve enerjiktir. Bu nedenle fiziksel aktivitelerden hoşlanır.

İskoç Çoban Köpeği (Collie)

Collie ırkı, son derece sadık ve itaatkardır.Kokusu yoktur fakat tüy dökümleri fazladır ve düzenli taranmaya ihtiyaç duyarlar.

Baseji

Basenji sessiz ve iyi huyludur. Bu ırkın havlama huyu yoktur ve kısa tüyleri bakıma ihtiyaç duymaz. Köpek kokusuna sahip değildir ve enerjikdir.

Maltese

Düzenli tüy bakımına ihtiyaç duyarlar ama kokmazlar.Dostluk içgüdüleri iyidir.

Beagle

Kokusuz ve tüy bakımına ihtiyaç duymaz ve iyi bir dostur.

Boston Terrier

Ya çok az ya da hiç koku duymayacağınız bu köpek ırkı çok az tüy bakımına ihtiyaç duyar ve m kemm l bir ev köpeğidir.

Pomeranian

Pomeranianlar enerjik ve hareketlidirler.Kokmazlar ve sahiplerini mutlu ederler. Egzersize ihtiyaç duyarlar.

Samoyed

Bu neşeli, yüksek enerjili ırk, kokmaz ama uzun ve şık kürkleri düzenli bakım ister. Aksi taktirde topaklanırlar.

Dalmaçyalı

Tüy bakımına ihtiyaç duymayan ve kokmayan bir diğer ırk da Dalmaçyalı'dır. Son derece akıllı, enerjik ve aile dostu olan bu köpek düzenli egzersize ihtiyaç duyar.

6.2. Tüy dökmeyen köpek ırkları

Hungarian Puli

Lagotto Romagnolo

Russian Black Terrier

Komondor

Bolognese

Maltese

Chinese Crested

Coton de Tulear

Havanese

Lhasa Apso

Standard Mexican Hairless

Standard Poodle

Toy Poodle

Shih Tzu

Miniature Schnauzer

Bichon Frise, Yorkshire Terrier, Intermediate Mexican Hairless, Miniature Mexican Hairless, Miniature Poodle, Tibetan Terrier, Bedlington Terrier, Dandie Dinmont Terrier, Glen of Imaal Terrier, Sealyham Terrier

6.3.Allerjiye neden olmayan köpek ırkları

Bu köpeklerin ortak özellikleri hipo alerjenik olmaları yanı sıra tüy dökmemeleridir.Araştırmalara göre kesin bir bilgi olmamakla birlikte hipoalerjenik olmalarının tüylerindeki bir gene bağlı olduğu düşünülmektedir.

Bedlington Terrier

Irish Water Spaniel

Kerry Blue Terrier

Lagotto Romagnolo

Xoloitzcuintli

Peruvian Inca Orchid (Hairless)

Afgan Hound

Portuguese Water Dog

Spanish Water Dog,

Bichon Frise, Chinese Crested, Coton de Tulear, Maltese, Poodle, , Miniature Schnauzer, Standard Schnauzer, Giant Schnauzer, Soft Coated Wheaten Terrier, American Hairless Terrier,

7. Köpek Besleme

1. Bir köpek mümkünse her zaman aynı saatte, aynı yerde ve aynı kişi tarafından beslenmelidir.
2. Ekşimiş, kokuşmuş, çok soğuk veya çok sıcak yiyecekler, sivri uçlu veya parçalanmış kemikler, balık kılçıkları verilmemelidir.
3. Yenmemiş herhangi bir artık varsa yaklaşık 1.5 saat sonra uzaklaştırılmalıdır.
4. İçme suyu devamlı veya en azından günde üç kere verilmelidir.
5. Öğün aralarında başka yiyecekler verilmemelidir.
6. Spor ve iş köpeklerinin günlük diyetleri iki veya daha fazla öğün halinde verilmelidir.
7. Genç köpekler ve laktasyondaki köpeklere sık sık veya ad libitum mama verilmelidir.
8. Ani mama değişiklikleri yapılmamalıdır. Eski mama yeni mama ile azar azar değiştirilmelidir.
9. Yeme ve içme kapları temiz tutulmalıdır.
10. Beslenme durumunu kaydetmek için hayvanlar düzenli olarak aç karına tartılarak canlı ağırlıkları belirlenmelidir.

7.1. Diyet ve Gıda Seçimi

Köpekler doğal olarak karnivor olmalarına omnivor özellikler gösterirler. İnsanlarla birlikte yaşadıkları için tamamen bitkisel kaynaklara dayalı bir mamayı tüketebilirler. Mama seçiminde genelde lezzetlilik ön planda tutulmaktadır. Bir mamanın lezzetini etkileyen faktörler, uygulanan ısı, nem düzeyi, tat, koku ve yapıdır. Seçimde ilk adım köpeğin ihtiyaçlarını yaklaşık olarak belirlemektir. Bu hayvanın performansına göre yapılır. Daha sonra mamanın besin maddeleri içeriğine bakılır, besin maddeleri kuru madde esasına göre değerlendirilmelidir.

Diyette kullanılacak gıda maddesi miktarı enerji düzeyine ve hayvanın enerji ihtiyacına göre belirlenmelidir. Örneğin 35 kg CA'taki bir köpeğin günlük enerji ihtiyacı 1900 kcal'dir. Bu 500 g işkembe, 100 g karaciğer, 600 g kepekli ekmekten fazlasıyla karşılanabilir (% 33 HP, % 9 yağ). Böyle bir diyete Ca ilavesi yapılmalıdır.

Köpekler için evde dengeli mamalar hazırlanabilir. Genellikle et ve mezbaha yan ürünleri kullanıldığı için Ca:P oranına dikkat etmek gerekir. Hazırlanan mamaların ıslak kum görünümünde olması istenir. Çok sulu ve bulamaç kıvamındaki mamaların hazmı güçtür. Böyle mamalar tüketen hayvanlar bazen kusarlar. Et, sakatat ve balık yararlı ve kaliteli protein kaynaklarıdır, ancak özellikle Ca bakımından eksiktirler, yeterli B vitamini içermezler, karaciğer ve böbrek hariç A, D ve E vitaminleri bakımından fakirdirler. Ayda bir veya iki kere karaciğer verilmesi yeterli A ve D vitamini sağlar. Sığır, koyun, domuz, kuzu, at, tavuk ve tavşan etleri köpek beslemede sıklıkla kullanılır. At eti alıştırarak verilmelidir, aksi halde ishallerine neden olabilir. İşkembe, dalak, akciğer ucuz ve kolay bulunur protein kaynaklarıdır. Etlerin enikler için kıyma şeklinde, büyükler için kuşbaşı doğranarak ve çiğ olarak, balığın kılçıksız olarak ve pişirilerek verilmesi daha uygundur.

Süt, peynir, yumurta mükemmel protein kaynaklarıdır. Süt (yağsız) çiğ olarak veya süt tozu şeklinde verilir. Yumurta çalısın köpekler için uygundur, fazla verilirse karaciğer zorlanır. Kemikler obstipation riskinden dolayı kısıtlı olarak verilmelidir. Taze kemikler % 10 Ca ve % 5 P içerir, bu nedenle başlıca bu iki elementin kaynağıdır. Aynıısı kemik unu için geçerlidir. Bitkisel orijinli gıda maddeleri başlıca nişasta formunda enerji ve balast madde (HS) sağlar. Bunlardan

bazıları örneğin SFK fazla miktarda protein içerir ve bunun için köpeklerin protein ihtiyacını karşılamada sınırlı miktarda kullanılabilir.

Tahıllar, değişik sebzeler ve özellikle maya da suda eriyen vitaminleri içerir. Sebzeler pişirilerek püre halinde ve etle karıştırılarak verilir. Pirinç suyu iyi bir barsak düzenleyicidir. Taze havuç, yeşil fasulye, pırasa, marul pişirilerek veya çiğ halde verilebilir, ancak pişirme esnasında bir miktar besin maddeleri kaybı olmaktadır. Muz, armut, portakal ve elma köpeklerin severek tükettiği meyvelerdir. Morina balığı karaciğer yağı halen en çok kullanılan yağda eriyen vitamin kaynağıdır, ancak dikkatli kullanılmalıdır, çünkü günde 2-3 damlası orta boy ergin bir köpek için yeterlidir.

7.2.Ticari Köpek Mamaları

1. Sulu (konserve) köpek mamaları: Su içeriği % 70-80'dir. Bunların içerisinde tahıl, et ve et yan ürünleri birlikte bulunabilir, bazıları sadece hayvansal ürünlerden oluşur, akciğer, meme, diğer yan ürünler ve yağ doku içerir. Bu mamalar vitamin ve mineral bakımından dengelenmiştir. Sulu mamaların avantajları uygun kaplarda uzun bir raf ömrüne sahip olmaları, lezzetli olmaları; dezavantajları ise maliyetin yüksek olması ve dişler üzerinde olumlu etki yapmamalarıdır.

2. Yarı sulu köpek mamaları: Su içeriği % 20-40'dır. Bu mamaların su içeriği % 26'ya ulaşana kadar şeker (sükroz), prezervatifler (fosforik, malik ve hidroklorik asitler) ve nem çekiciler (sorbitol, propilen-glikol, tuzlar) vasıtasıyla bakteri veya küf gelişimi önlenerek belli bir süre için konserve edilebilir. Yarı sulu mamaların avantajları enerji sindiriminin yüksek olması ve lezzetliliği, dezavantajları ise maliyetin yüksek olması ve dişler üzerinde olumlu etki yapmamalarıdır.

Son zamanlarda % 30-40 su içeren mamalar plastik torbalarda veya sosisler halinde bulunmaktadır.

3. Kuru köpek mamaları: Su içeriği % 12 veya daha azdır. Tahıllar, et, et yan ürünleri, yağlar, mineraller ve vitaminler karıştırılarak pişirilir ve bir kalıp vasıtasıyla sıkıştırılır. Kuru köpek mamalar fırında pişirilerek yapılmış kek, çubuk, pelet (10-13 mm * 1-3 cm), değişik şekiller ve un formunda bulunur. Pişirme ve sıkıştırma esnasında uygulanan yaklaşık 150 °C'lik ısı sayesinde nişasta kolay eriyebilir forma dönüşür, toksinler ve bazı inhibitör maddeler tahrip olur, steril bir ürün elde edilir. Bunların kuru ve serin depo şartlarında tutulması gerekir.

Kuru köpek mamalarının avantaj yüksek konsantrasyonda besin maddelerini içermesi, daha ucuz olması, buzdolabı gerektirmemesidir. Ayrıca dişler için yararlı masaj sağlar, diş hastalıklarının önler. Dezavantajı sulu veya yarı sulu mamalara göre köpekler tarafından daha az tercih edilmesidir. Bu da tatlandırıcıların ilavesi, bir parça yağla pişirme, üzerine biraz yağ veya et suyunun serpiştirilmesiyle giderilebilir. Un halindeki kuru mamalar kullanılmadan hemen önce süt, et suyu veya su ile sulandırılır.

7.3.Besleme Programı

İki temel besleme programı vardır.

- 1. Öğünler halinde besleme: Sağlıklı ergin köpekler için günde bir öğün yeterlidir. Yem hayvan sahibine uygun herhangi bir saatte fakat hergün aynı saatte verilmelidir. Beslemeden birkaç saat sonra dışkılama ve işeme ihtiyacı olacağından besleme akşam geç saatlerde

yapılmamalıdır. Günde birden fazla öğünün herhangi bir zarar yoktur. Ama eğer her seferinde fazla mama verilirse hayvanın şişmanlama ihtimali vardır. Bazı geniş ve derin göğüslü ırklarda (Bloodhounds, Boxers, Deerhounds, Great Danes, Irish Wolfhounds) mide torsiyonu riskinden dolayı rasyon günde 2-3 öğüne bölünerek verilir. İştahsız, yaşlı ve genç köpeklerin de 2 veya daha fazla sayıda beslenmesi daha yararlıdır. Enikler günde 4-5 kere, sütten kesildikten sonra ergin canlı ağırlığın yarısına ulaşana kadar günde 3-4 defa beslenirler, sonra öğün sayısı 2'ye düşürülür. Yine çalışan köpekler ve laktasyondaki dişilerin besin maddeleri ihtiyaçlar fazla olduğu için günlük diyet birkaç öğüne bölünerek verilir.

- 2. Ad libitum besleme: Bu metot yoğun yetiştiricilik yapılan işletmelerde uygulanır, hayvanlara fazla yiyecek verilir ve istedikleri zaman tüketmeleri sağlanır. Bu methodda diyetin dengeli olması şarttır. Diyet sulu ise hayvanlar sulu ve etli kısımları daha fazla tüketmek için yarışır. Bu metodun avantajları; işgücünü azaltması, kanda sabit besin maddeleri düzeyi sağlaması, can sıkıntısını ve dolayısıyla koprofajiyi azaltmasıdır.

Ticari mamalardaki besin madde miktarları

Çizelge 1:

	KM'de	Kuru	Yarı sulu	Konserve
Nem düzeyi, %	0	10	25	75
KM, %	100	90	75	25
Protein, %	22	20	16.5	5.5
Yağ, %	5.5	5	4	2
Linoleik veya arahidonik asit	1.6	1.4	1.2	0.4
Ca, %	1.1	1.0	0.8	0.3
P, %	0.9	0.8	0.7	0.25
K, %	0.6	0.5	0.45	0.2
NaCl, %	1.1	1.0	0.8	0.3
Mg, %	0.05	0.04	0.03	0.01

Köpeklerde fizyolojik döneme göre diyetle bulunması gereken besin madde miktarları,

Çizelge 2:

% KM'de

Fizyolojik durum	HP	HY	HS	Ca	P	Na
Büyüme, gebeliğin son 1/3'i, laktasyon	28-35	20-30	0-5	1.0-1.8	0.8-1.6	0.3-0.7
Yaşama payı	20-28	10-20	0-5	0.5-0.9	0.4-0.9	0.25-0.5
İşsiz köpeklerde şişmanlığı önlemek	20-25	8-12	5-15	0.5-1.0	0.4-0.9	0.25-0.5
Yaşlılık	15-25	10-20	0-5	0.5-0.85	0.4-0.75	0.3-0.7
İş, stres, nekahat	25-30	25-30	0-5	0.7-1.4	0.7-1.4	0.3-0.7

7.4. Eniklerin Beslenmesi

- Normal olarak yavrular 3-4 haftalık olana kadar anneleri tarafından yeterince iyi beslenir bu yüzden bu yaştan önce ilave beslemeye gerek yoktur. Bununla birlikte ananın sütü yoksa

veya yavruların büyüklüğüne göre çok az sütü varsa yavrulara ilave besleme uygulanmalıdır. İnek sütü krema, yumurta sarısı, kemik unu ve vitaminlerle zenginleştirilerek verilebilir. Bu işlem çok zahmetlidir çünkü her öğün için taze hazırlanmalı ve eniklere günde bir kaç kere verilmelidir. Hazır enik mamaları ılık suda çözdürülerek verilebilir.

- Yaklaşık 3 haftalık yaştaki enikler ana sütüne veya süt ikamelerine ilaveten başka yiyecekleri yemeye başlar. Bu yiyecekler ilk önce lapa halinde olmalıdır ve yavaş yavaş küçük parçalar halinde et, karaciğer ve kaynatılmış yumurta ile desteklenir. Ayrıca hazır enik mamaları sütle ıslatılarak sabahları ve akşamları verilebilir, öğleyin süt vermeye devam edilir. Sonra enik maması miktar yavaş yavaş artırılır, süt miktarı değiştirilmez. Böylece kuru yiyecek tüketimi artırılmaya çalışılır.
- Enikler 6 haftalıkken süttten kesilirler. Ancak süt vermeye yavrular en az 6-7 aylık olana kadar devam edilmelidir. Süttten kesme belli aralıklarla analarından uzaklaştırılarak yavaş yavaş yapılmalıdır. Bu yaştan önce dişler tam gelişmediği için sert yiyeceklerden kaçınılmalıdır.

Eniklere verilecek süt miktarı ve öğün sayısı

Çizelge 3:

Doğum ağırlığı, g	250-350	450-500	>500
İlk 2 gün; Öğün sayısı	8	8	8
Bir öğünde verilecek süt, ml	12	12	12
3-7 gün; Öğün sayısı	6	6	6
Bir öğünde verilecek süt, ml	20	30	40
8-16 gün; Öğün sayısı	5	5	5
Bir öğünde verilecek süt, ml	35	50	70
16 gün-süttten kesim; Öğün sayısı	4	4	4
Bir öğünde verilecek süt, ml	60	70	120

- Süttten kesildikten sonra genç köpekler ihtiyaçlarına uygun proteinin sindirilme derecesi ve biyolojik değeri yüksek, yeterli Ca içeren, Ca:P oranı uygun, yeterli vitamin sağlayan mamalarla beslenmelidirler.
- Genç köpekler 3 aylık olana kadar günde 4-5 kere, 3-5 aylıkken günde 3 kere, 5-10 aylıkken 2 kere, daha sonra 1 veya 2 kere tercihen aynı saatlerde beslenmelidir. Bununla birlikte özellikle büyük ırklar için fazla yedirmeden kaçınmak gerekir, çünkü fazla hızlı büyüme neticesi düzeltilemeyen iskelet bozuklukları meydana gelebilir. Bunun için canlı ağırlık artışı düzenli olarak kaydedilmelidir. Büyüme oranı azaldığı zaman verilen mama miktarı da azaltılmalı, aksi takdirde şişmanlık problemi ortaya çıkar. 9 aylıkken eniklerin mama tüketimi ergin köpeklerinkinin % 10 fazlası kadar olmalıdır, 18 aylıkken de ergin köpeklerin tükettiği miktara ulaşılır.

• Süttten kesilmiş enikler için mama örneği

Kahvaltı: Tahıl lapası ve süt ya da ekmek, süt ve kahvaltılık yiyecekler

Öğle: Evde mevcut yiyecekler (et, sebze, patates, çorba, puding, vs) gerekirse et ilave edilir.

İkinci: Öğle öğünü tekrarlanır.

Akşam: Çırpılmış yumurta ilave edilmiş süte bisküvi veya gevrek karıştırılarak verilir.

• **Sütten kesimden 1 yaşına kadar besleme programı örneği**

1. Sütten kesimden 8 haftalık yaşa kadar:

Sabah: 250 g süt, 1 yumurta, 5 parça şeker veya 5 kahve kaşığı pudra şekeri

Öğle: Et, ekmek, sebze

İkinci: Sabah kahvaltısı tekrarlanır.

Akşam: Öğle öğünü tekrarlanır.

Et miktarları (kemiksiz, g);

Çizelge 4:

	3. aya kadar	5. aya kadar
Küçük ırklarda	40	75
Orta ırklarda	60	100
Büyük ırklarda	80	200

2. 8 haftalıktan 5 aylık yaşa kadar: İki hafta süreyle yukarıdaki kahvaltı tekrarlanır, sonra yumurta kesilir, süt ve et miktar artırılır.

3. 5 aylıktan 1 yaşına kadar: Bu dönemde özellikle et miktarlar üzerinde durulur.

Günlük et miktarları (kemiksiz, g):

Çizelge 5:

Küçük ırklar için	180-200
Orta ırklar için	250-400
Büyük ırklar için	400-1000

Günlük miktar iki öğünde verilir. Bunun yanında yeşil sebzeler genelde pişirilerek hayvanın önüne konur, köpek istediği kadar tüketir.

Yiyecek tüketimindeki ferdi farklılıklardan dolayı, onların yeterli olarak yiyip yemediklerine karar vermek için eniklerin davranışların gözlemek de önemlidir. Aşırı yiyecek tüketimi ölümle sonuçlanan kontrol edilemeyen diyareye yol açabilir. Beslenme yetersizliği olan enikler için suni besleme tercih edilebilir. Bu ilk 3-4 haftada gelişmeyi biraz geciktirebilir fakat sonradan telafi ederler. Eniklerin mırıldanması aç oldukları anlamına gelmez ve besleme planına rağmen ekstra besleme için bir sebep olmamalıdır.

Yeterli yiyecek tüketiminin göstergeleri abdomenin dinlenmesiyle tespit edilebilen peristalsis, yeterli ürinyasyon ve dışkıının kıvamıdır.

Enikler için mama örnekleri

Çizelge 6:

Yaş, ay	2, 3, 4	5, 6, 7	8, 9, 10, 11, 12
Süt	300 g	350 g	400 g
Arpa unu	500 g	600 g	650 g
Et	400 g	400 g	500 g
Sebze	200 g	200 g	300 g
Balık yağı	5 g	5 g	5 g
	(4 öğün)	(3 öğün)	(2 öğün)

3-6 aylık yaştaki farklı ırklarda enik maması ve sütle besleme programı

Çizelge 7:

İrk	Yaş,ay	CA,kg	Mama,g	Süt,ml
Miniature Poodle	3	2.5	180	125
	4	4	195	125
	5	4.5	225	125
	6	5	210	125
Whippet	3	5	255	250
	4	6	270	250
	5	8	285	250
	6	8.5	270	250
Labrador	3	11	540	375
	4	16	600	375
	5	21	630	375
	6	25	660	375

*Mama iki öğün halinde verilmiştir.

7.5.Öksüz Eniklerin Beslenmesi:

- Bu terim ölüm, hastalık, emzirme yetersizliği veya ihmal neticesi anası tarafından süt verilmeyen enikleri içine alır. Enikler sağlıklı ise problem yoktur.
- Yeni doğmuş öksüz bir eniğin ilk ihtiyacı yiyecektek önce sıcaklıktır. Çevre ısısı 30-35 °C'ye ayarlanmalıdır. Bu nedenle enikler bir kutu içine konularak üzerleri örtülebilir, kutunun yanına veya üzerine bir ısıtıcı yerleştirilebilir.
- Kaynatılmış ve 35 °C'ye soğutulmuş su ile % 5'lik glikoz çözeltisi hazırlanarak doğumdan sonra bir saat içinde bir biberon veya intubasyonla ilk yem olarak verilir. Yeni doğan enikler genelde 250-500 g ağırlıktadır ve ilk besleme için 5-10 ml sıvı yeterlidir. İki hafta boyunca yavrular hergün tartılarak ağırlık artışları kaydedilir. İlk beslemeden yaklaşık 2 saat sonra süt verilir. Acil durumlarda inek sütü kullanılabilir, ancak eniklerin optimum büyümesi için yeterince zengin olmadığı unutulmamalıdır.

Sütün kompozisyonu

Çizelge 8:

Tür	Protein,%	Yağ, %	Laktoz, %	Enerji, kcal/100g
İnek	3.3-3.8	3.5-5.4	4.9-5.0	65-84
Kedi	9.0	5.5	3.5	100
Köpek	8.0	10.0	3.0	134
Keçi	3.3	4.5	4.6	73
Süt ikamesi*	7.0	7.5	4.5	114

*0.5 l Jersey sütü+28 g kazein+14 g sıvı yağ

- Süt ikamesi buzdolabında saklanır, içirileceği zaman 30 °C'ye ısıtılır. Fazla laktoz ishale sebep olabilir.
- Eniklere genellikle 2-3 saatte bir sıvı verilir, daha sonraki haftada 4 saat aralıklarla, 2-3. haftadan süttten kesilene kadar günde 6 kere besleme yapılır. Bir günlük ve 350 g ağırlıktaki bir eniğe günde yaklaşık 85 g sıvı verilir, 2-3 haftada yaklaşık 1 kg ağırlığa ulaşması gerekir ve bu dönemde günde 250 g sıvı tüketmelidir. Enik 2.5-3 haftalık olduğunda süttten kesilmeye başlanabilir.

7.6.Ergin Köpeklerin Beslenmesi:

- Ergin köpekler yaşama payı düzeyinde günde sadece 1 kere beslenir. Günde yaklaşık 2 kg'lık bir diyet düzenlenir. Böyle bir diyetin 1/3'i et, 1/3'i tahıl ve sebze karışımı, 1/3'i de su olmalıdır. Ancak bu diyetin miktar hayvanın yaptığı işe, besi durumuna, cüssesine göre değiştirilmelidir. Örneğin zayıf bir köpeğe ilave olarak bir miktar süt, 1 yumurta, bir miktar sebze ve tahıl verilmelidir.

Yaşama payı diyeti örneği

Çizelge 9:

Et	350-500 g
Sebze	500-600 g
Tahıl	450-600 g (un, ekmek veya makarna)
Tuz	2.5-3 g

Piştirildikten sonra üzerine 25-30 ml mısır özü veya soya yağı katılır.

Köpekler için ekonomik karma örnekleri

Çizelge 10:

Yem maddesi	1. karma,%	2. karma,%
Mısır unu	35	35
Buğday kepeği	12	17
Buğday unu	15	10
Et-kemik unu	12	22
Balık unu	10	14
Süt tozu	14	-
Kemik unu	1	1
Tuz	1	1

- Bu karmalar özellikle toplu köpek yetiştirilen işletmeler için uygun, ucuz kaynaklardır. Bunlardan günde bir öğün olarak;
- 10 kg ağırlıktaki bir köpek için 750 g
- 15 kg ağırlıktaki bir köpek için 1000 g
- 20 kg ağırlıktaki bir köpek için 1200 g
- 30 kg ağırlıktaki bir köpek için 1500 g miktarlarında et suyu, sebze suyu veya süt gibi sıvılarla ıslatılarak verilir. Buna ilaveten haşlanmış sebzeler hayvanların önüne konur. 1. karmanın gebe, laktasyondaki dişilere ve süttten kesme dönemindeki eniklere verilmesi tavsiye edilmektedir.

7.7.Gebe ve Laktasyondaki Köpeklerin Beslenmesi:

- Dişilerin iyi bir verim performansı göstermesi optimum beslemeye bağlıdır. Şişman dişilerde ovulasyon oranı genellikle düşüktür.
- Östrus sırasında enerjinin yaklaşık % 10 arttırılması döllenabilir ovum sayısını arttırabilir. Köpeklerde de fötüs, uterus, plasenta, memelerdeki en önemli gelişme gebeliğin son üç haftasında meydana gelir. Enerji ve besin maddeleri ihtiyaçları gebeliğin ilk 4 haftasında yaşama payı düzeyinde tutulmalı, 5. haftadan 8. haftaya kadar derece derece arttırılmalı, sonra doğumu kolaylaştırmak için gebeliğin sonuna kadar (9 hafta) tekrar yaşama payı düzeyine düşürülmelidir. Gebelik esnasında karın hacmi uterusun büyümesiyle daraldığı için gebe köpekler günde 3 kere beslenmelidir.
- Pratik olarak 6. haftadan itibaren mama miktarı her hafta % 10 düzeyinde arttırılarak doğum esnasında % 50'ye kadar arttırılır. Gebeliğin son 7-10 gününde iştahsızlık görülebilir, hatta hayvan son öğününü kusabilir. Bu durumda öğün sayısını arttırarak kuvvetli ve lezzetli mamalar vermek, mamayı hayvanın tercihine göre su veya sütle ıslatarak vermek yararlı olabilir.
- Sağlıklı bir dişi doğumdan hemen sonra yavrularını emzirmeye başlar. Yeni doğmuş yavruların ağırlığı orta büyüklükteki bir dişinin ağırlığının % 15'i kadardır. Bir haftada doğum ağırlığının iki katına ulaşırlar, bu hızlı büyüme laktasyonun 3-4. haftasına kadar devam eder ve bunun hepsi ananın sütünden karşılanır. Enikler bu dönemde hiç su içmezler. Ananın yeminin yavru vücuduna dönüşme oranı yaklaşık % 50 olarak hesaplanmıştır.
- Laktasyon sırasında, yavru sayısına ve büyüklüğüne bağlı olarak diyet yaşama payı düzeyinin iki katı arttırılmalıdır ve derece derece yaşama payının 3-4 katına kadar, doğumdan sonraki 5. haftada daha fazlasına yükseltilir. Bu yüksek ihtiyacın sebebi sütün kompozisyonuna bağlıdır.
- Laktasyon sırasındaki artan ihtiyaçlara göre diyetle daha fazla enerji, yüksek kaliteli protein, yeterli Ca, P ve vitamin sağlanmalıdır. Laktasyonda verilecek mama miktar fazla olduğu için en az 3 öğün halinde verilmesi uygundur. Hatta yavruları hızlı büyüyen köpeklere 4 öğün halinde verilmesi ve bunun süttten kesime kadar böyle devam etmesi yararlıdır.

7.8.Yaşlı Köpeklerin Beslenmesi:

- Yaşlı köpeklerde sindirim etkinliğinin düşük olması ve Ca gibi çoğu besin maddesinin emiliminin azalması sebebiyle besin maddeleri bakımından zengin, kolay sindirilebilir mamalar kullanılmalıdır. Buna karşılık yaşlı köpeklerin enerji ihtiyaçları daha düşüktür. Bu yüzden diyetlerin kaliteleri artırılırken şişmanlığı önlemek için miktarının azaltılması gereklidir.
- Yaşlı köpeklerin beslenmesinde bazı genel uygulamalar:

- Azalan aktiviteye bağlı olarak veya gerekirse eklem hastalıklarının kontrolü için ağırlık artışıını kontrol altında tutmak gerekir. Diyetle CHO bakımından zengin yem maddeleri azaltılır.
- Koku alma hissinin azalmasına bağlı olarak iştahsızlık varsa diyetin lezzeti arttırılmalıdır.
- Besin maddelerinin emiliminin azalmasından dolayı diyetin sindirilebilirliğini arttırmak gerekir.
- Protein düzeyi değiştirilmeli; böbreklerde bozukluk varsa azaltılmalı, protein kullanımında azalma olursa arttırılmalıdır.
- Dişlerin bozulmasına bağlı çiğneme güçlüklerine karşı daha yumuşak bir diyet yedirilmelidir.

7.9.Beslenmede genel kurallar

- Irk, yaş ve yaptığı işe göre yapılmalıdır.
- Yaş ilerledikçe oğun sayısı azaltılmalıdır.
- Aşırı iş, gebeliğin son dönemi ve yavru emzirme dönemlerinde ek beslenme yapılmalıdır.
- Çok soğuk aylarda ya besindeki enerji düzeyi arttırılmalı ya da ek beslenme uygulanmalıdır.
- Köpeklerin önüne konulan besin yaz aylarında ½, kiş aylarında 1 saatten fazla bekletilmemelidir.
- Verilen besin maddeleri özellikle yaz aylarında iyi muhafaza edilmelidir.
- Her türlü besin maddesi pişirildikten sonra verilmelidir.
- Besin, çok sıcak veya soğuk verilmemelidir.
- Özellikle sıcak yaz aylarında bol ve temiz su bulundurulmalıdır.
- Besin et, ekmek ve yağ karışımı şeklinde olmalıdır.
- Her köpek için ayrı yemek ve su kabı bulunmalıdır.

8.Kulak ve kuyruk kesilmesi

- Orta Asya'da köpeklerin erken yaşta kulak ve kuyruklarının kesilmesi bir gelenektir.
- Türkiye'de ise sadece kulak kesimi yapılır. Sebepleri;
 - 1-Kurt veya köpeklerle boğuştuğunda kulağı rakibe kaptırmasını engellemek.
 - 2-Boyuna takılan dikenli demir tasma ile kulakların yaralanma ihtimalini ortadan kaldırmak.
 - 3-Kulağı kesilmiş bir köpeğin daha iyi duyma yeteneğine sahip olduğu kanaatinin yaygın olmasıdır.
- Türkiye'de sürüye gitmeyen köpeklerin kulakları da kesilmektedir üstelik ilkel metotlarla Bu durum hayvan haklarına aykırı olduğu gibi köpeğin sağlığı ve psikolojisini de olumsuz etkilemektedir

8.1.Mahmuz (kurtçu tırnağı)

- Arka bacaklarda mahmuz olarak adlandırılan fazladan bir veya iki tırnak bulunabilir
- Bu fazla tırnaklar bulunması bir Kalıtsal kusurdur.

- Halk arasında bu tırnaklara kurtçu tırnağı denir.
- Bu yanlış tanımlama, muhtemelen geçmişte fazla tırnağı olan birkaç köpeğin kurt öldürmesi sonucu bunun iyi bir özellik olduğu görüşünün yayılması ve bu köpeklerin çoğaltılması ile ortaya çıkmıştır.
- Fazla tırnak çoban köpeklerinde görüldüğü gibi çoban köpeği olmayan ırklarda da görülebilir.
- Fazla tırnağı olan köpeklerin diğerlerinden üstün olduğu görüşü yaygın bir yanılgıdır. Ayrıca bazı olumsuzlukları da vardır.
- Sürü ile uzun mesafeler kat eden bir köpeğin fazla tırnağı taş, çalı vb nesnelere çarparak yaralanabilir.
- Fazla tırnakları olan bir köpeğin bu tırnakları birbirine çarptırmamak için sürekli bacaklarını açarak yürümek zorunda kalır
- Bu durum görev yapmasını engellediği gibi iskelet yapısında da bozukluklara yol açabilir.
- Veteriner Hekim tarafından anestezi altında uygun yöntemlerle yapılması gerekmektedir.

Kuyruk kesiminin yapılması ise uygun değildir.

- Çünkü kuyruk, vücut dengesini sağlar, köpeğe güzel görünüm kazandırır, sevinç ve korku gibi bir çok davranışı göstermesinde önemli rol oynar.

9.Köpek Çiftlikleri

- AB ülkelerinde hayvan barınakları yapımında belirli standartlar aranmaktadır
- Bu standartların temeli hayvan refahı ve çevre sağlığıdır.
- İngiltere’de çevre sağlığında sorumlu enstitü’den (CIEH) izin almak gerekir
- Türkiye’de konu ile ilgili ciddi çalışma yok
- Bir köpek çiftliği planlanırken;
- Köpeklerin cüssesi ve davranışları dikkate alınarak damızlık sayısı tespit edilir ve bu sayıya hizmet verecek binalar inşa edilir.
- Bir köpek çiftliği,
- Barınaklar, gezinti alanı, yavru büyütme bölmeleri,doğum kulübeleri, mutfak,bakıcı evi,sağlık hizmetleri,karantina ve idare binası gibi ünitelerden oluşur.
- Çiftlikte kullanılacak araç- gereç ve malzemelerin listesi çıkarılır.
- Bölgenin iklim ve arazi koşulları dikkate alınarak gereken önlemler alınır.

9.1.Çiftlik Bölümleri

9.1.1. Barınaklar

- Irkın vücut yapısı ve davranış özellikleri göz önünde tutularak kurallarına ve amacına uygun şekilde inşa edilmeli
- Köpeklere optimum rahatlık, konfor ve sağlıklı bir yaşam sağlamalı
- İyi havalandırılmalı, kuru olmalı ve güneşten yeteri kadar yararlanmalı
- Barınak ölçüsü ve dizaynı finans, arsa büyüklüğü ve köpek sayısına bağlı olarak değişir.
- Barınakla;

- Köpek sayısı, çiftliğin genişliği, zeminin durumu ve finans kaynağına göre değişik tiplerde yapılmaktadır

9.1.1.a.Barınak Tipleri

- Barınak tiplerinden bazıları;
 1. Karşılıklı çift taraflı
 2. Tek taraflı
 3. Dairesel
 4. H tipi
 5. L tipi
 6. Kare şeklinde serbest kanatlı

1.Karşılıklı çift taraflı

- En çok kullanılan klasik yapıda barınak tipidir.

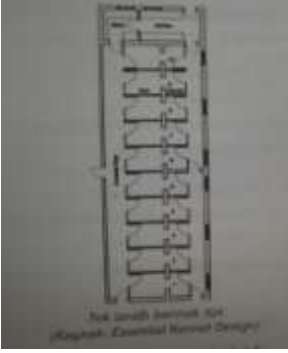
Avantajları;

- Modüler (değişik formlara sokulabilen) yapıya sahiptir
- Ucuz maliyeti vardır
- Yapımı kolaydır

Dezavantajları

- Lineer yapıdadır, gürültüsü fazladır.
- Son köpeği görmek için bütün köpeklerin önünden geçmek ve uzun yürümek gerekir
- Sadece bir tarafın güney cephesini görme imkanına sahiptir

2.Tek Taraflı Barınaklar

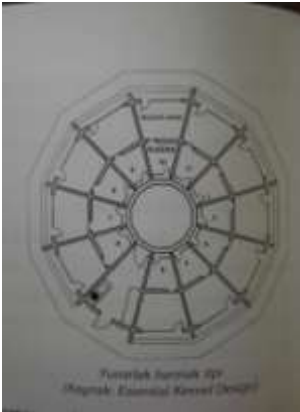
Avantajları;

- Modüler (değişik formlara sokulabilen) yapıya sahiptir
- Daha az gürültülüdür
- Güney cephesine doğru yapma imkanı vardır

Dezavantajları

- İnşaat maliyeti yüksektir
- İşçilikte zaman kaybı fazladır

3.Yuvarlak Tip Barınaklar

Avantajları;

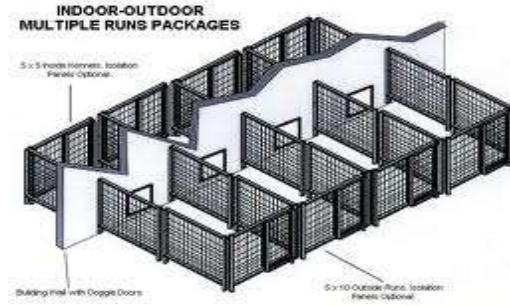
- İngiltere’de CIEH’ in önerdiği barınak tipidir
- Havalandırma ve ısınma kolaydır
- Daha az yer kaplar

- İşçilik kolaydır
- Görünümü güzel ve ilgi çekicidir
- Dıştan bakıldığında köpekler görünmez sadece gezinti alanları görülür

Dezavantajları

- Her bölge için uygun değildir
- İşçinin her kulübenin gezinti alanına girebilmek için her defasında bina dışına çıkıp girmesi gerekir.
- Dar alana yapıldığından ek yapılanmaya uygun değildir
- Koridordan yoksun olduğu için iyi korunması gerekir.
- İnşaat maliyeti yüksektir
- Köpekler birbirine yakın karşılıklı bölmelerde oldukları için gürültü fazladır
- Zemine doğru mayili vermek zordur.

4.L,H ve Kare Tipi

Avantajları

- Tek veya çift sıra yapılabilir
- Modüllerdir değişik formlara sokulabilir
- Hastalıkların yayılma riski azdır
- Gürültü daha azdır

Dezavantajları

- Küçük barınakların büyüklere göre maliyeti daha yüksektir
- Daha geniş alana ihtiyaç duyulur.

9.1.1.b.BarınakBölmeleri

a)Yetişkin bölmeleri

- Ferdi barınaklar halinde olması yararlıdır.
- Böylece köpek boğuşmaları önlenir
- Dinlenme ve uyuma yeri büyük köpekler için 1.5 x 1.5 m,
- Gezinti alanı ise 3 x 6 m ebadında olmalıdır.

b)Büyük Yavru Bölmeleri

- Yavrula 3 aydan sonra bu bölmelere yerleştirilir
- Yavrular yaş ve vücut büyüklüklerine göre gruplandırılır.
- Damızlık adayları bu yavrular arasından seçilir, kalanı satışı arz edilir.
- Damızlık adayları 6 aydan sonra normal damızlık kulübelerine nakledilir.

Küçük Yavru Bölmeleri

- Süt kesiminden sonra yavrular bu bölmelere nakledilir.
- Yaş ve cüsselerine göre gruplandırılır
- Zemine altlık serilir, çevre sıcaklığı 20 – 25 c ye ayarlanır
- Yavrular katı yiyeceklere alıştırılır
- Parazit ilacı ve aşılar yapılır

c) Doğum Bölmeleri

- Gebeler 2 – 3 gün önceden bu bölmelere yerleştirilir
- 50 damızlık köpek için en az 10 doğum bölmesi gerekir
- Bölmeler tek sıra halinde güney – batı yönünde yapılır
- Her bölme 1.5 x 2 m ebadında kapalı

- 1.5 x 4 m ebadında gezinti alanından oluşur
- Kapalı alanın zemini toprak ve üstüne 10 cm altlık serilir
- Bu bölme bir kapı ile gezinti alanına açılır
- Bu kapı zeminden 25- 30 cm yükseklikten ve 30 cm yükseklikte yapılır
- Gezinti alanının üstü kapalı ve önü yüksek bir tel kapı ile kapatılır
- Emzirme süresince anne ve yavrular bu bölmede kalır
- Doğum bölmeleri mümkün olduğunca diğer bölmelerden uzak ve sakin bir yerde yapılmalıdır.

d) Koridor

- Barınakların önünde yaklaşık 2 m genişliğinde bir koridorun olması elzemdir.
- Bakıcılar ve köpekler giriş ve çıkışta bu yolu kullanacaklardır.
- Dolayısıyla hastalıkların yayılması bakımından önemlidir.
- Devamlı temiz ve havadar olmalıdır.

e) Büyük Gezinti Alanı

- Köpeklerin günlük egzersiz yapmaları için gereklidir.
- Özellikle büyük ve orta boylu köpekler için önemlidir.
- Büyüklüğü çiftlik arazisinin durumuna göre değişmekle birlikte etrafı en az 2 m yükseklikte olan sağlam tel örgüsüyle çevrili en az 50 x 100 m ebadında bir alanın olmasında yarar vardır
- Zemin toprak veya toprak – kum karışımı olabilir. Düzenli egzersiz köpeğin kondisyonunu artırır temiz hava ve güneşten yararlanmasını sağlayarak normal ve sağlıklı gelişmesini sağlar
- Köpeklerin toprağı kazarak gezinti alanından dışarı kaçmalarını engellemek için gereken tedbirler alınmalıdır.

f).DiğerBölümler

Karantina

- Çiftlik ihtiyacını karşılamak üzere dışarıdan satın alınan damızlık ve yavru köpeklerin İçerideki sağlam köpeklere katılmadan önce çiftlik girişinde tutulduğu yere denir
- Her 50 kulübe için bir karantina yeterlidir
- Kulübelerden en az 20 m uzaklıkta olmalıdır
- Tüm gerekli araç – gereçlerle donatılmalı ve mümkün olduğu kadar içeriden dışarıya ve malzeme taşınmamalı ve her hayvan çıkışında temizlenip dezenfekte edilmelidir. Karantina süresi 1 – 3 haftadır.

Muayene Odası

- Veteriner Hekim tarafından hasta hayvanların muayene ve tedavisi yapılan yerdir.
- İçerisinde muayene masası, muayene ve operasyon araç-gereçleri, otoklav ve ecza dolabı gibi malzemeler bulunur.

Mutfak

- Köpek yiyeceklerinin hazırlandığı, yemek malzemelerinin depolandığı yerdir.
- En az 4x6 m ebadında mutfak alanı ile 4x2 ebadında bir depodan oluşmaktadır.
- İhtiyacı karşılayacak bir ocak, tencere, sanayi tüpü ve iyi bir havalandırma sistemi bulunmalıdır.
- Taze yiyecekler için derin dondurucu, kuru mama ve diğer malzemeler için kuru ve temiz bir depo bulunmalıdır.

Ofis

- Giriş kapısına yakın ve mümkünse tüm bölümleri göreceğ şekilde yapılmalıdır.
- Müdür, muhasebe ve arşiv için en az 3 odadan oluşmalı
- Ayrıca mutfak, duş kabini ve tuvalet olmalıdır
- Köpeklerle ilgili kayıt dosyaları, tanıtım dokümanları (fotoğraf, kitap, broşür, CD) ve muhasebe ile ilgili belgeler ofiste muhafaza edilir.

Depo

- Büyüklüğü çiftliğin büyüklüğüne göre değişir

- Kuru, temiz ve uygun raflarla donatılmalıdır
- Yedek yemlik ve suluklar ile elektrik, su tesisatı yedek parçaları
- Tasma, zincir ve temizlik malzemeleri
- Çizme , tulum ve benzeri tüm malzemeler burada muhafaza edilir.

Bakıcı Yeri

- Çiftlikte çalışan bakıcı veya bakıcıların kaldığı yerdir.
- İçerisinde en az bir yatak odası, mutfak, banyo ve tuvalet bulunmalıdır.
- Bakıcı yeri bakıcının iş düzenini kolaylaştıracak ve tüm barınakların kontrol edilebileceği bir yerde yapılmalıdır
- Barınakları bakıcıların da izleyebileceği bir kamera sistemi ile donatmak ta yarar vardır.

Araç Park Yeri

- Çiftlik içerisine yiyecek ve zaruri malzeme taşıyan araçlardan başkasına giriş izni verilmemelidir.
- Bu araçların lastikleri dezenfekte edilmelidir
- Çiftlik çalışanları ve misafirler için çiftlik kapasitesine göre 5 – 10 parklık bir araba park yeri düzenlenmelidir.
- Bu yer mümkün olduğunca çiftliğin dışında ve barınaklardan uzak bir yerde olmalıdır.

9.1.1.c.Barınakların Yapısı

Temel

- Barınaklar için zeminden 30 cm derinlikte, 20 cm genişlikte ve 25 cm zemin üzerine çıkacak şekilde betondan bir temel yapılır

Bina duvarlarının inşaatı bu temelin üzerine yapılır

Zemin

- Köpeklerin dinlendiği ve uyuduğu bölmenin (kulübe) zemini beton veya toprak olabilir.
- Zemin beton ise köpeğin zeminle temasını kesmek amacıyla en az 5 cm kalınlığında yatak konmalıdır.
- Zemin toprak ise yataklık olarak sap, saman veya kuru ot serilebilir.

- Gezinti alanları dışındaki zeminler su, idrar, gaita ve dezenfektanlara karşı dayanıklı bir malzeme ile kaplanmasına dikkat edilmelidir.
- En çok kullanılan malzeme beton veya mozaiktir.

Tavanlar

- Barınakta havalandırma sorununu önlemek amacıyla beşik çatı yapılmalıdır
- Yalıtım amacıyla çatı metal veya ziftli kağıtlarla kaplanmalıdır
- Çatı üzerine kiremit döşenmesi uygundur

Dış Duvarlar

- Duvarlar beton, tuğla ve briket gibi sağlam malzemeden yapılmalıdır
- Ahşap malzeme kullanılmamalıdır
- Ahşap malzemenin temizlenmesi ve dezenfeksiyonu zordur
- Bakteri ve parazitlerin yuvalanması için uygundur
- Renk seçiminde koyu gri veya kahverengi seçilmelidir.

İç Duvarlar

- Plastik, Alüminyum veya paslanmaz çelik gibi hafif malzemelerden oluşabilir
- İç duvarlar mümkünse modüler (portatif) şekilde yapılmalıdır
- Gerektiğinde bölmeleri daraltıp genişletmek mümkün olacaktır
- İç duvar malzemesi su, ateş ve darbelere dayanıklı olmalıdır
- Barınak için sıcaklık, nem ve havalandırma köpeklerin ırkı, yaşı ve gebelik, emzirme ve doğum gibi durumları dikkate alınarak uygun şekilde ayarlanmalı ve bunu sağlamak için gerekli araçlarla donatılmalıdır.
- Tüm barınaklarda iyi bir kanalizasyon sistemi şarttır.

9.1.1.d.Koruyucu Tedbirler

Barınakların Bakımı

- Barınakların uygun ölçülerde ve yalıtımının iyi yapılmasının yanında kuru ve temiz olmasına da dikkat edilmelidir

- Barınak ve özellikle gezinti alanı yemek artıkları ve gübreden her gün temizlenmelidir
- Haftada bir temizlik ve gerekirse dezenfeksiyon yapılmalıdır
- Yemek ve su kapları günlük yıkanmalı ve her hafta dezenfekte edilmelidir
- Temizlikte deterjan yerine sabunlu ve antiseptikli su tercih edilmelidir
- Özellikle sıcak yaz aylarında dış parazitlere karşı tedbir alınmalı ve sineklerle mücadele edilmelidir
- Soğuk kış aylarında barınak zeminine en az 5 cm kalınlığında uygun altlık serilmelidir

Çiftlik Giriş – Çıkışların Kontrol Edilmesi

- Hastalık etkenlerinin yayılmasında misafirler, araçlar ve yeni satın alınan ve değişik amaçlarla (aşım, geçici barınma vb) çiftliğe giren köpekler önemli rol oynar
- Çiftlik girişinde insanların el ve ayakları ile araçların tekerleri dezenfekte edilmelidir.

Köpeklerin çiftlik dışına çıkmaması ve başıboş köpeklerin içeri girmemesi için çiftliğin etrafı en az 2 m yükseklikte tel örgüyle çevrilmelidir.

- Misafir edilen veya satın alınan köpeklerin geldiği yer ile ilgili bilgi alınmalıdır.
- Hasta olmamaları, koruyucu aşıları yapılmış olmalı
- İç ve dış parazitlerden arınmış olmalıdır
- Satın alınan köpekler ayrıca en az 2 hafta süreyle karantinada tutulmalıdır

10.Zoonoz Hastalıklar

Zoonoz hastalıklar; insanlar ve hayvanların birbirine bulaştırabildikleri ve her iki gruba dahil bireylerde ortak olarak şekillenen hastalıklar diye tanımlanabilir.İnsanlardan hayvanlara geçen hastalıklara sistiserkozları (cysticercosis) örnek olarak gösterebiliriz. Ülkemizde de sık görülen ve konakçılar aracılığı ile dolaylı yolla kedi ve köpeklerde görülebilen bu parazitin, ergin şekli olan tenialar (T.Solium) insanların ince bağırsağında yaşar ve enfekte gıdaların yenmesi ile sığırlara (T.Saginata) geçer. Kedi ve köpeklere bulaşma, çiğ etlerin veya enfekte iç organların yedirilmesi sonucu olabildiği gibi doğrudan insan atıkları ile enfekte olmuş gıdaların yenmesiyle de oluşabilir.

10.1.Zoonoz hastalıkların Bulaşması

Zoonoz hastalıkların bulaşması hastalığın etkenine bağlı olarak farklı yollarla olmaktadır. Ancak genel olarak bulaşma temas, solunum veya oral yol ile olmaktadır.

Tüm bulaşma yollarında asıl olan ortak nokta etkenin taşınmasıdır. Kedi veya köpeklerin vücut

atıkları (dışkı, idrar, salya, burun akıntısı) etkenlerin taşınmasında önemli bir yoldur. Bu atıklarla temas veya atıklarla bulaşık enfekte gıdaların alınması sonucu insanlara geçebileceği gibi ısırma ve tırmalama sonucu kan yolu ile de bulaşma olabilir. Direk bulaşmanın yanında kedi ve köpeklerdeki etkenlerin ara konakçılar vasıtası ile insanlara indirek yolla bulaşabilmesi de mümkündür. Son yıllarda ülkemizde de sık rastlanılan ve köpeklerde ağırlı eklem hastalıkları ile karakterize Lyme hastalığını buna örnek olarak verebiliriz. Hastalığın etkeni keneler aracılığı ile köpekden köpeğe taşınabildiği gibi keneler vasıtası ile insanlara da bulaşabilmektedir.

10.2.Köpeklerden İnsanlara Geçen Zoonoz Hastalılar

Kedi ve köpek gibi petlerden kaynaklanan zoonoz hastalıklar yanında tavuk, kuş vb. kanatlı hayvanlar, koyun, sığır vb. evcil memeliler, maymun, fare vb. yabani memeliler ve tavşanlar gibi pek çok hayvan türüne ait zoonoz hastalık, insanlara bulaşarak ciddi sorunlara neden olabilir. Kedi ve köpeklerde dahil olmak üzere tüm hayvan türlerinde görülebilen ve insanlara da bulaşabilen bu zoonozlar, bakteriyel, paraziter, viral ve mantar kaynaklı olabilmektedir. Ayrıca bulaşması sadece kene pire gibi arthropodlar aracılığı ile olabilen bazı zoonoz hastalıklar arthropodal kökenli zoonozlar olarak tanımlanmaktadır. Bu etkenler (bakteri, virus, mantar ve parazitler) kedi ve köpeklerde değişik şekillerde hastalığa neden olurlar ve farklı yollarla insanlara bulaşabilirler. Kedi ve köpeklerde sık karşılaşılan ve önem taşıyan zoonoz karakterli hastalıklardan bazıları şunlardır;

Salmonellosis, Brucellosis, Camphylobacteriosis, Leptospirosis, Kuduz, Cat Scratch disease, Lyme disease, Veba, Tularemi, Sporotrichosis, Dermatophytosis, Toxacara canis, Echinococcosis, Cysticercosis, Toxoplasmosis, Ehrlichiosis, Ascariodosis, Dirofilariasis.

11.Koruyucu Aşılar

Aşılar vücuda değişik yollarla enjekte edildiğinde vücudun bağışıklık sistemini uyarak belirli hastalıklara karşı korunmasını sağlayan biyolojik maddelerdir. Biyolojik maddeler genelde söz konusu hastalığın zayıflatılmış veya öldürülmüş etkenlerinden ibarettir. Özel laboratuvar şartlarında hazırlanan bu etkenler vücuda enjekte edildiğinde savunma sisteminin o hastalık etkenini tanımasını ve etkenin neden olduğu hastalığa karşı bağışıklık oluşturarak canlının korunmasını sağlarlar. Vücuda giren yabancı etkenlere antijen, bu etkenlere karşı vücutta oluşan bağışıklık maddelerine ise antikör denir. Bazı hayvanlar bazı hastalıklara karşı doğuştan dirençlidir. Buna doğal bağışıklık denir ve bazı genlerin kontrolü altındadır. Bir de hayvanın belirli bir hastalığı geçirmesi veya o hastalığın etkeniyle karşılaşması ya da aşı uygulanması ile kazanılan bağışıklık vardır buna da kazanılmış bağışıklık denir

11.1.Aşı Uygulanması

- Enikler doğduklarında bir çok hastalığa karşı pasif bağışıklığa sahiptirler
- Bu bağışıklık kan yoluyla anadan yavruya geçer
- Annenin aşılı olması önemlidir
- Haftalar geçtikçe kandaki antikor düzeyi de düşmeye başlar
- Eniklerde aşı uygulaması 1.5 aylık yaşta başlar
- Aş uygulandığı gün ve bir hafta öncesinden enikler sağlıklı olmalıdır
- Aşı uygulamasından 2-3 gün önce iç parazit ilacı verilmelidir
- Yetişkin köpeklerde gebelik durumuna dikkat edilmelidir
- Aşılar güvenilir yerlerden alınmalı ve taşımada soğuk zincire dikkat edilmelidir
- Aşılar buzdolabında (kapı bölmelerinde) +2 ile +8 C' de çocukların erişemeyeceği bir yerde saklanmalıdır
- Son kullanma tarihine dikkat edilmeli ve tavsiye edildiği şekilde uygulanmalıdır
- Her köpek sahibi kendi ve köpeğinin bilgileri ile uygulanan aşı ve tıbbi işlemlerin işlendiği bir sağlık karnesine sahip olmalıdır

11.2.Aşı-ilaç Programı

<u>Yaş (gün)</u>	<u>Aşı Türü</u>	<u>Uygulama Şekli</u>
15	İç parazit	oral
30	İç parazit	oral
45	İç parazit	oral
48	Karma (Paravirus, Corona, Distemper, Hepatit, Leptospirosis laringotracheitis, boğmaca)	i.m, s.c
67	İç parazit	i.m, s.c
70	Karma	i.m, s.c
87	İç parazit	oral
90	Kuduz	i.m, s.c

11.3.Zorunlu olmayan aşılar

28	Bordetella bronchiseptica +parainfluenza (2-4 hafta ara ile 2 doz daha)	Sc	Yılda bir kez riskli bölgelerde tekrarlanır
60	Bordetella bronchiseptica(4 hafta ara ile 2 doz)	Sc	Yılda bir kez riskli bölgelerde tekrarlanır
90	Leptospirosis (2-4 hafta ara ile 2 doz)	Sc	Yılda bir kez riskli bölgelerde tekrarlanır

- Üç aylık yaştan sonra 2-3 ay aralıklarla özellikle bahar ve yaz aylarında düzenli olarak iç parazit mücadelesi yapılmalıdır
- Aşılar ise her yıl aynı tarihte tekrarlanır

12.Köpeklerde görülen bazı kusurlar

- Kusurların çoğu homozigot resesif genler tarafından meydana getirilen kalıtsal kusurlar olduğu bilinmektedir.Bu kusurların ortaya çıkmasında yakın akrabalı (kan yakınlığı) yetiştirmenin rolü büyüktür.Ayrıca uygun olmayan barınak koşulları, zemin durumu, yem ve su kabının yüksekliği ile yetersiz ve aşırı beslenmenin de bazı iskelet bozukluklarına neden olduğu bilinmektedir.
- Kalça çıkığı (displazisi)
- Kemik deformasyonları ve duruş bozuklukları
- Dilin damağa yapışık olması
- Alt çenenin üst çeneye göre uzun veya kısa oluşu
- Kriptoşidi (testislerin karın boşluğunda kalması)
- Kuyruğun kısa olması
- Bu kusurların bazılarının tamamen genetik faktörlerle meydana gelmesine karşın, kalça çıkığı ve duruş bozuklukları gibi kusurların meydana gelmesinde bakım – besleme ve vücut ağırlığının da rolü vardır.Bu gibi kusurların ortaya çıkmaması için kusurlu köpeklerin damızlıkta kullanılmaması, akraba olan köpeklerin çiftleştirilmesinde fazla ileri gidilmemesi ve belirli aralıklarla uygun damızlık erkeklerin dışarıdan getirilmesi gerekmektedir.

Genetik Hastalıklar

- Canlılarda karakterlerin dölden dölle aktarılması ve hayat fonksiyonlarının devamlılığı genler sayesinde olmaktadır.Bir tek kromozom üzerinde yüzler hatta binlerce gen bulunur.DNA' nın 2 önemli görevi vardır.DNA kendini kopyalayabilir (replikasyon veya duplikasyon).DNA

molekülleri sahip olduğu bilgileri (şifreleri) RNA şeklinde hücreye aktararak (transkripsiyon) canlının çeşitli özelliklerinin oluşmasına sebep olur.Kromozomlar çiftler halinde bulunur (homolog). Biri anadan diğeri babadan gelir. Böylece genetik özellikler ana ve babadan eşit şekilde yavrulara intikal eder. Bazı durumlarda ebeveynlerden birinin etkisi daha fazla olduğu durumlar vardır. Bazı durumlarda genin olduğu DNA yapısında bir değişiklik meydana gelmesi sonucu (gen mutasyonu) anormal bir gen halini alır ve normalden farklı veya yeni özelliklerin meydana çıkmasına sebep olur.Çeşitli anomaliler ve genetik hastalıklar da bunların içerisinde yer almaktadır. Yakın akrabalı yetiştirme hastalığı oluşturan iki resesif genin bir araya gelme veya poligenik etkinin artma ihtimalini artırdığı için bu hastalıkların ortaya çıkma şansını da artırır.

- Bu yüzden damızlık olarak kullanılan erkek ve dişi köpeklerin zararlı genlerden arı olduğundan emin olmak gerekir
- Dünyada köpek türünde genetik anomalileri ile ilgili bilgileri koordine eden köpek genetik hastalıklar birliği, köpek göz hastalıkları birliği ve köpek kan hastalıkları birliği gibi kuruluşlar vardır.
- Damızlık yetiştiriciliği yapan, dolayısıyla akraba yetiştiriciliğinin yoğun olduğu çiftliklerden bir köpek yavrusu alındığında bu yavrunun ana ve babasının zararlı genlerden arı olduğunu belgeleyen bir sertifikanın verilmesi uygundur.
- Globoid cell leukodystrophy denilen hastalık ilk defa Cairn terriers ve Highland white terriers ırkı köpeklerde görüldüğü bildirilmiştir. Bu hastalıkta bir genetik enzim eksikliği sinir sisteminde ileri derecede dejenerasyonlara ve 2 – 6 aylık eniklerde ölümlere neden olmaktadır. Bu hastalık resesif kalıtım seyir izlemektedir. Dolayısıyla yavruda iki anormal resesif genin bulunması şarttır.
- Anaç köpekte bir normal bir de anormal gen bulunursa köpek heterozigot yapıda ve hastalık taşıyıcı olmasına rağmen normal durumdadır.Hastalığın yavrularında çıkma ihtimali vardır.
- Bilinçli golden retriever ve Labrador retriever yetiştiricileri köpeklerinin yaşları iki yıl olmadan damızlıkta kullanmamaktadırlar.Bunun sebebi ise Katarakt ve Kalça Çıkığı olan 2 genetik hastalıktır. Bu hastalıklardan biri veya her ikisinin ortaya çıktığı köpekler damızlıkta kullanılmaması gerekir.
- Bu iki köpek ırkında ortaya çıkan Katarakt dominant bir kalıtım seyri izlemektedir.Dolayısıyla sadece bir çift anormal gen hastalığı ortaya çıkarabilir.Katarakt hastalığı 1 – 2 yaş arasında Ophthalmoscope yardımı ile görülebilir.
- Kalça çıkığı ise hemen hemen tüm köpek ırklarında görülmesi ile birlikte genellikle Alman Çoban Köpeği ve Retrieverler gibi büyük ırklarda yaygındır.Bu hastalık poligenik bir kalıtım seyri sonucu ortaya çıkmaktadır.Poligenik gen etkisi üzerine çevre şartlarının etkisi olduğu bilinmektedir.
- Alman Çoban Köpekleri üzerinde yapılan bir çalışmada hızlı gelişen ve canlı ağırlık kazanan yavrularda kalça çıkığı oranının daha fazla olduğu,Bunun da beslenme faktörünün etkisinden

kaynaklandığı bildirilmiştir. Ayrıca engel atlama gibi ağır antrenmanlar da hastalığı tetiklediği bildirilmiştir. Hastalığın kesin teşhisi radyografi ile yapılmakta

- Hemophilia A gibi kalıtsal kan hastalıkları, Collie, Alman Çoban Köpeği, Beagle, Grehound, Chihuahua, Samoyed, Miyature poodles ve Labrador retriever gibi birçok köpek ırklarında tespit edilmiştir.

Köpeklerde en çok bilinen kalıtsal hastalıklar ve bu hastalıklara hassas olan köpek ırkları

Çizelge : 11

Hastalık veya kusur	Etkilenen ırklar	Aktarım şekli	Bilgi
KANSER			
Tüm Tipleri	Boxer	Bilinmiyor	
Kemik kanseri	Büyük ırklar		
İSKELET SİSTEMİ			
Hiper displazi	Öncelikle büyük ırklar	Poligenik	
Diskus intervertebralis bozuklukları	Beagles, dachshunds, cocker spaniels, pekingese	Muhtemelen poligenik	
KALP			
Patent ductus arteriosus	Poodle; muhtemelen collies ve pomeranians	Poligenik	
Subaortik stenosis	Newfoundlands; muhtemelen German shepherds, boxer	Poligenik	
KALP (devam)			
Conothronkal septum kusurları	Keeshonds	Poligenik	
Akciğer stenozu	Beagles	Poligenik	
Kalıcı sağ aortik arch	German shepherds, Irish setter	Poligenik	

Kalpте sinyali iletimindeki bozukluklar	Dobermans	Bilinmiyor	Ani kollapse ve ölüm
SİNDİRİM SİSTEMİ			
Damak yarığı	Buldogs, Beagles, Dachshunts, Cockers, Spaniels, Shih Tzus	Muhtemelen poligenik	
Kronik progresif hepatitiz	Bedlington Terriers	Muhtemelen resesif	Hastalar sürekli kilo kaybederler.
GÖZ			
Katarak	Miniature Schauzers	Resesif	Katarak genelde gelişmediğinden görme iyidir. Katarak görmeyi engellerse haftada iki kez atropinle göz genişletilir.
	Afgan Hounds (3 yaşa kadar), standat poodles (1.5 yaşa kadar),	Resesif	
	Golden ve Labrador retrievers (1.5 yaşa kadar)	Dominant	
Glaukom	Basset hound, cocker spaniel, wire-haired fox terrier	Bilinmiyor	Medikal veya cerrahi yöntemlerle tedavi edilebilir.
Progressiv retinal atrofi (generalize)	Minyatür ve toy poodles (5-7 yaş), Norwegian elkhonds (2-3 yaş), Irish ve Gordon seter (1 yaşdan küçük), Amerikan cocker spaniels (3-4 yaş), English cocker spaniel (3-7 yaş), Welsh corgis	Resesif	Gece körlüğü ilk belirtidir ve cinsel Olgunluktan önce bir oftalmoskop yardımı ile teşhis edilebilir. Katarak yaygın bir komplikasyondur; tedavisi yoktur.
GÖZ (devam)			

Progressiv retinal atrofi (central)	Golden retriever, Labrador retriever, English springer spaniel	Bilinmiyor	3-7 yaşlar arasında görülür; ilk belirtisi görme bozukluğudur. Pupillanın atropin ile genişletilmesi bu durum için yardımcıdır.
“Collie eye”	Collie	Resesif	Colliler’ in % 90’ ın da “collie eye” çeşitli derecelerde görülür. Körlük de şekillenebilir.
SİNİR SİSTEMİ			
Epilepsi	Minyatür poodle, dachshunds, German shepherd, golden retriever	Bilinmiyor	
CİNSİYET ORGANLARI			
Cryptorchid veya monorchid	Tüm ırklar	Muhtemelen resesif	Midlife sertoli hücre tümörüne yol açabilir. Genelde kötü huylu olmamasına rağmen, dişilik belirtilerine sebep olabilir.
DERİ			
Alerjik inhalant dermatit (atopy)	Poodles, wire-haired fox terriers, Dalmatian, West Highland, White Terrier	Bilinmiyor	
ÜRİNER SİSTEM			
İdrar kesesinde taşlanma (ürik asit)	Dalmatian	Resesif	

Kaynaklar

www.akc.org/about/faq-allergies/

Yılmaz O, Ertuğrul M, Türkiye Yerli Köpek Irk ve Tipleri, Iğdır Üni. Fen Bilimleri Enst. Der. / Iğdır Univ. J. Inst. Sci. & Tech. 2(1): 99-106, 2012

<http://www.dogbreedsinfo.eu/dog-breeds->

Atasoy Fatih, 2010 Kedi köpek yetiştiriciliği ders notları. Ankara Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, Zootekni A.D.

Sheldon L. Gerstefeld. 1991. The Dog Care Book. Addison-Wesley Publishing Company, Inc. Merlo Park, California,

David Key, Essential Kennel Design. Uniskill Ltd. Enysham. Witney.

Federation Cynologique Internationale. 2005. No: 0234/500. Printed By Cynological Association P.O. Box. 313 Şişli. İstanbul.

<http://www.juen.com.tr/irkListe.aspx?PTT=3>

https://tr.wikipedia.org/wiki/Köpek_ırkları_

Aytug N, 2012 . Köpek ve Kedilerin İç Hastalıkları. Klinik el Kitabı . Güneş Matbaa Ltd.

<http://www.activekennel.com/>

<http://www.activekennel.com/>